

GAZDA

AZ E. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJANAK

Előfizetési ár:		Főszerkesztő:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egész évre	60 Lei	TELEKI ADÁM GR.	Cluj, Strada Andrei Muresan No. 10.
Egyes szám ára	10 Lei	A melléklet szerkesztője:	Telefon 21-58.
		DR. ASZTALOS SÁNDOR.	Postatakarék csekk szám: 40.181

BIBLIOTHECA CLUJ
268-1965

1937. évi, 66.-ik évfolyamának

Tartalomjegyzéke:

Vezércikkek,	Oldal	Oldal	
Főpásztorok üdvözlője	1	A rét és legelő helyes kezelése és ápolása. Irta: Telegdy László	11
A magyar gazdatársadalom ünnepe. Irta: Dr. Szász Pál	2	Cokorrépatermelők nemzetközi kongresszusa	12
A magyar gazdatársadalom népfenntartó szerepe. Irta: Teleki Adám	3	Gabonafutrinka	12
Emlékezés Gról Mikó Imréről. Irta: Demeter Bela	4	A műtrágyázás hatása	12
Fáklyafény. Irta: Telegdy László	41	A ricinus termesztése. Irta: Bodor Kálmán	43
Kévekötés. Irta: Szabó Miklós	77	Tavaszi talajmunkálatok. Irta: Nagy Miklós gazdamérnök	45
A magyar gazdatársadalom feltámadása. Irta: Barabás György	109	Hogyan juthatunk tavasszal phosphor műtrágyához?	47
A mi politikánk a kenyér politikája. Irta: Szántó Mihály	145	A tavaszi buza és árpa porüszögbetegsége. Irta: Seyfried Ferenc	48
Rög alatt. Irta: Teleki Adám	186	Vetőmagvak és gumók táblázata	69
Nincs akadály. Irta: Borsai György	217	Ápoljuk vetéseinket. Irta: Mikó László	79
Aratás. Irta: Zoltán Péter	249	Talajelőkészítés kukorica alá	80
Fehérből kenyeret. Irta: Barabás György	289	Termeljünk lucernát. Irta: Bikfalvy István	81
Számadás. Irta: Zoltán Péter	335	A borsó. Irta: Seyfried Károly	84
Két ifju. Irta: Teleki Adám	357	A borona. Irta: Seyfried Ferenc	85
A példamutatók. Irta: Borsai György	389	Boronálás hengereles	111
Növénytermesztés. Trágyázás.		Tengeri vetés előtt	113
Mi az oka a rossz buzatermésnek? Irta: Dr. Konopi Kálmán	7	Védekezzünk a zab porüszög betegségére ellen. Irta: Seyfried Ferenc	115
A len. (linum usitatissimum). Irta: Nagy Miklós gazdamérnök	8	A négyzetes kukorica vetése	116
A jó gazda rossz szokásai. Irta: Dr. Eöry István	9	A gazdaság mellékjövedelmének növelése. Irta: Dániel Elemér	149
		A talajeisimitás jelentősége	150
		A kukorica első kapálása. Irta: Seyfried Ferenc	151
		A kisczárk négyzetes tengeri művelése. Irta: Koppány Rezső	152
		Fontos mezőgazdasági számszámok	153

Oldal	Oldal	
Arassunk korán idejében. Irta: Koppány Rezső — — — — — 187	Hárítsuk el a téli takarmány gondokat csüvescsalamádé termesztésével készítsünk olcsó takarmányerjesztő vermet— — — 118	
A kukorica második és többszöri kapálása. Irta: Seyfried Ferenc — — — — — 189	Nézzünk be istállóinkba. Irta: Nagy Miklós — — — — — 119	
Aratás — — — — — 191	Házisajt készítése. Irta: Molnár Ferenc — — — — — 120	
A pattanó begár kártétele és az ellene való védekezés — — — — — 192	Az elvetélés és különféle alakjai. Irta: Szeghő Dénes. (II. közlemény) — — — — — 154	
Apionfogó gépek — — — — — 192	A legelők ápolása. Irta: Debitzky Béla — — — — — 156	
A kukorica fontosabb betegségei és ellenségei 220	Allattenyésztésünk fejlesztésének irányelvei. Irta: Teleki Adám — — — — — 157	
Kukoricakapálás szarvasmarhával. Irta: Szepessy József — — — — — 221	Az elvetélés és különféle alakjai. (III. közlemény). Irta: Szeghő Dénes — — — — — 193	
Aratás utáni teendők a szántóföldön. Irta: Bikfalvy Ferenc — — — — — 222	A lucernaliszt fontossága és helyes alkalmazása. Irta: Telegdy László — — — — — 194	
Beszámoló az E. G. E. 1936—37. évi nemeszaporító és terjesztő kísérleteiről Irta: Telegdy László — — — — — 251	A kolumbácsi legyek — — — — — 195	
Megszüntessük-e a fekete ugart? Irta: Boros György — — — — — 255	Felhívás a szárazság sújtotta vidéken élő gazdatestvéreinkhez — — — — — 222	
Szántóföldön termesztett takarmánynövények termesztési adatai — — — — — 260	A szarvasmarhák gyomor és bélbetegségeiről. Irta: Szeghő Dénes — — — — — 224	
Hogyan szüntessük meg az ugarrendszert? Irta: Dr. Nagy Endre — — — — — 292	A zsuki verseny — — — — — 225	
Az odvosi 241. sz. buza. Irta: Patrubby M. — — — — — 294	A silózás igazi jelentősége mezőgazdaságunkban. Kovátsits László tanulmányának nyomán — — — — — 226	
Az őszi buza vetése és annak előkészítése. Irta: Gr. Bethlen Gábor — — — — — 294	Háziállataink takarmányozása. Irta: Dániel Elemér (I. rész). — — — — — 227	
Az őszi mélyszántás — — — — — 294	A zöldtakarmányozás folytonosságának biztosítása. Dr. Vilax Ödön tanulmánya nyomán — — — — — 257	
Az őszi buza termelése. Grábner Emil közleménye nyomán — — — — — 327	A juhok rühössége. Irta: Szeghő Dénes — — — — — 261	
Keverőszántás és vetőszántás öszivetések alá 328	Tenyésszünk-e tisztavérű friz juhokat? Irta: Szeghő Dénes — — — — — 262	
Őszi mélyszántás a tavaszi vetemények alá 328	Étessünk szénsavas takarmánymeszet állatainkkal — — — — — 263	
A kukorica törésével kapcsolatos teendőink 329	Háziállataink takarmányozása (II. rész). Irta: Dániel Elemér — — — — — 264	
A burgonya legnagyobb ellensége a kolorádóbogár — — — — — 359	Irányelvek a juhok tenyésztésénél. Irta: Szeghő Dénes — — — — — 295	
A buza késői vetésének hátrányai. Irta: Telegdy László — — — — — 360	A silókészítés — — — — — 298	
Hogyan él a 10 holdas dán kiguzda? Irta: Seyfried Ferenc (Dánia) — — — — — 361	Az E. G. E. angol hussertésakciója — — — — — 299	
Egy köuszögkísérlet tanulságai. Irta: Dr. Konopi Kálmán — — — — — 391	Az E. G. E. székelyföldi akciója a juhállomány minőségi feljavítására — — — — — 299	
Kitűnő termést hozott Háromszékben a Bánkúti 1201-es és az Odvosi 241-es buza. Irta: Földi István — — — — — 393	A sertésorbánc és az ellene való védekezés. Irta: Szeghő Dénes — — — — — 330	
Okszerű vetésforgó. Irta: Szakács Péter — — — — — 394	A juhok őszi pároztatása — — — — — 333	
Gondozzuk réteinket... Irta: Tempfli János — — — — — 395	Háziállataink takarmányozása. (III. rész). Irta: Dániel Elemér — — — — — 334	
Allattenyésztés, takarmányozás.		
Az okszerű sertésenyésztés irányelvei (Az E. G. E. sertésakciója). Irta: Szeghő Dénes (I. közlemény). — — — — — 13	Mire vigyázzunk a lóvásárlásoknál? Irta: Dr. Gál Alajos — — — — — 363	
Mire tanít a téli takarmányozás? Irta: Seyfried Ferenc — — — — — 15	A borjúk nevelése — — — — — 385	
A közégsi apaállatok beszerzése és értékesítése. Irta: Szeghő Dénes — — — — — 50	Ha a szarvasmarha beszélni tudna... a közvetkezőket kérné gazdájától... — — — — — 367	
A kukoricaszár téli takarmányozása. Irta: Ady Elemér — — — — — 51	Háziállataink takarmányozása (IV. rész). Irta: Dániel Elemér — — — — — 398	
Adagoljunk pontosan szalastakarmányt — — — — — 52	A vemhes tehén gondozása és takarmányozása. Irta: Szeghő Dénes — — — — — 399	
A szarvasmarhák gyomor és bélbetegségeiről. Irta: Szeghő Dénes — — — — — 53	A kecsketartás — — — — — 401	
Tenyészállatok táblázata — — — — — 70	Háziállatok súlyának megállapítása — — — — — 403	
Az okszerű sertésenyésztés irányelvei. Irta: Szeghő Dénes (II. közlemény). — — — — — 87	Apróháziállatok.	
Az elvetélés és különféle alakjai. Irta: Szeghő Dénes (I. közlemény). — — — — — 117	A házinylul tenyésztésének fontossága. Irta: Anghi Balázs — — — — — 17	
	A baromfitenyésztés felkarolása — — — — — 175	
	Kisállattenyésztés — — — — — 228	

Házinyulfajták — — — — —	228
A kappanozásról — — — — —	228
A méhészeti köréből — — — — —	229
A tojások eltartása — — — — —	229
Utmutatás baromfitartó gazdák részére — — — — —	265
A baromfitenyésztésről. Irta: Finta Andor — — — — —	265
Baromfitenyésztés. Irta: Finta Andor — — — — —	300
A tenyészbaromfi beszerzése. Irta: Finta Andor — — — — —	335
A Rhode Island. Irta: Finta Andor — — — — —	402

Gyümölcstermesztés—kertészet.

A gyümölcsfavédelem munkájának menete télen. Irta: Török Bálint — — — — —	18
Étessük az éhező madarakat. Irta: Veress István — — — — —	19
Lehet-e a Ciuc-i hegyek között gyümölcsöt termelni? Irta: Bányász Lajos — — — — —	20
Gyümölcsfák és bokrok téli ápolása — — — — —	54
Vértetű elleni biztos és olesó védekezés. Irta: Molnár László — — — — —	90
Tavaszi gyümölcsfa védelem — — — — —	121
Szivarosbogár és rügyfuro bogár — — — — —	123
Mennyit súlyed a gyümölcsfa ültetés után? — — — — —	134
A fagyoszentek. Irta: Korponai Kornél — — — — —	159
Hogyan ismerhetjük fel az őszibarackfák leveleiről, hogy alkalmasak-e magnemes fák nevelésére — — — — —	161
Új ültetésű gyümölcsfák pusztulásának — — — — —	161
Féldoldalas fa — — — — —	161
Gyümölcsészeti kerületekre osztják be ország- részünket — — — — —	161
Vedekezés az almamoly ellen. Irta: Korponay Kornél — — — — —	196
Alma poralakban — — — — —	197
Juniusi gyümölcsvédelmi munkálatok — — — — —	198
A cseresznyelégység — — — — —	198
Hivatalos jelentés a gyümölcstermés kilátásokról — — — — —	198
Darázs-csapdaüvegek — — — — —	198
Földibolha-csapda — — — — —	198
Az ágak alátámasztása — — — — —	230
A gyümölcsvédelem — — — — —	230
A vadcseresznye és a sajtmeleggy vetése — — — — —	230
A köszméte szaporításáról — — — — —	231
Az alvószemzés már megkezdhető — — — — —	231
A sekély kapálás — — — — —	231
Szemzési sorrend — — — — —	231
A szu — — — — —	231
Új ültetésű fák öntözése — — — — —	231
Az őszibarack nyári vagy zöldmetszése — — — — —	231
A szilva táskasodása — — — — —	232
A vértetű nyári irtásának legegyszerűbb és legolcsóbb módja — — — — —	232
A kis és nagy farágó — — — — —	232
Nyári védekezés a gyümölcsösben — — — — —	232
Mi okozza gyümölcsfaink meledőséget, és terméketlenségét? Irta: P. Nagy Sándor — — — — —	266
A gyümölcsfák gyenge gyümölcstermése — — — — —	267
Nyári trágyázás a gyümölcsöskertben — — — — —	268
A fák élettartama igen eltérő — — — — —	268
Gyümölcszedés és raktározás. Irta: Korponay Kornél — — — — —	302

A sárgarépa szedése és kezelése — — — — —	162
Hogyan védekezzünk a fagy ellen? — — — — —	199
A burgonyacsira gyors eltávolítása — — — — —	199
Ültessünk szamócát — — — — —	233
A vereshagyma magbamenése — — — — —	233
A málna kitermelt vesszőit — — — — —	233
Istállótrágyát vízzel jól felhigitva — — — — —	233
Bab zöldhüvelyeit minél többször szedjük — — — — —	233
Borsó szárát szedés közben — — — — —	233
Letermelt ágyások — — — — —	233
Juliusban vethetünk még korai kalarábét — — — — —	233
Felszedett hagymákat — — — — —	233
A káposztapille — — — — —	305
A torma termesztése — — — — —	306
Duggató hagyma felszedése és kiszáritása — — — — —	306
A vetemények eltevése — — — — —	338
Spárgatelepítés — — — — —	338
Korai terményeket u. n. „primöröket“ — — — — —	338
Aki ősszel nem műveli meg kertjének talaját — — — — —	338
A zöldségfélék eltartása — — — — —	370
Főzeléktők és zöldpaprika eltartása — — — — —	370
Sárgarépa rothadása — — — — —	370

Szőlészet — borászat.

A szőlők trágyázása. Irta: Schnöppner Sámuel — — — — —	22
A rigolirozás. Irta: Nagy Miklós — — — — —	56
A szőlő tavaszi munkálatai. Irta: Bartha Gyula — — — — —	91
Hiányzó szőlőtőkék pótlásáról — — — — —	125
Ugarkapálás. Irta: Bartha Gyula — — — — —	163
Szőlőtelepítés, ültetés — — — — —	164
A szőlő válogatása. Irta: Bartha Gyula — — — — —	200
Kétezer ókirályságbeli szőlőbirtokos feltárta panaszait — — — — —	201
A fiatal tőkék ápolása — — — — —	234
A szőlő második u. n. bevágó kapálása — — — — —	234
Szőlészet. Irta: Bartha Gyula — — — — —	269
A levelezést a fürtök körül — — — — —	269
A hónaljajtások visszacsipése — — — — —	269
A fakórothadás — — — — —	270
A peronoszpora a fürtöket — — — — —	270
Szüret előtti teendők. Irta: Bartha Gyula — — — — —	307
Csemegeszőlő eltartása — — — — —	308
Szüret — — — — —	339
Az ürmös bor házi készítése — — — — —	352
A fehér borok szüret utáni egyszerű kezelése — — — — —	371
Szőlőtelepítők figyelmébe — — — — —	372
A szőlő téli fedése — — — — —	372
A hordók ászokra helyezése — — — — —	373
Előkészületek a téli gyümölcs eltartására — — — — —	004
Október havi teendők a gyümölcsösben. Irta: Gogomán Ferenc — — — — —	336
Mikor ültessünk? — — — — —	337
Hogyan védjük meg fiatal gyümölcsfainkat a varju kártétele ellen? — — — — —	337
Kell-e téli gyümölcsöt az elraktározás előtt izzasztani? — — — — —	337
Dió fehéritése — — — — —	337
Nyers szilva eltartása — — — — —	337
Letöröljük-e a gyümölcsöt a téli eltartás előtt? — — — — —	337
Mi a teendők a kajszinnal, szilvával, cseresznyével és meggyel? — — — — —	337
A faszorok iránya — — — — —	337

Az alma és körtetermés ellensége — — —	340
A gyümölcs eltartása — — — — —	368
Hogyan metszük meg az ültetendő fák gyökerét? — — — — —	368
Hogyan kezeljük a szárazon érkezett oltványokat? — — — — —	368
Idősebb fák átültetése — — — — —	369
A pázsit őszi kezelése — — — — —	369
A kaliforniai pajzstetű — — — — —	369
A gyümölcsfavédelem kiskatéja. Irta: Török Balint — — — — —	404
Kertek trágyázását — — — — —	406

Zöldségkertészet.

A konyhakert vetésforgója — — — — —	55
Csemege tengeri — — — — —	162
Palántálaskor — — — — —	162
A korai palántákat koránültessük — — — — —	162

Egyleti Élet — Gazdaköri Élet.

A Gazdasági Egylet által Clujon 1937. febr. hó 21—27. napjain rendezendő vetőmagkiállítás és vásár tudnivalói — — — — —	26
Készülünk az EGE február 21—27. napjain tartandó vetőmagkiállításra! — — — — —	26
Az EGE igazgatóválasztmányának ülése — — — — —	27
Sürgős felhívás a gazdasági gépeket beszerezni óhajtó gazdakörök T. Vezetőjéhez — — — — —	27
25 két hetes falusi gazdasági tanfolyamot rendez az EGE. — — — — —	28
Most van az ideje a lucerna és a lóheremagvak tisztításának — — — — —	28
A gazdakörök gépszükséglete a legnagyobb kedvezménnyel szerezhető be — — — — —	28
A cluji vetőmagkiállítás és vásár vasúti kedvezményei — — — — —	57
Üttörők. Irta: Atzél Ede — — — — —	62
A vetőmagkiállítás és vásár hírei — — — — —	63
Az EGE női háztartási tanfolyamának ismertetése — — — — —	64
Az EGE kebelében ujjaalakult az aradi Gazdasági Egylet — — — — —	66
Új gazdakör alakult Porumbeni-mari községben — — — — —	66
Megkezdődtek az előkészületek a cluji vetőmagkiállításra és vásárra — — — — —	66
Országos mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár Budapesten — — — — —	67
Felhívás Gazdatársainkhoz — — — — —	70
Beszámoló az EGE vetőmagkiállításáról és vásárjáról — — — — —	94
A vetőmagkiállítás és vásár résztvevőinek névsora — — — — —	96
A budapesti mezőgazdasági kiállításon romániai gazdák által vásárolt tenyészállatok behozatalának módzatai — — — — —	100
Társasutazás a mezőgazdasági kiállításra — — — — —	101
Felhívás az EGE tagjaihoz — — — — —	101
Az EGE igazgatóválasztmányának az 1937. április hó 18.án tartandó közgyűlése elé terjesztendő jelentése — — — — —	128
Az Erd. Gazdasági Egylet 1936. évi mérlege — — — — —	137

Az EGE 1936. évi pénztárforgalmi eredménye — — — — —	137
Invitare la adunare generală — — — — —	138
Közgyűlési meghívó — — — — —	138
Meghívó — — — — —	138
Az EGE és gazdaköri könyvtárak iránt — — — — —	138
Gazdasági gépek közösen, kedvezményes árak és feltételek mellett való beszerzése — — — — —	138
Felhívás a szállósgazdaközönséghez a rézgalic közösen való beszerzése tárgyában — — — — —	138
Az EGE közgyűlése — — — — —	169
Péter József levele a magyar gazdatársadalom munkavállalásáról — — — — —	173
Két közgyűlést tartott április hó folyamán az egyesület igazgató választmánya — — — — —	174
A diosig-i gazdakör példája — — — — —	174
A gazdabiztosítás szervezése — — — — —	175
Előfizetőinkhez — — — — —	175
Néhány egyszerű szó gazdatársaimhoz. Irta: Molnár György — — — — —	176
A mezőgazdasági gépbeszerzési akció eddigi eredményei — — — — —	176
Tagdíjfizetési felhívás — — — — —	176
Női hathetes gazdasági és háztartási tanfolyam — — — — —	176
Az 1937—38. telén rendezendő téli falusi kéthetes gazdasági tanfolyamunk előkészítése — — — — —	176
Gazdanap Sânpaulon — — — — —	176
A tavaszi vetőmag kiosztási és műtrágya beszerzési akció bezárása — — — — —	177
Tájékoztató a rézgalic beszerzés tárgyában — — — — —	177
Olvasóinkhoz — — — — —	177
Rendes tagsági kötelezvény — — — — —	177
Reményeink beteljesedése. Irta: Szakács Balázs — — — — —	203
Megindultak a gyümölcsexportőrök az ideai termés lekötésére — — — — —	203
Az EGE elnökségének székelyföldi körutja — — — — —	204
Az EGE 1938. évi tavaszi vetőmagkiállításán résztvenni szándékoz — — — — —	205
A Küküllőmegyei Gazdasági Egylet Közgyűlése — — — — —	206
A tordai gazdakör közgyűlése — — — — —	206
Emelkednek a mezőgazdasági gépek ára — — — — —	206
Alakítsunk községi állatbiztosító társaságokat — — — — —	207
Ingeny méhészeti tanfolyamok — — — — —	207
Szemle-uton. Irta: Szász Ferenc — — — — —	238
Borkiállítás Kolozsvár-Clujon — — — — —	239
A somkereki gazdanap — — — — —	241
Gyümölcsészeti kerületekre osztják Erdélyt — — — — —	241
Felhívás Gazdatársainkhoz — — — — —	256
A háromszék megyei gazdakörök közgyűlése — — — — —	271
Az EGE vezetőségének körutja Szilágy, Szatmár, Bihar és Arad megyékben — — — — —	272
Az udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület közgyűlése — — — — —	274
Felhívás Erdővidéki gazdáinkhoz — — — — —	275
Szeghő Dénes állattenyésztési felügyelő és Molnár Ferenc EGE tejgazdasági szakértő Csikvármegyei körutja — — — — —	275
Ujjaalakult a mezőmadarasi gazdakör — — — — —	275
Megalakult a felsőújvári gazdakör — — — — —	275
Tájékoztató az unitárius gazdasági iskolába való beiratkozásra — — — — —	276
Állattenyésztési szindikátus alakult Bükkösön — — — — —	276
Demeter Lajos — — — — —	279

Oldal	Oldal
Dr. Szász Pál szamosmegyei körutja — — — — — 309	A Nemzeti Mezőgazdasági Hitelintézet felállítasáról szóló törvénytervezet. Ismerteti: Tauffer Ferenc — — — — — 127
A berlini tejgazdasági világkongresszus. Irta: Seyfried Ferenc és Nagy Miklós — — — — — 313	Megjelent a „Gazda” jogi mellékletének II. és III. száma — — — — — 164
Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgatóválasztmányának ülése — — — — — 314	Az ingatlanforgalom újabb korlátozása. Ismerteti: Asztalos Sándor — — — — — 167
Mezőgazdasági és ipari kiállítás Kolozsváron — — — — — 315	A május 15-én esedékes városi és mezőgazdasági konverziós részletek — — — — — 168
A buzavetőmag akció — — — — — 315	A nyugták; átvételi elismervények bélyegzése — — — — — 168
Gazdanapok — — — — — 316	Az új mezőgazdasági törvényben biztosított adókedvezmények. Ismerteti: dr. Asztalos Sándor — — — — — 202
Id. László László — — — — — 317	Rendelettel törvénnyel szabályozza a kormány a belföldi gyapju eladását — — — — — 242
Felvétel a kézdívasárhelyi rom. kat. téli földmivesiskolába — — — — — 318	Ujból módosítják a konverziós törvényt — — — — — 270
Olvasóink figyelmébe — — — — — 329	A szövetkezetügyi minisztérium rendelete az inséges kukorica és buzavetőmag beszerzéséről — — — — — 318
A téli tanfolyam — — — — — 334	Hivatalos rendelkezés a tarlószántás és őszi-szántás ügyében — — — — — 332
Elnöki látogatás a Mezőségen és Tordán — — — — — 343	Az előzetes katonai kiképzésről — — — — — 341
Gazdanapok — — — — — 348	Kormányrendelet a kukorica forgalombahozataláról — — — — — 349
Gazdakörök figyelmébe — — — — — 349	Módosították a mezőgazdasági törvény 48. §-át — — — — — 350
Megalakult az ombodi gazdakör — — — — — 350	Az állattenyésztők és mezőgazdasági géptulajdonosok adója. Összeállította: dr. Asztalos Sándor ügyvéd — — — — — 347
A dicsőszentmártoni kiállítás — — — — — 350	A kukorica szállítása — — — — — 375
Az EGE igazgatóválasztmányának ülése — — — — — 350	A vetőgépek beszerzése — — — — — 375
Ujjászervezték a kisfülpösi gazdakört — — — — — 350	A szesz-törvény újabb módosítása — — — — — 375
A gyümölcsfák közösen kedvezményes áron való beszerzése — — — — — 360	A mezőgazdasági cseledekre vonatkozó törvényes intézkedések — — — — — 408
Gazdaünnep Dicsőszentmártonban — — — — — 376	
Az 1937—38. évi téli gazdasági tanfolyamok — — — — — 379	Mezőgazdasági üzem.
A szászrégeni gazdanap — — — — — 380	A gazdálkodás módjáról. Irta: Szász Ferenc — — — — — 24
Az EGE vetőmagterjesztésének jövője — — — — — 381	Márcus 1. a gazdaság év kezdete — — — — — 57
Készüljünk az EGE vetőmagkiállítására — — — — — 381	Vetésforgó és üzemterv. Irta: Biró József — — — — — 126
Gazdanap Nagykapuson — — — — — 381	A kisgazdák számvitele. Irta: Telegdy László — — — — — 280
Sulyos panaszok a lóhere értékesítése körül — — — — — 382	A gazda számvitele. Irta: Háromszéki Péter — — — — — 319
Az idén is megrendezik a gyümölcseshetet — — — — — 382	Számviteli nyomtatványok a gazdák részére — — — — — 407
Néhány nap múlva megjelenik az Erdélyi Gazda naptára — — — — — 384	
A csikkarcfalvi tanfolyam — — — — — 406	Szakoktatás.
Az „Erdélyi Gazda” fejlesztése — — — — — 406	Megkezdődtek a Gazdasági Egylet kéthetes tanfolyamai — — — — — 58
Felhívás a hátralékos tagdíjak befizetésére — — — — — 406	Az EGE január havi tanfolyamai — — — — — 60
Megjelent az Erdélyi Gazda Naptára — — — — — 410	Az EGE február havi tanfolyamai — — — — — 102
Az Erdélyi Gazda olvasói közül — — — — — 410	Önbizalmunk visszaért. Irta: Anghi István — — — — — 139
Az EGE felügyelői értekezlete — — — — — 411	Az EGE téli gazdasági tanfolyamai — — — — — 165
A tavaszi vetőmagkiállítás előkészítése — — — — — 411	A magyar földmivesiskolák évváró vizsgái — — — — — 210
Az EGE tanfolyamok — — — — — 412	Beiratások a Bethlen Gazdasági Iskolába — — — — — 243
Nagy mezőgazdasági kiállítást és vásárt rendez az EGE 1938. ban Tg.-Mures—Marosvásárhelyen — — — — — 413	A téli tanfolyamok — — — — — 343
Az Erdélyi Gazdasági Egylet által Cluj-Kolozsvárt 1938. évi február hó 20—26. napjain rendezendő vetőmagkiállítás és vásár tudnivalói — — — — — 413	
Az Erdélyi Gazda ünnepi száma — — — — — 413	Tanfolyami kirándulás.
Felhívás gazdatársainkhoz — — — — — 414	Gazdasági tanulmányi kirándulás a Bánátba és Aradmegyébe — — — — — 211
Az EGE igazgatóválasztmányának ülése — — — — — 415	Egy kirándulás tanulsága. Irta: Szász Ferenc — — — — — 235
Törvények — rendeletek.	
A földmivesek házadómentessége. Ismerteti: dr. Asztalos Sándor és Tauffer Ferenc — — — — — 31	
A szőlőtelepítési engedély megszerzése — — — — — 31	
Az Odorheiumegyei Mezőgazdasági kamara ügye — — — — — 31	
A háziipar az új ipartörvény tükrében — — — — — 32	
Megjelent a „Gazda” jogi mellékletének I. száma — — — — — 49	
Az új mezőgazdasági törvénytervezet. Ismerteti: Tauffer Ferenc — — — — — 71	
A mezőgazdasági törvény parlamenti vitája — — — — — 120	

A marosmegyei gazdák tanulmányi kirándulása	236
A kalotaszegi gazdák nagyszerű tanulmányi kirándulása	278
A marosmegyei gazdák tanulmányi kirándulása	342

Különfélék.

Szövetkezés	33, 34, 283, 209, 209	409
Népművészet — Háziipar		32
Könyvismertetés		21, 329
Népegészségügy		35
Gazda naptár	42, 78, 110, 146, 186, 218, 250, 209, 327, 258, 390	

Rejtvény	36, 72, 104, 140, 179, 212, 244, 284, 320, 352, 348, 416
Kérdés—Felelet	72, 104, 140, 179, 212, 244, 284, 320, 352, 383, 416
Tagdíjnyugtázás	68, 178, 208, 242, 277, 318, 351, 382, 415
Piac, országos vásár	37, 73, 104, 141, 180, 213, 245, 285, 321, 353, 385, 417
Tőzsdei árak	38, 74, 106, 142, 181, 214, 246, 286, 322, 351, 386, 418
Hírek	38, 74, 106, 142, 181, 214, 246, 286, 322, 351, 386, 418
Apróhirdetések	40, 75, 107, 143, 183, 215, 248, 287, 324, 355, 388, 419

Önálló, eredeti cikkek szerzők szerinti beürendben.

Ady Elemér: A kukoricaszár téli takarmányozása	51	Dániel Elemér: Háziállatok takarmányozása II. rész	264
Anghi Balázs: A házinyul tenyésztésének fontossága	17	Dániel Elemér: Háziállatok takarmányozása III. rész	334
Anghi István: Önbizalmunk visszatért	139	Dániel Elemér: Háziállatok takarmányozása IV. rész	398
Dr. Asztalos Sándor és Tauffer Ferenc: A földművesek házadómentessége	31	Debitzky Béla: A legelők ápolása	156
Dr. Asztalos Sándor: Az ingatlanforgalom újabb korlátozásai	167	Demeter Béla: Emlékezés gróf Mikó Imréről	4
„ Az új mezőgazdaság törvényben biztosított adókedvezményei	202	Dósa Albert: Miért alakítsunk fogyasztási szövetkezetet	34
„ Az állattenyésztők és mezőgazdasági géptulajdonosok adója	374	Dr. Eöry István: A jó gazda rossz szokásai	9
Atzél Ede: Uttörök	62	Finta Andor: A baromfitenyésztésről	265
Barabás György: A magyar gazdatársadalom feltámadása	109	„ Baromfitenyésztés	300
„ Fehérből kenyeret	289	„ A tenyészbaromfi beszerzése	335
Borsai György: Nincs akadály	217	„ A Rhode Island	402
„ Példamutatók	389	Földi István: Kitűnő termést hozott Háromszéken a Bánkuti 1801-es és az Odvosi 241-es buza	393
Bartha Gyula: A szőlő tavaszi munkálatai	91	Dr. Gaál Alajos: Mire vigyázzunk a lóvárosokról?	363
„ Ugarkapálás	163	Gogomán Ferenc: Október havi teendők a gyümölcsösben	336
„ A szőlő válogatása	200	Grábner Emil közleménye nyomán: Az őszi buza termelés	327
„ Szőlészet	269	Háromszéki Péter: A gazda számvitele	319
„ Szüret előtti teendők	306	Dr. Konopi Kálmán: Mi az oka a rossz buza-termésnek?	7
Bányász Lajos: Lehet-e Ciuc-i hegyek között gyümölcsöt termelni?	20	„ Egy köüzöggkísérlet tanulságai	391
D. Berde Amál: A lenvászonról	32	Koppány Rezső: A kisgazdák négyzetes tengeri művelése	152
Gr. Bethlen Gábor: Az őszi búza vetése és annak előkészítése	294	„ Arassunk korán, idejében	187
Dr. Gr. Bethlen László: A hitelszövetkezeti élet fehér karácsonya	33	Korponay Kornél: A fagyosszentek	159
Csikfalvy István: Termeljünk lucernát	81	„ Védekezés az almamoly ellen	196
Bikfalvy Ferenc: Aratás utáni teendők a szántóföldön	222	„ Gyümölesszedés és raktározás	302
Biró József: Vetésforgó és üzemterv	126	Kovátsits László tanulmányának nyomán: A silózás igazi jelentősége mezőgazdaságunkban	226
Bodor Kálmán: A ricinus termesztése	43	Mikó László: Ápoljuk vetésünket	79
Boros György: Megszüntessük-e a fekete ugart	255	Molnár Ferenc: Házisajt készítése	120
Csomos Jenő: A négyzetes kukorica vetés	116	Molnár László: Vértetű elleni biztos és olcsó védekezés	90
Dániel Elemér: Az á pionbogarok elleni védekezés	149	Dr. Nagy Endre: Hogyan szüntessük meg az ugarrendszert	291
Dániel Elemér: Háziállatok takarmányozása I. rész	227		

	Oldal		Oldal
Nagy Miklós: A len (<i>Linum usitatissimum</i>)	8	" Az okszerű sertéstenyésztés irány-	
" Tavaszi talajmunkálatok — — — — —	45	elvei — — — — —	87
" A rigolirozás — — — — —	56	" Az elvetéles különféle alakja I. rész	117
" Nézzünk be istállóinkba — — — — —	119	II. rész — — — — —	154
P. Nagy Sándor: Mi okozza gyümölcsfáink		III. rész — — — — —	193
meddőségét és terméketlenségét — — — — —	266	" A juhok rühössége — — — — —	261
Dr. Oeberding József György: Felépül a ma-		" Tenyészünk-e tisztavérben friz-	
sodik szövethetési vajgyár — — — — —	282	juhokat — — — — —	262
Patrubány Miklós: Az Odvosi 241-es számú		" Irányelvek a juhok tenyésztésénél —	295
buza — — — — —	293	" A sertésorbánc és az ellene való vé-	
Dr. Páter Béla: A gazdaság mellékjövede-		dekezés — — — — —	330
lémének fokozása — — — — —	148	" A vemhes tehén gondozása és takar-	
Seyfried Ferenc: Mire tanít a téli takarmá-		mányozása — — — — —	399
nyozás — — — — —	15	Szepesy József: A kukoricakapálás szarvas-	
" A tavaszi buza és árpa porüszög-		marhával — — — — —	221
betegségei — — — — —	48	Taufner Ferenc: Az új mezőgazdasági tör-	
" A borona — — — — —	85	vényszervezet — — — — —	71
" Védekezzünk a zab repülőüszög-		" A Nemzeti Mezőgazdasági Hitelin-	
betegségei ellen — — — — —	115	tézet felállításáról szóló törvényter-	
" A kukorica első kapálása — — — — —	151	vezet — — — — —	127
" A kukorica második és többszöri		Telegdy László: A rét és legelő helyes keze-	
kapálása — — — — —	189	lése és ápolása — — — — —	11
" Aratás — — — — —	191	" Faklyafény — — — — —	41
" és Nagy Miklós: A berlini tejgaz-		" A lucernaliszt fontossága és helyes	
dasági világkongresszus — — — — —	313	alkalmazása — — — — —	194
" Hogyan él a 10 holdas dán kisgazda	361	" Beszámoló az EGE 1936—37. évi ne-	
Seyfried Károly: A borsó — — — — —	84	mes buzamagszaporító és terjesztő	
Schöppner Sámuel: A szőlők trágyázása —	22	kísérleteiről — — — — —	251
Szabó Miklós: Kévekötés — — — — —	77	" A kisgazdák számvitele — — — — —	280
Szakács Balázs: Reményeink beteljesedése	203	" A buza késői vetésének hátrányai	360
Szakács Péter: Okszerű vetésforgó — — —	394	Teleki Adám: A magyar gazdatársadalom	
Szánthó Mihály: A mi politikánk a kenyér		népfenntartó szerepe — — — — —	3
politikája — — — — —	145	" Állattenyésztésünk fejlesztésének	
Szász Ferenc: A gazdálkodás módjáról — —	24	irányelvei — — — — —	157
" Szemle uton — — — — —	238	" Rög alatt — — — — —	185
Lándori Szász Ferenc: Egy kirándulás tanul-		" Két ifju — — — — —	357
ságai — — — — —	235	Tempfli János: Gondozzuk réteinket — —	395
Dr. Szász Pál: A magyar gazdatársadalom		Török Bálint: A gyümölcsfavédelem mun-	
ünnepe — — — — —	2	kájának menete télen — — — — —	18
Szeghő Dénes: Az okszerű sertéstenyésztés		" A gyümölcsfavédelem kiskatéja —	405
irányelvei (Az EGE sertésakciója)	13	Veress István: Etessük az éhező madarat	19
" A községi apaállatok beszerzése és		" A vadcserecsznye és sajtmeleggy vetése	230
értékesítése — — — — —	50	Dr. Vilax Ödön tanulmánya nyomán: A zöld-	
" A szarvasmarhák gyomor és bélbe-		takarmányozás fontosságának biztosí-	
tegségeiről I. rész — — — — —	53	tása — — — — —	257
II. rész — — — — —	224	Zoltán Péter: Aratás — — — — —	249
		" Számadás — — — — —	325

Felelős szerkesztő: **TÖRÖK BÁLINT.**

A „Gazda” jogi mellékletének

1937. évi tartalomjegyzéke.

1. szám. Beköszöntő.

A földadó kivetése.

A szőlő- és gyümölcsoltvány termelésre vonatkozó intézkedések.

2-3. szám. A mezőgazdaság szervezéséről és serkentéséről szóló törvény.

4. szám. A mezőgazdasági kamarák szervezete.

A Mezőgazdasági Hitelintézet.

A községi jövedelmek.

5-6. szám A mezőgazdaság szervezéséről és fellendítéséről szóló törvény végrehajási utasítása.

GAZDA

AZ E. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — — 100 Lei.
 Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.
 Egy szám ára 5.— Lei.

FŐSZERKESZTŐ:
 TELEKI ADÁM gr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Cluj, Strada Andrei Muresan 10.
 Telefon: 158.
 Póstatakarék csekszám 40181.

A Főpásztorok üdvözléle

Az egyházaknak az a kötelességük, hogy minden munkájukban és minden szolgálatukban egyre jobban és egyre teljesebben képviseljék és érvényesítsék azt az igazságot, hogy munkájuk és szolgálatuk által vissza kell szerezniök hiteletét ennek a legszentebb szónak, Szeretet.

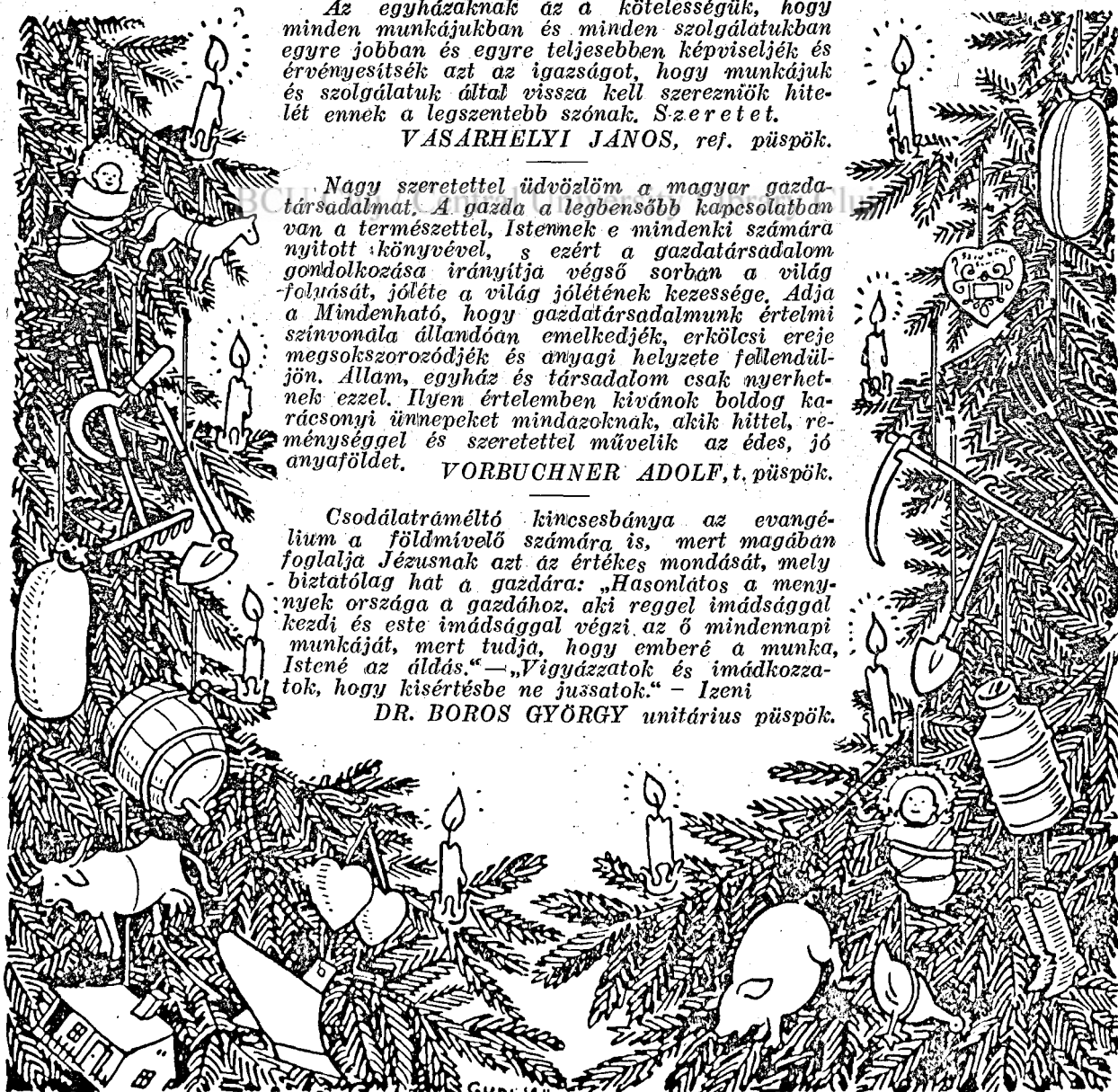
VÁSÁRHELYI JÁNOS, ref. püspök.

Nagy szeretettel üdvözlöm a magyar gazdatársadalmat. A gazda a legbensőbb kapcsolatban van a természettel, Istennek e mindenki számára nyitott könyvével, s ezért a gazdatársadalom gondolkozása irányítja végső sorban a világ felvilágosítását, jóléte a világ jólétének kezessége. Adja a Mindenható, hogy gazdatársadalmunk értelmi színvonala állandóan emelkedjék, erkölcsi ereje megsokszorozódjék és anyagi helyzete fellendüljön. Allam, egyház és társadalom csak nyerhetnek ezzel. Ilyen értelemben kívánok boldog karácsonyi ünnepeket mindazoknak, akik hittel, reménységgel és szeretettel művelik az édes, jó anyaföldet.

VORBUCHNER ADOLF, t. püspök.

Csodálatráméltó kincsesbánya az evangélium a földművelő számára is, mert magában foglalja Jézusnak azt az értékes mondását, mely biztatólag hat a gazdára: „Hasonlatos a menynek ország a gazdához, aki reggel imádsággal kezd és este imádsággal végzi az ő mindennapi munkáját, mert tudja, hogy emberé a munka, Istené az áldás.” — „Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne jussatok.” — Izeni

DR. BOROS GYÖRGY unitárius püspök.

A magyar gazdatársadalom ünnepe.

Írta: Dr. Szász Pál

A szeretet nagy és szent ünnepén az E. G. E. Elnöksége és egész vezetősége nevében meleg szívvel és őszinte testvéri együttérzéssel üdvözlöm gazdatestvéreinket. Alig félévvel ezelőtt szoltam először gazdatestvéreinkhez. A megértés, testvériség és a szolgálat jegyében indulunk el, munkánkba vetett hittel és reménnyel.

Visszatekintve a szinte észrevétlenül eltelt félévre, örömmel állapítom meg, hogy nem ért csalódás. A mi munkáinkat, szolgálataink felajánlását, gazdatestvéreink megértéssel fogadták és siettek a munkatáborba, mely egyre szélesebb területen mozog. Új gondolatok születnek és a tervek egyre világosabban állanak előttünk. Az az út, amelyen a jövőben haladnunk kell, már teljesen meg van határozva. Az indulás reményeégei, elképzelései, gyakorlati formában jelentkeznek. Ugyanakkor azonban a maga valóságában látjuk a helyzetet és azt a sok-sok tennivalót, amely az E. G. E. vezetésére vár.

Mielőtt erről beszélnénk, köszönetet kell mondanom mindazoknak, akik önként és önzetlenül munkához láttak. Hál' Istennek, nagyon sok gazdatestvérünknek szól ez a köszönet. Az E. G. E. hatalmas fáklyatüze bevilágította gazdatestvéreink munkaterületeit. Lássátok meg ezeket a fényesóvákat s érezze szívetek a fénynek tisztá melegét. A munka szeretete a legszebb emberi tulajdonság és gazdatestvérünk be kell lássák, hogy csak ezen keresztül lehet reményeket táplálni és komoly eredményeket elérni. A munka szeretete a mi életünkben egyet jelent a földhöz való törhetetlen ragaszkodással. Akiket nem ez a nemes

gondolat vezérel, továbbra is a megérdemelt sötétségben maradnak.

Látom gazdatestvéreinket, amint ott ülnek karácsony estéjén a meleg tűzhely körül, családjuk körében. Elhangzott a karácsonyi ének, örvendeznek a gyermekek, béke lakik a szívekben. És hálát adunk az Istennek mindazon jóért és segítségért, amiben az elmúlt évben részesített. Ilyenkor az ember számot vet önmagával, vajjon mit tett családjáért és másokért, akikkel a kapcsolatot az emberszeretet nemes érzése jelenti. Egy pillanatra fellebben a jövő fátyola és aggodalom fog el a jövő miatt. Látják, érzik a nehézségeket és félnek, vajjon hogyan fogják azokat leküzdeni. Ezeket az aggodalmakat akarja az E. G. E. eloszlatni. Meg akarunk győzni arról benneteket, hogy nem vagytok egyedül, hogy a nehézségek leküzdésében magatok mellett találjátok az E. G. E.-et és annak minden egyes tagját. Éreznetek kell, hogy ez az egyesülés erőt ad nektek is, megosztja gondjaitokat, könnyíteni igyekszik és könnyíteni tud terheiteken. De a segítségnek ezt a lehetőségét vállalatok kell gazdatestvéreitekkel szemben. Szerepet kell vállalatotok az E. G. E. munkájában, olyan szerepet, mely legjobban megfelel életkörülményeiteknek. Támogassátok, vezessétek, szolgáljátok a gazdakört, mindenki a saját képességei szerint. Legyen az a szerep bármilyen kicsiny, higgyétek el, éppen olyan fontos, mint a többi, kifelé jelentősebbnek látszó munkaterület. Hatalmas gépezet egy-egy kerekét képezzük, — kisebb, vagy nagyobb, vagy csak egy csavar a gépezetben, — minden alkatrésznek a helyén kell lennie és pontosan kell működnie, hiszen enélkül nincs teljes értékű munka. És ezt a gépezetet csak a szeretet és az önzetlenség hajthaja.

Megbecsüljük az életet adó földet, többet és jobbat akarunk termelni és nyújtani embertársainknak.

Az E. G. E. vezetősége megismertette céljait és munkájának irányát a kormányhatalom vezetőivel is. Örömmel közölhetem gazdatestvéreinkkel, hogy teljes megértéssel találkoztunk, amiért ezen a helyen is köszönetünket fejezzük ki. Ez a helyes és természetes út, hiszen egy felelősségteljes, böles államférfi nem mondhatja azt, hogy nem lehet, nem szabad többet termelni.

Nincs tehát semmi ok arra, hogy a félelem a munkától bárkit is visszatartson. Az alapszabályszerű munkát a vázolt célkitűzés érdekében mindenütt ki kell fejteni és a hivatalos közegek, ha jól megértik feladatainkat — támogatni is fognak.

Előre tehát tisztá lélekkel, emelt fejjel, hogy a becsületes kötelességteljesítés boldog érzésének jutalmát elnyerhessük.

Az összes gazdatestvéreinknek és család-

jaiknak boldog karácsonyi ünnepeket és boldog, örömteljes újesztendőt kíván az őket örömmel szolgáló elnökük

dr. Szász Pál.

A magyar gazdatársadalom népfenntartó szerepe.

Írta: Teleki Ádám.

hogy a felhívás nem pusztába kiáltó szó maradt, hiszen az E. G. E. munkáját minden vonalon a gazdatömegek széleskörű érdeklődése kíséri. Felismerték népfenntartó jelentőségét és részt kívánnak a munkából. Ilyen úton született meg az önkéntes munkavállalás gondolata, mely kezd gyakorlati formát öltetni.

A népek történelme igazolja, hogy csak azok a nemzetek tekinthetnek nyugodtan jövőjük elé, amelyek építő munkát végeznek. Sajátságos helyzetünkben és bizonyos vonatkozásokban egyre apadunk. A munka lendülete épen ezért túl kell szárnyalja a romboló áramlatokat. A transylvániai magyarság létalapját a föld képezi. A gazdatársadalom beláthatja tehát, hogy csak az E. G. E.-be való tömörülés s a közös munkavállalás egyengeti a gazdasági javulás útjait.

A magyarságot a magánéletben a közvetlenség jellemzi. Más a helyzet azonban a közéleti munkaterületeken, ahol számos eset-

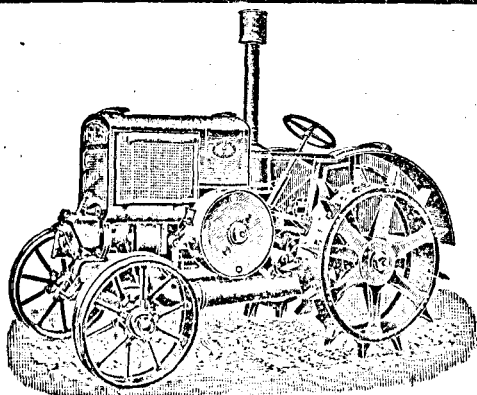
Az E. G. E. vezetősége nemrégiben azzal a kéréssel fordult a magyar gazdatársadalomhoz, hogy álljon mindenki teljes erejével és fáradhatatlan buzgalmával arra a munkaterületre, ahol képességei és lehetőségei szerint dolgozni tud. Teljes elégtétellel állapíthatjuk meg,

ben a bizalmatlanság határozottan veszedelmes következményeit ismerhettük meg. Most azonban kétségtelenül nagyjelentőségű változások következtek be, a bizalmatlanság jégpáncélja olvadozni kezd, s az a sok meleg tekintet és testvéri kézzorítás csak azt bizonyítja, hogy átérzik az egymásrautaltság igazi jelentőségét. Már a gyakorlati életben is megállapíthatják, hogy az E. G. E. vezetőségének szolgálata nem egyszerű, jelentéktelen ígérlet, hanem valóság.

Ez a körülmény hitet és bizalmat önt az E. G. E. vezetőségébe, hogy a jövőben nagyobb lendülettel folytassa a munkát és betöltse a mi belső életünkben történelmi szerepét.

Az ünnepek rendszerint emelkedett gondolkodást és belső elmélyülést jelentenek. Ilyenkor tesszük vizsgálat tárgyává összes létkérdéseinket. A magyar gazdatársadalomnak alkalmá van számot vetni saját helyzetével s ugyancsak adva van a lehetőség a válságos anyagi helyzetén való segítségre. Szent meggyőződésünk, hogy az új esztendőt a kitartó, lelkiismeretes munkavállalás fogja betölteni.

A „Gazda“ nevében ez úton mondunk hálás köszönetet azért a meleg támogatásért és érdeklődésért, amely a lap tevékenysége iránt megnyilvánul. Tovább haladunk a megszabott irányvonalakon. Álljon mindenki mellénk, aki érzi, hogy téglát hordhat a romániai magyar gazdatársadalom testvéri és anyagi érdekközösségének kiépítéséhez.

Holherr-Schranz-Clayton-Schuttleworth RT.

Budapest

57

„HSCS“ nyersolajmotorok,
„SUPERIOR“ acélvázás cséplőgépek,
vetőgépek, valamint az összes egyéb mező-
gazdasági gépek legtökéletesebb kivitelben.

Felvilágosítást nyújt:

URBACH ADOLF Cluj, Strada Memorandului 4.

Emlékezés gróf Mikó Imréről.

Irta: Demeter Béla.

Az egymást követő hétköznapi események valósággal kilendítettek saját érdeklődési körünkből. Lefekvés előtt megszólaltatjuk a rádiót, hogy pontos és részletes képet nyerjünk a salamancai ütközetről, vagy arról, hogy Simpsonné hogyan töltötte cannesi vil-lájában az éjszakát. Már eljutottunk odáig, amikor teljesen közömbössé vált a holnap kérdése, egyszóval megfeledkezünk önma-gunkról. A magyarság azért mégis a Duna-medencében él s a britt világbirodalom köz-jogi válsága bármennyire is érdeklődésre tarthat számot, azért korántsem befolyásolja megélhetésünket. A hétköznapiakat tehát a külvilágnak ajándékozunk s csak az ünnepek fölött rendelkezünk koriátlanul, amikor nin-csenek lapok és eseményszomjunkat nem tud-juk kielégíten. Szóval akaratlanul is kénytele-nek vagyunk saját magunkkal, belső ügyeinkkel törődni.

Ilyen körülmények között szinte termé-szetesnek tűnik fel, hogy részben elhajlunk a külvilágtól és visszalendülünk azokra az ősi rögökre, amelyek végeredményben egyedül biztosítják fennmaradásunkat.

A transsylvaniai magyarság egyik saját-ságos vonása az, hogy nem szeret visszaem-lékezni. A mult tapasztalatai korántsem bír-nak előtte olyan értékkel, hogy azokból tanul-ságokat vonna le és egyben megrajzolná be-lőle a jövő légiés konturvonala. A mult szá-zad olyan emberi értékeket dobott felszínre, amelyekről kötelességünk néha megemlékez-ni. Átlapozva az immár poros könyveket, szá-mos rendkívül figyelemreméltó és tanulságos elgondolásra és tényre bukkanunk, amelyek számunkra időszerűbbek az angol király há-zasságánál is.

A mult század elején hatalmas lendületet vett a transsylvaniai magyar építés. Intézmé-nyek születtek, hogy a tömegigényeket kielé-gítsék. Napjainkban, amikor hosszú vajudás után végre megállapítottuk, hogy a magyar-ság legfontosabb célkitűzése a gazdasági szer-vezkedés és megalapozottság, nemcsak histó-riai szempontból tanulságos visszatérni az időszerű kérdések gyökeréig, hanem köteles-ségünk is.

A magyarság megélhetését évszázadokon keresztül kizárólag a föld biztosította. Ma is egyetlen szilárd alapunkat képezi, s így termé-szetes folyamatnak tekinthető, hogy az em-ber elsősorban a kenyérre gondol és csak az-után következnek a többi kérdések.

A XIX. század elején, mintha világosab-ban látták volna a magyarság helyzetét és alaposabban dolgoztak volna a korszerű in-

tézmények megteremtésén. A korszerűséget nem meghatározott időben értjük, hiszen egye-temes követelményeknek feleltek meg, olya-noknak, amelyek ma hatványozottan állanak fenn.

A Gazdasági Egyesületet is abban az időben alapították. 1844. január 5-én jelent meg gróf Teleki Domokos felhívása, vagy eredeti nyelven: „Felszólítás egy gazda-sági egyesület létesítésére“.

„Egy gazdasági egyesület felállítása se-hol sem mutatkozik hasznosabb, sőt sürgősebb alakban, mint korunkban, melynek eddigelé csaknem egyetlen iparágát a földművelés és az ettől elválhatatlan állattenyésztés teszi s mely ezekben annyira hátra van. Már pedig valamint jelen körülményeinkhez képest még-hosszasan csupán ez iparág fogja tehetni nemzeti szorgalmunk főtárgyát, úgy egyedül ennek fölvirágzása nyomán remélhetünk az ipar magasabb fokozataira jutni, mert a gyáriipar és kereskedés a földművelésnek már bizonyos kifejltségét multhatatlanul feltételezi s ez azon egyedüli alap, melyen felvirágozni képesek. Ez általános törvény-től eltérés a közgazdasági jelenetek legrit-kább kivételei közé tartozik.“

Ime mennyire átértézték a gazdasági szer-vezkedés fontosságát és az akkori idők saját-ságos nyelvezetével milyen tömören fejezték ki a nagyhorderejű elgondolásokat. A Gazda-sági Egylet 1844. március 4-én alakult meg. Elnöknek ifj. gr. Bethlen Pált, alelnököknek pedig gr. Mikes Jánost és Kabos Dánielt vá-lasztották meg. Jellemző a komoly munkára, hogy már 1845. május 2-án szarvasmarha kiállítás volt I. G. Duca-n. Ugyanazon év július 29-én próbaszántás. Megszervezték a lóvásárokat, a várostól megvették az Asszu-patak nevű birtokot és 80 arany pályadíjat tűzték ki egy olyan munkára, mely a tagosi-tás előnyeit bizonyítja.

A gyönyörű alkotó munkának azonban egy időre a szabadságharc vetett véget és csak évek múlva sikerült életrekelteni a fiatal egyesületet.

Az újjászületést a második alapításnak lehet tekinteni. A feljegyzések erről tanús-kodnak. Finály Henrik „Az Gazda-sági Egylet Monografiája“ című munkájában ezeket írja: „Az isteni gondviselés különös és kiváló kegyének lehet tekinteni, hogy ebben a szomorú korszakban, amelyben az erőszak út-ján alapított kormányhatalom előtt, élő ma-gyarnak lenni is már bűn volt, egy oly férfiút adott, aki ritka bölcsességgel és mélyreható belátással nemcsak fel tudta fedezni azt az

ösvényt, amely a minden oldalról fenyegető veszélyek között is nyitva maradt a lelki szemek előtt lebegő szent cél: hazája és nemzete haladása és boldogulása felé, hanem szilárd elhatározással rá is lépett ez ösvényre és ritka tapintattal egybe tudta gyűjteni azokat a tényezőket és erőket is, amelyeket ez ösvényen elővezetni és vezérsége alatt a közjóért működtetni jónak látott. Ez a férfiú gróf Mikó Imre volt.

1854. február 26.-ára összehívták az egyelet tagjait, hogy meghatározzák a jövőbeli terveket. Ifj. gr. Bethlen Pál lemondása folytán megüresedett elnöki tisztséget gr. Mikó Imrével töltötték be, aki egyike volt a múlt század legnagyobb magyar társadalmi reformereinek. Aki átolvassa az „Írányeszmék“-et, önkéntelenül arra gondol, hogy a jelenlegi társadalmi helyzet kritikájáról s annak helyes útjairól van szó. Az idő kereké egy pillanatig sem szünetel, csak a társadalmi kérdések megoldása késik. Az E. G. E. elnöke teremtette meg a Muzeumegyletet és a magyarság csak a legnagyobb tisztelettel és megbecsüléssel gondolhat vissza a hatalmas alkotóra.

Sulyos időkben vette át a Gazdasági Egyelet irányítását és sikerült megbirkóznia az összes nehézségekkel. Finály szerint abban az időben a nemzetre erőszakolt, minden vonatkozásban idegen és főleg nemzetellenes kormány gyanakvó volt s minden olyan mozgalom, mely az egyesületi működés céljait szolgálta, politikai elbirálás alá tartozott. Minden eszközt felhasználták a magyarság letörésére és csak az tudott magának a kormányhatalom felé érdemeket szerezni, aki árthatott az egyetemes magyar érdekeknek. Mikó Imre gr. kiváló egyéniségének tulajdonítható, hogy úgy Bécsset, mint Sibiu-t sikerült megnyugtatnia és a magyarságnak megjelölnie azt az utat, amely az összeütközések mellőzésével komoly eredményekhez vezet.

Az egyelet zilált pénzügyi helyzetét teljesen rendezte és hatalmas összeget ajándékozott a köznek, hogy a Gazdasági Egyesület útjában álló utolsó akadályokat is elhárítsa. Különös súlyt helyezett a gazdasági gépek beszerzésére, a szőlő- és gyümölcstermesztésre. A késői utódok nem is sejtik, hogy milyen alkotások fűződnek Mikó Imre nevéhez. A Gazdasági Egyelet többszöri sürgetésére kezdtek meg az Oradea—Brasov-i vasútvonal építését. Gazdaságából egész Transsylvaniaiát a legnemesebb gyümölcs- és szőlőfajokkal látta el, különös súlyt helyezett az állattenyésztés kérdésére, szervezte jutalmakat osztott ki a legjobb tenyésztőknek és fejős tehének tulajdonosainak, az apaállatok beszerzésének megkönnyítése céljából szorgalmazta a tordai bikanevelő telep megalapítását. Csikótelepet létesített. Az ő mun-

kásságának eredménye a Clujmănăsturi gazdasági tanintézet, a jelenlegi Gazdasági Akadémia és az Aiud-i vancellérképezde. Felkarolta a cukorrépatermelés ügyét. Erről a kérdéstről saját költségén könyvet íratott. Törvényjavaslatot dolgoztatott ki a birtokrendezési ügyben és ennek köszönhető az 1880. évi XLV. t. c. megalkotása, mely megkönnyítette és elősegítette az erdélyrészi tagosítást. 1873.-ban Bécsben saját költségén az erdélyrészi gazdasági terményeket kiállította és a gazdasági viszonyokat megismertette. 1872. óta bevezette Transsylvaniaiába a gazdasági vándorgyűléseket.

Gróf Mikó Imre.

Mint az Aiud-i Bethlen Kollégium főgondnoka egyházi és kulturális téren épen olyan szívós, áldozatkész támogatója volt minden igaz ügynek, mint a többi mukaterületen. 60 évvel ezelőtt, 1876. szeptember 16.-án hunyta le szemét, de előre meghatározta azt az utat, amelyen az erdélyi magyar társadalomnak haladnia kell.

A rendkívüli idők nagyvonalú alkotóerőket igényelnek. A Gazdasági Egyelet olyan nehéz időkben választotta meg elnökének Szász Pált, mint 1854.-ben gr. Mikó Imrét. Mind a ketten főgondnoki szerepet töltöttek be az Aiud-i Bethlen Kollégiumnál.

Abban az időben is a gazdasági problémák tömörítették a transsylvaniai magyar vezetőértelmiséget. Az E. G. E. ma szintén mozgalmat jelent, olyan életmegnyilatkozást, amely létkérdéseinket jelenti a szó igazi értelmében.

Január.

I. Szántóföldek.

A fagyos idő kevés külső munka végzését engedi meg. Ha a föld nincs nagyon megfagyva, ki lehet javítani a házkörűli és a hátföldi árkokat, esetleg téli mélyszántást is végezhetünk. Fagyos földnél legjobb, ha a trágyát kihozzuk a szántóföldre. A gyenge vetéseket a tél folyamán jól érett istállótrágyával, vagy mesterséges trágyával felültrágyáztatjuk.

Enyhe időben ássunk, forgassuk a talajt, száraz fagynál pedig trágyát hordjunk.

II. Rét és legelő.

A rét és a legelő trágyázását lehetőleg a hónap folyamán végezzük el. A keverék trágya, de különösen a hamu kitűnő terméseredményekre vezet. A trágyalével való öntözést folytassuk, de ugyanakkor a meszeztést sem szabad elmulasztani.

III. Allattenyésztés.

Különös gonddal ellenőrizzük a takarmányozást. Minden nap mérjük ki pontosan a szükséges takarmányadagokat.

A korai bárány és malacoztatásoknál gondoskodjunk az anyaállatok állandóan bő takarmányozásáról. Az állatok mérszószerűségletét takarmánymésszel biztosítjuk. A fejlődő állatoknak foszforsavas takarmánymezet adagolunk.

IV. Kertgazdaság.

Altalában ebben a hónapban pusztulnak el a gazda ingyennapszamosai, az éneklő madarak. Csináljunk mesterséges faodukat és helyezzük megfelelő pontokra. Az odukba kendermagot vagy más madárelédelt teszünk, ilyen úton tavasszal kertünkbe csalogatjuk a rovarpusztító madarakat.

Ebben a hónapban a kerti eszközöket javítsuk és készítsük elő a használatra. A kertimagvak beszerzéséről is most kell gondoskodni.

A gyümölcsösben az oltáshoz szükséges nemes galyakat most kell szedni és száraz homokba eltenni tavaszig. A száraz galyakat és

hernyófészkeket szorgalmasan tisztogassuk. A ribizskét, köszmétét meg lehet már nyesni. A gyümölcsfák trágyázására ez a legalkalmasabb idő.

V. Szőlő, bor.

A szőlőben, a tavaszi ültetéshez szükséges földmunkálatok és a trágyázás legcélszerűbben végezhetők. A hiányzó karók pótlására ujakat szerzünk be, azokat meghegyezzük és elkészítjük.

A pincében az új bort, ha még eddig nem tettük meg, úgy okvetlenül le kell fejteni és egy-két hetenként rendszeren töltögezzük föl. Az üres hordókat ki kell kénezní.

VI. Vadászat.

A nyúl vadászat még tart. A prémes állatok bőrét egészben nyúzzuk le, de ne vágjuk fel a hasánál. A bőrt húzzuk rá az állat alakját utánzó alakú deszkára.

VII. Gazdakörök.

A lehető legrövidebb időn belül, az E. G. E. központjának küldjük be a „Gazda” december havi számában kért gazdaköri elnökségeknek és vezetőknek pontos névsorát. Célszerű minden héten megbeszéléseket tartani és ezeken számotvetni a múlt évben elért eredményekkel s a tanulságok levonása után meghatározni az új esztendőben folytatandó munkálatokat.

Fajtiszta, fajazonos, szavatolt csiraképeségű

eredeti erfurti, hollandiai és dániai

Főzélék
Zöltség
Virág
Fű és
nemestett
takarmány
és répa

MAGVAK

„TRIFOLINO” Salamon és Stefan

magtermelés és magkereskedés

Cluj, Piaja Mihai Viteazul 38. szám.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.
Arjegyék ingyen. 10

Mi az oka a rossz búzatermésnek?

Irta: Dr. Konopi Kálmán.

Bármilyen növényt termeljünk is földjeinken, a betakarított termésnek nagy része tulajdonképpen nem a miénk, hanem rámegegy a termelési költségekre. Például egy 10 mázsás búzatermésből 1.5 mázsát tehet ki a búza alá adott földmunka költsége, 1 mázsát a vetőmag értéke, 2 mázsa rámegegy az aratási és cséplési munkákra, 2 mázsa különféle általános üzemi kiadásokra (adó, felügyelet stb.). Legalább 1 mázsa földjáraadék címén illeti meg belőle a földtulajdonos gazdát, amit bérbeadás esetén a bérlő földbér címén enged át a bérlő tulajdonosának. Ez összesen 7.5 mázsa. Marad a 10 mázsás termésemből 2.5 mázsa jövedelem, amit a gazda saját szükségletei kielégítésére fordíthat.

Ha ugyanazon a hold földön az időjárás mostoha, vagy termelési hibák folytán nem 10, hanem csak 7.5 mázsa termett volna, akkor a termésmennyiség 25 százalékos csökkenése folytán a tiszta jövedelem 100 százalékos csökkenéssel nullára süllyedt volna. Viszont ha nem 10, hanem 12.5 mázsa termett volna, akkor a jövedelem a 25 százalékos termésmennyiség révén 100 százalékkal emelkedett volna. Ez a rövideg és világosság kedvéért csak vázlatos elnagyolással beállított példa mutatja be a föbbletermelés jelentőségét a gazda erszényének szempontjából.

Lássuk már most azokat az okokat, amelyek a búzatermelő gazda erszényének kívánatos megduzzadása ellen hatva, erőteljes offenzívát kell, hogy maguk ellen kihívjanak?

Vannak okok, amelyekkel szemben tehetetlenek vagyunk. Ismerünk pl. olyan vidékeket, ahol az őszi, vagy a tavaszi búza sikeres termelése nem remélhető. Sovány hegyi földeink között is vannak olyanok, amelyeken a búza épp oly kevéssé megy, mint a sovány homokokban. Ilyen körülmények között a búzatermelést erőltetni hiábavaló dolog volna.

A természeti csapások egyrésze ellen biztosítással védekezhetünk. Másokkal szemben tehetetlenek vagyunk. (Árvíz, ahol a védelem nem keresztülvihető.) Ismét mások ellen többé-kevésbé hathatós védelmet tudunk nyújtani, búzátábláinknak megfelelő céltudatos termelési intézkedésekkel (rovarkárok ellen késői vetéssel, helyes vetésforgóval, szárazság ellen

helyes talajmunkával és megfelelő búzafajta választásával).

A termések nagyságára igen nagy hatással van a földmunka, a talaj trágyaereje és az elővetemény. Egyszerre sorakoztatom fel ezt a három fontos tényezőt, mert jó, vagy rossz hatásukban gyakran együtt jelentkeznek. A jó elővetemény rendszerint jó trágyaerőben hagyja maga után a talajt és könnyűvé teszi a jó talajmunka megadását. Viszont a rossz elővetemény rendszerint kizsárolt állapotban adja át helyét a búzának és nem hagy elég időt megfelelő földmunka megadására. De az is igaz, hogy gondatlan, késedelmes kezelés esetén jó elővetemény után is elronthatjuk a talaj állapotát, ha például elhalogatjuk a tarlóbuktatást és viszont a rossz elővetemény kedvezőtlen hatását ellensúlyozhatjuk, ha például a későnéző kukorica alá trágyázunk s ha a rendszeres kapálásokon felül egyszer még a nyár végén is megkapáljuk, hogy a talajt teljesen gyommentessé tegyük és a felületét megporhanyítsuk. Ezzel a munkával pótolhatjuk a tengeri után más módon meg nem adható tarlóhántást. Ilyenkor tehát nem a tengeri, hanem az utána következő búza kedvéért kapálunk.

Nagy kárt okozhatunk a túlkorai vetéssel, mert alkalmat adunk ezzel többféle rovarkártévőnek az elszaporodásra. Ilyen kárt okozott pl. nálunk az idén a fekete tücsök a szeptember közepén zöldtakarmánynak vetett rozsosbükönykeverékben, amelynek szomszédságába okt. 18-án búzát vetettünk. Ebben már nyoma sem volt a tücsök-kártételnek.

A kései vetés mindig kockázatosabb, mint a megfelelő időben végzett. Az ilyenben a fagy, a szárazság, hőség, rozsda könnyebben okoz kárt.

A vetőmag mennyisége tekintetében is történnek hibák. Ha kevesebbet vetünk a kellénél, ritka marad a vetés. Ha többet vetünk, úgy a megdőlés okozhat károkat — rozsdásodást, megszorulást.

Helytelen fajta választásával is károsodhatunk. Nem elég nemesített búzát vetni, de olyat kell választanunk, amelyik vidékünk és vetésforgónk igényeinek legjobban megfelel. Esetleg indokolt lehet egy gazdaságban két faj-

tát is termelni, egy nagyobbigényűt a jobb és egy szerényebb igényűt a gyengébb helyekre. Majdnem mindenik fajtának megvan a maga Achilles-sarka. Az egyik nem bokrosodik elég erőteljesen, tehát többet kell belőle vetni és gondoskodni a talaj megfelelő trágyaerejéről. A másik könnyen megdől, tehát jobban közepes erejű talajba vetni. A harmadik egy kissé érzékeny a fagyok iránt. Az ilyen fajtát ott nem kell használni, ahol nem lehet nagy valószínűséggel hótakaróra számítani.

Ha búzákat a keresztekben, vagy az asztagokban kiadósabb eső érte, vagy megfülledt az asztagban, vagy a garmadában, vagy ha kétéves magot akarunk vetni, ne mulasszuk el csiraképességét kipróbálni, nehogy második vetésre kerüljön a sor.

Hibák történhetnek a csávázás körül is. A búza nem minden évben egyformán érzékeny egyes nedves csávázószerek mérgező hatása iránt. Megyénkben 1935 őszén a rézgálicos csávázása erősen rontotta a mag csiraképességét. Németországban 1911-ben nagy szárazság volt és ennek folytán törékenyekké vált búzaszemek csiraképességét a rézgáliccsávázás annyira megrontotta, hogy katasztrófális méretű kiszántásokra került a sor. Hasonló, bár nem ily nagyméretű károk fordultak elő az 1910—1919-es évek között, amikor Németországban a formalin volt a legelterjedtebb csávázószert. Ezért kívánatos a porcsávázó szereknek, su-

lyosabb fertőzöttség esetén a higanyos, nedves csávázószereknek általános elterjedése.

A búzaterméseknek nagy vámszedői a gyomnövények. Minden gyom egy, vagy több búzafő helyét foglalja el és ádáz küzdelmet folytat szomszédaival a növényi tápanyagokért. Ezért küzdenünk kell ellenük. De ne felejtjük el, hogy a legdrágább, bár sokszor nélkülözhetetlen gyomirtási mód a gyomlálás. Az élő gyomok ellen, ahol lehet, a mélyműveléssel, ahol ez keresztülvihetetlen, ott a fekete ugarnak, ennek a néha szükséges rossznak igénybevételével védekezhetünk leghathatósabbban. Az egyéves gyomok ellen pedig a tarlóbuktatással és az alapos vetőmagtisztítással.

Az aratás közben is érhetik termésünket jelentősebb károsodások. A túlkorai aratás következtében előállható szemösszezsugorodás ritka esetben fordul elő. A korai aratás gyakoribb károsodása; a búza minőségi leromlása olyankor, ha a kévéket nem szárítjuk elég gondosan és nyirkosan rakjuk keresztekbe. Ilyenkor az alsó kévesorban a kereszt közepére került, nem szellőztetett kalászok megpenészedhetnek s a termést hajlamossá teszik a későbbi megdohosodásra. Nagyobb károkat szokott okozni az aratás elkésése, a szemhullajtási százalék emelkedése révén. Ezért úgy kell munkaerőnket beosztanunk, hogy az aratás a legkorábban érő táblánk sárgaérésénk beállta után legkésőbb 2 héttel befejezhető legyen.

A len (*Linum usitatissimum*).

Irta: Nagy Miklós okl. gazdamérnök.

Latin neve már utal nagy használhatóságára. Egyes vidékek kivételével, gazdaságainkban ritkán termesztik. Ennek magyarázatát korántsem mezőgazdaságunk hátramaradottságában, hanem kizárólag nehéz értékesítési lehetőségeiben találjuk. — Ha útunk lentábla mellett visz el

(ami nálunk sajnos nagyon ritkán fordul elő), szembetűnik virágjának üdítő kékje. Magtermése 5 oszlatu, 10 magot viselő toktermés.

Termesztése két célból történik: mag- (vagy olaj) és rostnyerés céljából. Mindkét esetben ugyanazt a fajtát használják és leggyakrabban mind a kettőre egyszerre törekednek. Bármelyik irányról legyen is szó, a len, apróra megmunkált, mély, (de nem mélyített, mert a nyers földet nem bírja) őszi szántást igényel. Tavasszal pedig csak fogasolást, mert csak így kerülhetjük el a gyomosodást, ami

a len legnagyobb ellensége — s a gyomlálási költségeket.

A szárazságot s általában a száraz, homokos talajt nem bírja. Ilyen talajon tehát ne próbálkozzunk vele. Friss istállótrágyába *sohase vessünk*, de ha az elöveteménye (lehetőleg lucerna vagy kapás) meg volt trágyázva, — nagyon meghálálja. Könnyen oldható műtrágyákat, főleg a kálisót és szuperfoszfátot alaposan kihasználja. A káli igényére való tekintettel nem szabad káliszaroló növény után vetni (répa, burgonya, árpa). A sok meszet nem bírja el.

A maglen sok meleget, napsugarat, a rostban pedig több esőt kíván, — az előbbi szénhidrátjainak előállítására.

Amennyiben magnak vetjük, ez ritkábban történik, mert bő termést csak a jól fejlett, erősen szétágazó növény ad. A mag-len akkor érett, amikor levelei sárgák s magja kávébarna. Kitünő festőket és fírnájszolojat préselhetünk belőle. A gyárból, vagy présből visszakerült olajpogácsát a kisgazdák, mint kitünő takarmányt tudják felhasználni.

Olyan esetekben, amikor rostot is, magot

is kívánunk, a vetés sűrűbben történik (gabonator távolságra). Egy katasztrális holdra 60—80 kg-ot számítunk. Az aratást akkor

1. Virágzó len. 2. A termése.

kezdjük meg, amikor a legalsó levelei sárgulnak s a magja barnul. Ezzel a művelési móddal 4—5—6 mázsa olajnak való magot és 10—15 mázsa rostszárat nyerhetünk. Vetési ideje melegebb vidékeken március vége felé történik, ahol késői fagyok veszélye fenyeget április első felében.

Kétségtelenül nagy hiba, hogy a mag rossz minőségű, elcsenevésesedett, régi fajta. Legjobb a magasnövésű olasz, 154 k. rigai és pemáni fajták.

Művelése a következő: vetés előtt fogasolás, utána hengerezés, 10—15 nap mulva ke-

resztfogasolás és 1—2—3 gyomlálás. Nyüvése, vagy aratása gabonaérés előtt, vagy ezzel egy időben történik. Lehetőleg faverő léccel csépeljük.

Átlagos hozama váltakozik fajta, talaj, időjárás és kezelés szerint.

A fonás.

A kiscgazdák érdekeinek szempontjából rendkívül nagy fontossággal bír. Kitűnő előveteménye az őszi szalmásoknak, rostja finom és elsőrendű vásznat ad. A magjából készült pogácsa pedig a növedék, tejelő és vemhes állatoknál felbecsülhetetlen értékű.

A len-untság megelőzése végett s főleg azért, hogy a nagyszámu állati és növényi kártevői ne szaporodjanak, ugyanarra a helyre 6 évig ne vessünk lent.

Végül pedig ugyanazt ismételjük, amit a szójababnál; egyelőre csak saját magunk ruházódására, állattartására termesszük.

A jó gazda rossz szokásai.

Írta: Dr Eöry István.

Igen gyakran látom, hogy a gazda előbb befog a szekérbe és csak azután rakja fel eszközeit vagy rakományát. Az állat a hosszas áldogálást megunja, a szekér is meg-meg ütődik, nyáron a legyek is bántják, természetes tehát, ha izeg-mozog, meg-megindul, ide-oda rángatja a szekeret, amiből akár hányszor az eketaliga leesése vagy egyéb kellemetlenség származik.

A szántásnál rendes szokás némely vidéken, hogy a barázdával az útra is rámennek. Ezzel nemcsak a különben is elég rossz utakat teszik még rosszabbá, hanem a jól megművelt föld megtrágyázott termőrétegéből minden forduláson visznek egy jó adagot az útra, mely ettől sárosabb lesz, a föld pedig a kívülről termőréteggel szegényebb. Takarítsuk meg tehát az ekevasat és kormánylemezt földünkön és nem az úton. Hibás munka esik, ha

két különféle rendszerű, kétféle munkát végző ekét egymás után járatunk. Rossz lesz a szántásunk, ha az ekét munka közben a barázdából kiemelve azt tovább menni hagyjuk, aztán ismét beakasztjuk s ezzel a barázdában vak, fel nem szántott foltokat hagyunk. Erősen rossz szokás, hogy ha a barázdálás nem jól sikerült s ezért a szántással nem jövünk egyenesen ki, csak a végén hozzuk rendbe a szántást, amikor a hibás rész miatt a már felszántott területen többször végig hajtunk s azt alaposan összetipratjuk. Ha a szántásban ilyen hiba esik, azt vagy azonnal, vagy legkésőbb akkor kell helyrehozni, amikor még elég széles szántatlan sáv van, amelyen a fordulás kár nélkül elvégezhetjük. Rossz szokás az is, hogy a déli etetésnél az ekét visszafordítjuk a barázdába, a vetőgépet a tábla szélére. Ezzel az eljárással ok nélkül hajtjuk be

és ki az állatokat földünkre s a ki- és befogással magunk is feleslegesen tiporjuk felszántott földünket.

Rendes szokás, hogy a kaszálások alkalmával a kaszálók szélén felbújzantott gyomnövényeket nem vágják le. A zab között az aszatot sem vágják le. Ezek aztán vígan kimagoznak s megtöltik nemcsak a saját, de a széljárásba beleeső földeket is. Legveszedelmesebb ezek közül a szokások közül búzaföldeken szépen meghagyni aratás után a földi bodzát. Ez nemcsak a magja útján szaporodik, amelyet, mert édes és ehető, a madarak mindenfelé elhordanak, de ennek a kellemetlen gyomnak föld alatti, vízszintes irányban húzódozó, nagy sarjadzóképeségű hosszú gyökere (rhizomája) van, mely télen nem fagy el, mint a növény földfeletti része s tavasszal rengeteg hajtást nevelve, elárnyékolja nagy leveleivel a talajt és a művelési növényeket, akadályozza a föld jó megművelését.

A trágyázásnál is rendes szokás, a trágyát kupacokba téve, hosszabb ideig rajta hagyni a szántóföldön. Az eső a trágya egy részét feloldja, az beszivárog a talajba s a vetés aztán foltos lesz, mert a kupacok helye jobban meg lévén trágyázva, ott a vetés bújabb lesz.

A takarmányozásnál igen nagy hiba, hogy a tengeriszárat nem felszeccskázva vagy megtépve, hanem egészben adják az állat elé. Nagy kár, hogy az állat csak a levelét eszi le így, a sokkal nagyobb tömegű és sok cukrot tartalmazó, tehát értékes szár — kóró — megmarad. Még nagyobb hiba azonban, hogy a jó gazda szépen csomókba kötött tengeriszárat aztán gondosan elteszi, sokszor kerítést csinál belőle vagy más célra használja. Közben az idő telik s a tetemes kárt okozó kukoricamoly szépen kikel a kóró alsó részében kitelelt bából és vígan pusztít a kikelő gyenge vetésben és szaporodik rengeteg mennyiségben. A kukoricaszárat legkésőbb május 10.-ig el kell égetni vagy nagyon mélyen alászántani, ami nehezebb mesterség.

Hasonló a helyzet a szőlővenyigénél is. Mire a szőlő hajtani kezd, az utolsó szálig el kell égetni és nem szabad soha a szőlő közelében hagyni, belőle kerítést rakni, mert a szőlő állati és növényi ellenségeinek épen a venyige egyik legjobb telelő helye.

Barbár szokás és a fa hamaros kipusztulására vezet a fáknak fejszével való nyesése. A zúzott végű csonkok beforradni soha nem tudnak. E helyett felülről a fa szíve felé korhadni kezdenek, minek következtében a csonkokban valóságos esővek keletkeznek. Ezekben az esővíz meggyűl, a gombák megtelepsznek. A korhadás évről-évre rohamosan halad belseje felé s a néhány évig tengődő, de termést hozni már nem tudó fák elpusztulnak. Kisebb hiba a fűrészvágásokat késsel utána

nem faragni. A fűrészsebet az élőfa elforrni soha nem tudja, előbb-utóbb korhadásnak indul s a vége a fa teljes pusztulása.

Nagyon rosszul történik a gyümölcsök kézzel szedése. A szépen fejlett almát, körtét csakugyan kézzel szedik le, de nyakba akasztott tarisznyába. Ahányszor a szedőgyerek karját kinyújtja, a tarisznya megnyúlik s a benne levő gondosan leszedett gyümölcsök egymáshoz surlódnak. Egyik-másikon 15—20 ilyen apró kis folt is támad. Hogy még jobb legyen, a tarisznyában már is megsérült gyümölcsöket aztán egyszerűen kitöltik a tarisznyából. Ennél a műveletnél a már meglevő kicsiny foltok megnagyobbodnak, ujak is keletkeznek s a kézzel szedett gyümölcs mire a telelő helyre kerül, úgy néz ki, mintha nem is kézzel szedték volna. Hogy néhány hét alatt elpusztul s az ujat nem éri meg, az csak természetes.

Nagy tévedés a gyümölcsfa kezelésénél a fa tövének a felásása. A fa földalatti része: a gyökérzet nagyjából épen olyan elrendeződésű, mint a fa földfeletti része: az ágak, a lombzat. Ha tehát csak a fa tövét ástuk fel, azzal nagyon keveset tettünk, mert csak a vastag főgyökerek fölött lazítottuk fel a földet, csak ezeknek juttatunk levegőt és nedvességet, amit ezek feldolgozni, a fa hasznára fordítani nem tudnak. A fa alját az u. n. „Korona csurgóig” kell felásni. Ha így cselekszünk, akkor már a hajszálgökerek, de legalább is a vékonyabb mellégyökerek részeülnek a jó munka eredményében, azok, amelyek a tápanyagokat felveszik és feldolgozzák. Igen nagy hiba a fiatal fácskákat szálmával vagy tengeri kóróval bekötni télire. Ezek kitűnő téli szállást adnak az egereknek, melyek a fácskák tövét a föld színénél köröskörül rágják s hiában védjük meg kedves olványainkat a hatalmas ellenségtől, a nyúlnak rágásától, melyet a fa talán még kiheverhet, de az egérrágás után nincs többé kihajtás. Ujságpapírral, kenderkóróval, tövises ágakkal és főleg mennyezet náddal sokkal biztonságosabb a védelem, anélkül, hogy a bekötéssel kárt okoznánk fáinknak és önmagunknak.

Veszedelemes szokás a tehénistállók padozatát túlmeredekre készíteni. A tehén hátulja így mindig lejtősen áll, amiből méh előcsés áll be, ami a borjazásnál súlyos betegség. Ugyan csak veszedelemes ellés után a tehén poklára téglát kötni. Eltekintve attól, hogy az ilyen durva erőszak könnyen megbosszulja magát, a piszkos kéztől és piszkos köteltől a legtöbbször fertőzés származik, ami az amúgy is érzékeny állapotban levő szervek vérmérgezését s ezzel az állat elpusztulását okozza.

Sok rossz szokás van még. Egyelőre legyen elég ennyi. Ha ezeket leszokjuk, már is sokat tettünk jobb gazdálkodásunk érdekében.

A rét és legelő helyes kezelése és ápolása.

Irta: Telegdy László.

Sajnos, lapunkban nem áll rendelkezésünkre annyi hely, amennyit én szeretnék, hogy a magyar gazda, különösen a kisgazda, két mostoha gyermekéről, a rétről és legelőről kellő terjedelmességgel írhas-sak. Megkísérlem e szűk kereteken belül, meggyőzni gazdatársaimat arról, hogy milyen súlyos hibát, mondhatnám bűnt követünk el, réteink, legelőink elhanyagolásával, mennyi áldástól, haszontól esünk el, ha a rétet és legelőt mostoha gyermekként kezeljük és nem ápoljuk. Az alábbiakból ki fog tűnni, hogy a rét és legelő ápolása, kezelése nem igényel súlyos áldozatot, rengeteg munkát, csak egy kis szorgalmat, lelkiismeretességet és annak a felismerését, hogy a mi, főleg állattenyésztéssel foglalkozó Ardealunk, legnagyobb kincse a jól kezelt rét és a jól ápolott legelő!

A rétgazdálkodás minősége messze alatta marad országunkban a szántóföldi gazdálkodás színvonalának. Holott a rét a szántóföld tápláló anyja és nem megfordítva. A réten termett szénát eszi az a haszonállat, amely szántóföldjeinknek a multhatatlanul szükséges istállótrágyát szolgáltatja, a réten termett szénát eszi az az igás állat, amely ekéinket, talajművelő gépeinket, szekereinket vonja. Mégis, gazdatársaim, ha szántóföldjeiteket meg is trágyázzátok, gyommentesen, tisztán tartjátok, rétejetekekkel bizony kevés kivétellel nem nagyon törődtek. A rétek termőképességének biztosítását, fokozását, annak helyes kezelésével, ápolásával érjük el. A rét legfontosabb ápolási és fenntartási munkálatai ebben a három kérdésben foglalhatók össze:

1. Kell-e, mikor és hogyan a réteket művelni?
2. Szabad-e és mikor a réteket legeltetni?
3. Szükséges-e a rétet, mikor és hogyan felújítani?

A rétek művelése okvetlenül szükséges és az elsősorban a fogasolásból áll. Vigyázzunk kell azonban a fogasolással. Szó sincs róla, a fogasolás a legtöbbször helyes, de lehetnek, sőt vannak esetek, amikor az káros is lehet.

A rét megmunkálása forgáshorronával esetleg réthasogatóval (skarifikátor), akkor szükséges, ha a talaj teteje beiszapolódott, tömötté vált, úgy, hogy abba a levegő nem tud beléhatolni. Jó a fogasolás elgazosodott, elmosódott réteken. Ha a rétet nedves időben legeltettük, az állatok összevágják, meg kell azt fogasolni, meg-

szikkadás után. Laza, porhanyó, nem tömött talajú réten, valamint olyan réten, ahol sok a pillangós, a hereféle, a fogasolás mindig káros. Minél többször fogasolunk, vagy hasogatunk ilyen rétet, az annál ritkább és rosszabb lesz. A fogasolás idejének megválasztásánál is vigyázzunk kell. A legjobb időpont a fogasolásra a kora tavasz, amikor a talaj már kiengedett, de a fű növése még nem indult meg. Természetesen csak akkor fogasoljunk, ha a gyeper már annyira megszikkadt, hogy az állat lábnyoma nem látszik meg. Fogasunk, amellyel a rétet boronáljuk, néhez legyen és fogai élesek legyenek. A fogasnál alaposabb munkát végez a réthasogató (skarifikátor). Azonban tekintve, hogy már inkább rétvjavító, mint rétművelő eszköz, nem való rendszeres használatra. Nagyon alkalmas azonban, mohás, gazos, sással átszótt rétek rendbehozatalára, de igen kötött, megüledett talajú réteken is többet segít a hasogató, mint a fogas. A rétek legeltetése csak összel és csak bizonyos körülmények között engedhető meg. *A tavaszi legeltetés feltétlenül nagyon káros!* Őszi legeltetés is csak akkor nem jár kárral, ha hosszú, meleg, esős őszkór a sarjúkaszalás után a gyeper erősen kihajtat, ezt a gyeper nemcsak szabad, de le is kell legeltetni.

Olyan réteket, ahol sarjútermésre nincs ki-látás, az anyaszéna lekaszalása után, bátran legeltethetünk.

A rétek felújításának legegyszerűbb módja az okszerű trágyázás. A keveset termő, silány rétek is felújíthatók trágyázással és bőtermők-ké tehetőek. Rétet csak akkor törjünk fél, ha olyan rossz, hogy azon gondos ápolással, trágyázással és esetleges felülvetéssel segíteni nem lehet. A rét trágyázására apróra érett istállótrágyát, kompasztot, trágyalevet használunk. A fahamú, kéménykorom is jó rét-trágya, a mohát a legbiztosabban irtja. Savanyú, sáros réteken a mesze-zés is nagy hatással van. A műtrágyák közül a Thomassalak, a 40%-os Kálisó és a mésznitro-gén a leghatásosabbak a réten.

Állattenyésztés szempontjából még fontosabb a legelő ápolása, kezelése. Egészséges tenyész- és növendékállatot csak megfelelő legelőn nevelhetünk. A legelőn tartott állatok tovább élnek. Az állat részére, friss, zöld legelőfű a legtermészetesebb takarmány, könnyen emészthető; amely ugy fehérjében, mint ásványi tápanyagokban rendszerint gazdagabb, mint más szilastakarmány. Számokban ki nem fejezhető előnye a legelőnek az is, hogy a legelőn élő tehénnek teje a legértékesebb emberi táplálék, ugy gyermekeknek, mint felnőtteknek. A jó legelő a legolcsóbb takarmány és kitűnő abrakpótló is. A jó legelő a gazda legbiz-

tosabb jövedelmi forrása. Egyszóval a legelő helyes kezelésével és ápolásával a gazda saját érdekeinek legjobban szolgál. Nem mindegy, hogy miként használjuk legelőinket. Nagyon fontos a legeltetés kezdetének ideje. Ne naptár szerint hajtsuk ki jószágainkat, hanem csak akkor, ha a fű már megerősödött. A kövér legelőre mindig előbb lehet kihajtani, mint a soványra. A gyenge fű ártalmas is lehet az állatoknak, hasmenést okozhat, tehát fokozatosan kell tavasszal szoktatni az állatokat a legelőhöz. A legelőt nem szabad keresztül-kasul jártni tavasztól ősziig, osszuk azt fel 4—5 szakaszra. A szakaszokat egymásután külön legeltessük, mire az utolsó szakaszhoz jutottunk, az első szakaszon már ismét megnőtt a fű. Amennyiben szükséges, egy-két szakaszt meg is kaszálhatunk szénának, tartaléknak a nyári szárazság idejére. A szakaszokra való beosztás azért is alkalmas, mert mindig más helyen deleltethetünk, vagy fektethetjük az állatokat és ezáltal végrehajthatjuk a legelő legolesőbb trágyázását. Ősszel, október végén túl ne használjuk legelőinket. A legelőnek is szüksége van pihenőre, hogy a fű a jövő évben annál erőteljesebben hajthasson ki. Állandó delelőket, fektető helyeket ne tőrjünk meg a legelőn, azt mindig változtatni kell. A juhok karámját is hetenként változtassuk. *Legelőink legnagyobb átka a gyom!* Ezt irtsuk tüzzel-vassal, nagyon sok közöttük az ártalmas, mérges gyom. A gyomok tömegei, biztos jele a legelő elhanyagoltságának, mert ahol a legelőt trágyázzák, tavasszal megfenge-relik és megfogasolják, ott a gyomok nem szaporodnak el. Gondoskodjunk a legelők szélfogó-fásításáról, mert a legelőt sohasem a melegen tűző nap, hanem a szél szárítja ki. Az állatok hulladékát szórjuk széjjel, kötelezzük erre a pásztorokat, valamint a gyom, túske állandó irtására is, kövek összeszedésére; ráérnek egész nap.

Röviden jegyezzük meg magunknak, hogy aki rétjét, legelőjét helyesen trágyázza, megfelelően kezeli, ápolja, rövidesen csodálkozva fogja látni, hogy ezzel azzal termőképességüket mennyire feljavította s hogy az arra fordított költséget és fáradságot a nagyobb termések mily bőségesen megtérítik. Áldásos munkája nyomán jövedelme, jómódja is fokozódni fog. A gazda jóléte pedig jólétet jelent az egész országnak.

**MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS
TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND**

FIÓKÜZLET:

Dej, Jibou, Beclean, Zălau, Cehul-Silvaniei

Cukorrépatermelők nemzetközi kongresszusa.

Rendkívül nagyjelentőségű a cukorrépatermelők nemzetközi kongresszusának az a megállapítása, hogy egyes európai országokban, úgymint Németországban és Lengyelországban egy újfajta répakártevő, a répapoloska lépett fel és a kongresszus erre vonatkozóan is közös eljárást állapított meg arranévezve, hogy a répapoloska terjedése meggátolható és az ellene való védekezési eljárás megállapítható legyen.

Gabonafutrinka.

A kifejlett bogár egész nyáron látható és amíg az árpa és egyéb gabonanemű szeme puha, addig azt pusztítja. Később hernyókkal és egyéb rovarokkal él és ezért némileg hasznos is. Jóval nagyobb azonban ennél az álcája által a gyöngye vetésben okozott kár. A nőstény bogár petéit a gabona tarlón kihult növények mellé rakja, de túlnyomó részben megvárják az őszi vetések kelését és novemberig a kikelt növények mellé rakják petéiket. A kikelt álea a nappal a földbe húzódva tölti. Éjjel a fiatal leveleket lehúzza a földbe megenni, az idősebbeknek pedig csak a rostközi részét eszi meg, a többi összegubancolja. Ha egy tövet elpusztított, újakhoz megy. A telet hernyóként tölti el és tavasszal a kártétele még nagyobb, mert falánkabb. Májusban behábozódik és pár hét múlva megjelennek a bogarak. Védekezés: árpa után kalásztost ne vessünk. Aratás után 5—6 barázdás csalogató vetést csináljunk. 3%-os dohánylúggal is permetezhetünk. A táblákat járassuk sertésekkel, baromfiakkal.

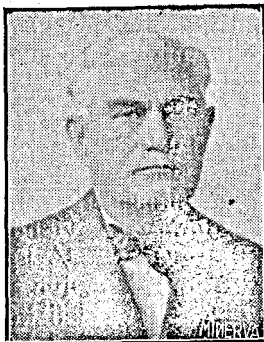
A műtrágyázás hatása minden terménynél meglátszik, mert a műtrágyával vetett termények természetesen szebben, jobban fejlődnek, nagyobb termést adnak. Országunkban különösen a szuperfoszfát az a műtrágya féleség, amellyel — foszforsavban szükölködő földjeinken — szép sikereket érhetünk el. Képünkön egy szuperfoszfát nélkül és a szuperfoszfáttal vetett cukorrépa termelési kísérlet eredményét mutatjuk be. A felső sorban levő trágyázatlan répák kicsik, egyenetlenek, elformálanodtak, visszamaradtak. Az alsó sorban levő szuperfoszfáttal vetett répa kiegyenlített, erőteljes, szokvány súlyú és ami fő, minőségileg is jobb, mert magasabb a cukortartalma. A műtrágyát őszi kell kiszorni, gondolkozzunk tehát azon, hogy kezdjük meg újból a műtrágyázást ott, ahol évekként ezelőtt a rossz gazdasági viszonyok miatt abba kellett hagynunk és őszi, ha szerényebb keretek között is, végezzünk egy pár műtrágyával kombinált termelési kísérletet. — Útbaigazítást készséggel és díjtalanul nyújt a Gazda.

Az okszerű sertésstenyésztés irányelvei.

(Az E. G. E. sertésakciója.)

Irta: Szeghő Dénes.

Az ujjászervezett E. G. E. működésének új elvek szerinti beindításával egyidejűleg elnökünket az az elgondolás vezette, hogy az intézménynek már megújodása kezdetén bizonyítania kell a segíteni-akarásra való készséget és azt a tételt, hogy gazdatársadalomunk jövőjébe boldogulásának alapját csak az okszerű állattenyésztés képezheti. Figyelembe kellett venni azonban egyrészt a költségvetés szerény kereteit is ami nagyobb, vagy költségesebb befektetésre nem adott lehetőséget, másrészt az agrárreformnak azt a következményét, mely a mivelhető földterületek felaprózásával járt és így gyökerében megváltoztatta azokat a tényezőket, melyek a múltban az állattenyésztést irányították. Ehez képest és azon ténnyől kiindulva, hogy néhány holdas parcellákon nem lehet annyi takarmányt termelni, amely az okszerű szarvasmarhatenyésztést lehetővé teszi, mérlegelve azt, hogy az állattenyésztés fellendítése mellett a közellátás érdekeinek szolgálata is szükséges, figyelmünknek olyan állatfaj tenyésztésének felkarolására kellett irányulnia, mely nem igényli okvetlenül a férfiak tevékenységét és végül azért, mert már eleve biztosítani kellett azokat a lehetőségeket, melyek a választandó állatfaj tenyésztését sikerre viszik és alapot szolgáltatnak szélesebb körben való terjesztésre, — a hússertésnek hólabdaszerű kihelyezését érlelte meg.

November hó végén és december első napjaiban a Niraj mentén 20, Odorheiu megyében 10, Turdamegyében 10 és Tárnavamiciá—Mures megyék kiszögellésében ismét 10, összesen tehát 22 községben 50 drb tisztavérű fehér angol hússertést helyeztünk el. Kihelyezetttek 2 vérvonalban, elsőrangú tenyészetekből származó, 8 hónapot betöltött, külön a tenyésztés céljaira nevelt és gondosan kiválogatott 100 kg. átlagsúlyú, felbú-

gatott kocák, melyek sertéspestis ellen tartós védelmet is kaptak.

A kihelyezés föltételei szerint a vállalkozóknak a kocákat és malacokat az E.G.E. útmuttásai szerint kell tartani, ápolni és nevelni. A malacokat elválasztáskor sertésorbán és 4 hónapos korukban sertéspestis ellen az E.G.E. saját költségén beoltja. A malacok 6 hónapos koruk betöltésével elosztásra kerülnek. A választás joga az E.G.E.-t illeti és míg a vállalkozó az őt illető malacokkal szabadon rendelkezik, addig az E. G. E. tulajdonát képező malacokat előírás szerint, 8 hónapos koruk betöltéséig, illetve e korban történendő felbúgatásukig nevelni tartozik, amikor is azok — újabb vállalkozóknak — ki fognak osztatni. A két havi tartás költségeit az E. G. E. megváltja és ugyanakkor az anyakoca a vállalkozónak korlátlan tulajdonába megy át.

Az eddigiekből ítélve a gazdaközönség szívesen fogadta ezt a tevékenységet és ha a vállalkozók utasításainkat — saját érdekükben is — követik, 1937. év őszén Isten segítségével 120—150 drb. kifogástalanul tisztavérű tenyész kocát bocsájthatunk gazdatestvéreink rendelkezésére. A kettős vérvonal lehetővé teszi, hogy törzskönyvünk alapján, a rokonytenyésztés veszedelme nélkül, tiszta vérben vigyük tovább a tenyészetet.

Amint első ízben is tettük, a jövőben is csak olyan vidéken oszthatjuk ki a kocákat, ahol tejszövetkezet vagy tejgyűjtőtelep van, mert a hússertés neveléséhez a fölözött tej nélkülözhetetlenül szükséges. Ezzel az eljárásunkkal nemcsak a tejszövetkezetek alakítását öhajjtjuk terjeszteni, hanem szándékunk a tenyésztést is úgy irányítani, hogy a kisgazdák szokjanak hozzá csoportosan az egyidőben való párosítatáshoz, azonos elvek szerinti malac és süldő neveléshez, sőt a tömeges hízaláshoz is, hogy nagyobb tételben hozhossanak piacra egyöntetű árút és ennek révén jelentősebb anyagi haszonra tehessenek szert. De a tenyésztés irányítói és a tenyésztők közötti gyakori érintkezés az egész országrészben bensőségebbé is tenné azt a viszonyt,

mely a gazdaközönség és az E. G. E. között már is oly örvedetesen fejlődik és amelyből a hön óhajtott végeél: a szervezett, öntudatos gazdtaársadalom kifejlődését reméljük.

Mindennél fontosabb, hogy a kocákat faj természetüknek megfelelően tartsuk és úgy takarmányozzuk, hogy egészségesek maradjanak és élénkségüket megtartsák. Tápláltsági állapotuk képezze állandó figyelem tárgyát, hogy se túlkövérek, se túlsóványak ne legyenek. Ugyancsak fontos, hogy a takarmányozás olesó legyen, tehát olyan takarmányokat használjunk fel, amelyeket gazdaságunk nagyobb mennyiségben is rendelkezésünkre bocsáthat, azaz: télen gyökér- és gumós növényeket, nyáron legelőt és zöld takarmányt.

Takarmányozás a vemhesség első felében.

Nyáron: legjobban bevált a vöröshere, de a többi herefélék, kivált a lucerna, sőt a gyeplegelő is jóhatású, ha zsenge korukban kaszálattjuk, vagy legeltetjük, mert ilyenkor emészthető fehérje és vitamin tartalmuk nagy és ezért a tenyészkocáknak kiváló takarmánva. Ha a koca a zsenge zöldtakarmánnyal jóllakik, legfeliebb 1 kg. abrak-eleségre van még szüksége, különösen, ha a megelőző szoptatási időszakban nagyon leromlott, vagy ha előhasi kocák öntestének növekedését is elő kell segíteni.

Télen: a rénafélék bármely válfaja szolgáltatja a legjobb és legolesőbb alaptakarmányt, amit leghelyesebb nyersen és apróra szeletelve, szecskával, polyvával vegyítve, legfeljebb 10 kg.-nyi súlyban napjában háromszorra felosztva ajánlatos adni. A főtt burgonya (első forrázó vizet le kell önteni, mert mérgezést okozhat) 5—6 kg.-ja is felhasználható összezúzva és hasonlóképpen here- vagy szénapolyvával keverve. Burgonyát nyersen is adhatunk, de csak kis mennyiségben (csirákat eltávolítani), fokozatos szoktatással és szennytól, földtől megtisztítva.

Ehez az alaptakarmányhoz a koca tápláltsági fokához mérten még ½—1 kg. abrakot adunk, mit leghelyesebben oly korpa, árpa, tengeri darakeverékből állítunk össze, melynek 10—20%-át bő fehérjetartalmú hüvelyes mag (szójabab, borsó) szolgáltatja, végül a keverékhez 0.5% iszapolt krétát (szénsavas mész) is adjunk. A szójabab és borsó — a % arányában — szemesen is adható, de egy harmadáig (az egész keverék 3—7%-ig) hus (hulla) liszttel is helyettesíthető, amit természetesen a darához kell keverni és etetését csak fél-adaggal kezdeni.

Takarmányozás a vemhesség második felében.

A fentiek szerinti alaptakarmány mellett, mert a malacok csontrendszerének fejlesztését kell elősegíteni, még 1½—2 kg. abraktakarmány adandó. Az abrak legyen 30% korpa, 30% zab, 30% árpa, 10% fehérjedús eleség (szója, borsó) és 1% iszapolt kréta.

Ahol a tenyészkoca zsíros konyhamosléket is kap, az abraktakarmány adagja 15—20 százalékkal csökkenthető. Konyhamoslék felhasználásánál ügyelni kell, hogy azt a vizet, amelyben nyers sertéshúst mostak, csak felforralás után adják a sertésnek, mert különben könnyen fertőződhetik a tenyészkoca ragadós sertésbetegségekkel, amint erre már nem egyszer volt példa.

Szoptatós kocák takarmányozása.

Az ellés után 2—3 napig a kocának zab, árpadara, búzakorpából és langyos vizből, vagy fölözött tejből készült ivósat és ½ kg. abrakot adunk. A harmadik naptól kezdve — téli malacoztatásról lévén szó — az első két hétben adjunk naponként 2 kg. tengeri, 1 kg. korpa, 0.5 kg. árpa és 3 liter fölözött tejet és ebben a keverékben 5 deka takarmánymész (iszapolt krétát).

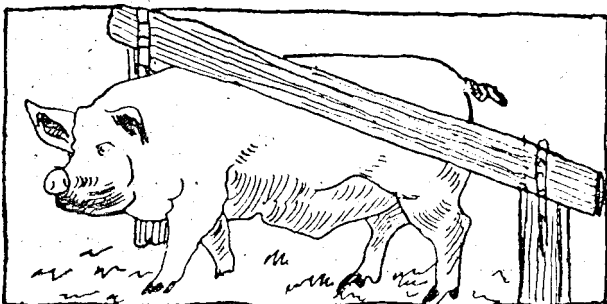
A harmadik-ötödik héten az adag már 2 kg. tengeri, 1.5 kg. korpa, 1 kg. árpa, 2—3 liter fölözött tej és ugyancsak 5 deka iszapolt kréta. Ezen időtől kezdve, tekintettel arra, hogy a malacok már jól esznek, csökkenthetjük a napi adagot, úgy, hogy a hatodik héten az abrakot 1 kg.-mal, a 7-ik és 8-ik héten 1.5 kg.-mal adhatunk kevesebbet. Lefölözött tej hiányában a fenti adagokban 1 liter tej, 7 deka árpa és 3 deka fehérjeabrákkal pótolható. Ha a szoptatás alatt a koca erősen soványodna, avagy a malacok erőbeli gyarapodása nem lenne kielégítő, a szoptatós kocának még napi néhány kg. főtt burgonyát (főző vizet előnteni) is lehet adni. Lehet a fölözött tej hiányát 10% olajmagpogácsával is pótolni.

Az ápolás

tekintetében három kivánságot fejezünk ki.

1. Az eredményes sertéstenyésztéshez elengedhetetlenül szükséges a kocának szabadban való sok mozgatása, még télen is. Természetesen legjobb és legtöbb mozgást a legelő biztosítana, de ez télen lehetetlen és ezért a tenyészkoca óljának közelében elég tágas kifutót kell létesíteni, úgy, hogy túrásra is alkalmas hely legyen. A kifutóban állítunk fel az ábra szerint dörzsölő korlátot és a vemhes kocát tartsuk itt legalább 3 órán át naponta.

2. Az ól legyen száraz, tágas, világos, könnyen szellőztethető, falai ne legyenek nedvesek és teteje, födélzete olyan, amely az

Dörzsölő korlát a kifutóban.

ólának elegendő meleget biztosít. Elengedhetetlenül szükséges a bő, száraz alom és annak, valamint az etető vályúnak a tisztántartása, mely utóbbit hetenként egyszer, frissen oltott mésztejjel szükséges kimeszteni, mert semmi sem lehet olyan káros a koca, vagy a malacok egészségére, mint a megsavanyodott vagy

romlott eleség. Kérjük vállalkozóinkat, hogy a vemhes kocáknak mindig kifogástalan takarmányt adjanak, nehogy dugulás következék be, mert a bélrekedés könnyen elvetélést okozhat. Ha mégis előfordul, adjunk lenmaglisztés keserűsö keveréket, ami hamarosan meghozza a gyógyulást. Penészes, dohos, fagyott, romlott takarmány könnyen mérgezést vagy elvetélést okoz, tehát a gyökér és gumós növényeket lelkiismeretesen ki kell választani. Ha ezeket a rendszabályokat a tenyésztől betartja, elsősorban saját érdekét szolgálja.

3. Szeliden kell bánni a vemhes kocával, óljában rendet, tisztaságot tartani, mert a nedves, párás levegőjű ólban a malacok súlyosan megbetegednek. Az etetési időt is pontosan be kell tartani és akkor minden vállalkozó majd önérzettel várhatja azt az időt, amikor az ő üdvarából is olyan tenyész kocák kerülnek újabb kihelyezésre, mint amilyenek ők kaptak.

A malacokkal való bánásmódot majd annak idején fogjuk ismertetni.

Mire tanít a téli takarmányozás?

Irta: Seyfried Ferenc gazdamérnök.

A közfelfogás szerint a tél a mezőgazda átmeneti, vagy részleges munkaszünetét jelenti, pedig ilyenkor jelentkeznek a komoly gondok. Csak azon vesszük észre magunkat, hogy az állatok nagy része leromlik s a fiatalok megállanak fejlődésükben. Az ok ismeretes.

A legtöbb gazda nem rendelkezik a kitelettetéshez szükséges takarmánymennyiséggel. Sokan azt mondják, hogy túl magas az állatok létszáma, de ezzel szemben fennáll az igazság, hogy jó minőségű és bő termést, csak alapos trágyázás után várhatunk.

Transylvániában a takarmánynövények termesztése rendszertelen. Keveset és drágán termelünk. A kaszálókon holdanként alig terem 10—15 mázsa széna, pedig okszerű kezeléssel könnyen érhetünk el 25—30 mázsát is. A szántóföldeken úgyszólván alig termelünk szálas takarmánynövényeket és ezeknek királyát, a lucernát valóságosan elhanyagoljuk. Ugyanakkor olyan növényeket termelünk, amelyek az erdélyi éghajlati viszonyok között csak a nedvesebb vidékeken fizetődik ki. A takarmányrépa ellen sok panasz hangzik el és valljuk be, hogy indokoltan.

Az okszerű állattenyésztés alapját a répa vetette meg. Most azonban más növényt kell keresnünk, ami ezt pótolni tudja. Ezt pedig az erjesztett csalamádé jelenti. A ritkán, 60—70 cm. sortávra vetett csalamádé kitűnően fejlődik és jól bírja a szárazságot, holdanként pedig óriási termést biztosít. S ami a legérdekesebb, minél nagyobb a holdankénti termésátlag, annál olcsóbb az előállított takarmány. Ebből viszont az következik, hogy a távsorokba vetett csalamádé rendkívül olcsó, nagymennyiségű takarmányt jelent a gazdának. Tápereje majdnem kétszerese a répáénak. Kísérletek igazolják, hogy rendszerint nagyobb termést eredményez mint a takarmányrépa.

Az erjesztett csalamádéból naponta 25 kg-ot számítunk egy számos állatra, ami 200 telelési napot véve számításba 5000 kg-ot jelent. Ezek szerint holdanként 200 mázsa átlagtermésnél 4 drb. számos állatot telettethetünk. Holdanként a kukorica-viaszos érésben aratott csalamádé 150-260 mm. zöldtermést biztosíthat. Ezek szerint 200 mázsa átlagtermésnél egy katasztrális hold 4 drb. számos állat kitelettetésének alapját képezi.

A „Gazda Naptár“ részletes utmutatást tartalmaz a kazlak köbölésére. Ennek alapján számítsuk ki a rendelkezésünkre álló takarmány súlyát. Készítsünk takarmányozási tervezetet és a napi szénaadagot is mérjük fel pontosan.

A téli takarmányozás megtanít bennünket

arra, hogy az erjeszteni való csalamádé terjesztését jobban fel kell karolni és megfelelő időnkben gondoskodjunk az olcsó erjesztőverem vagy kamra építéséről. A legkisebb szükséges takarmány adag *Wellmann* szerint a következő:

A lótenyésztésben a téli tartás közben biztosítsunk az elválasztott csikók számára napi 3—5 kg-nyi legjobb minőségű rétiszenát s ha ilyen nem áll rendelkezésünkre, úgy baltacim-, lucerna-, vagy lóhereszénát. Az egy évesnél idősebb csikókat és igáslovakat szükség esetén széna nélkül, tavaszi szalmán is ki lehet teleltetni. Minél fiatalabb a csikó, annál inkább igényel több és jobb szénát. A vemhes kancák számára és igáslovaknak a megerősítő őszi és tavaszi munka végzésének idejére, ha lehetséges, szintén biztosítsunk legalább 3 kg. szénát. A választott csikók abrakjával nem ajánlatos takarékoskodni, etessünk 2 és fél kg. zabot és egy fél kg. fehérjedús abrakot (lenmagpogácsa, hüvelyesmag). Lucernaetetés alkalmával mészkiegészítés nem szükséges. Ha rétiszenát etetünk, egészítsük ki a választott csikók abrakját 30 gr. szénsavas mésszel. A kevés szénát és főképen szalmát fogyasztó nagyobb csikók csontozatának erősségét 20 gr. foszforsavas mész adagolása előnyösen befolyásolja. A vemhes és szoptató kancák abrakját a választott csikóéhoz hasonlóan ajánlatos kiegészíteni. Az igás lovakkal etessünk a megkívánt munka nagysága szerint változóan 3—6 kg. vegyes abrakot ($\frac{1}{3}$ rész zabot, $\frac{2}{3}$ rész olcsó abrakféléket, korpát, kölest, tengerit stb.) és ahol van $\frac{1}{2}$ —1 kg. melászt.

A szarvasmarhatenyésztésben neveljük fel a borjukat — ha lehetséges — lefölezött tejjel. A három hónapos választott borju kapjon $2\frac{1}{4}$ kg. abrakot (zab, tengeri, korpá, olajpogácsa, hüvelyesmag), 3—4 kg. legjobb minőségű rétiszenát, ennek hiányában baltacim-, lucerna-, vagy lóhereszénát, továbbá kevés vizenyős takarmányt, elsősorban murokrépat. Rétiszena etetéskor egészítsük ki az abrakot 20 g. szénsavas mésszel, ha pillangósvirágu szénát etetünk, mészkiegészítés nem szükséges. Az egy évnél idősebb növendékmarhákknal nem okvetlenül szükséges szénát etetni, helyette jó a kölesszalma, tengeriszár, vagy egyéb tavaszi szalmák, adagoljunk 15—20 kg. vizenyős takarmányt, erjesztett csalamádét, répát, továbbá $\frac{1}{2}$ kg. vegyes abrakot, vagy ha van melászt és 20 g. esontlisztet. A vemhes üszöknak az utolsó 2—2 $\frac{1}{2}$ hónapban 3—6 kg. szénát és 3—4 kg. vegyes abrakot ajánlatos adni.

A teheneknek biztosítsunk legalább 3 kg. jó réti-, vagy pillangósvirágu szénát, ezenfelül etessünk tengeriszárt, vagy tavaszi szalmát, 25-30 kg. vizenyős takarmányt, erjesztett csalamádét, répát és egyedi etetéssel annyi vegyes abrakot 2% szénsavas mésszel kiegészítve, amennyit a tehén próbafejés alapján megérdemel. A szárazon álló teheneket készítsük elő

egyedileg az előző tejbőség alapján 4—8 kg. fehérjedús abrakkal, amelyet 2% szénsavas mésszel célszerű kiegészíteni. A bőven tejelő és szárazon álló tehenek kapják a legtöbb és legjobb minőségű szénát. Tartsunk inkább kevesebb, de bőven tejelő tehenet és etessünk jobban, mert ezzel csökkenthetjük a tejtermelés költségeit.

A jármosökröket széna nélkül is ki lehet teleltetni. Etessünk velük leveles répafejet, vermelt *csalamádét* és *tengeriszárt*, polyvát, ha van melászt és a megkívánt munka nagyságával arányban álló $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ kg. olcsó abrakot. A tavaszi munka idejében — ha lehetséges — etessünk otthon szénát és kinn a mezőn a déli etetés céljaira biztosítsunk cukorrépatermelő gazdaságokban vermelt leveles cukorrépafejet.

A jázómarhák számára biztosítsunk vizenyős takarmányt, erjesztett kukoricát, répaszeletet, takarmányrépát, vagy moslékot. A keverék készítéséhez használjunk, ha van — 1 kg. melászt, jó polyvát vagy szecsát. Eleinte adagoljuk 1, majd később $\frac{1}{2}$ kg. olajpogácsát és 4—5 $\frac{1}{2}$ kg. tengeridarát. Ha kevés a szénánk, etessünk tengeriszárát, tavaszi szalmát, a hizlalás utolsó hónapjában 3 kg. szénát. Különösen a lucernaszéna etetése előnyös, mert fokozza a vízfelvételt s így kedvező átadást biztosít.

A jutenyésztésben az előrehaladottan vemhes és szoptató anyákkal $\frac{1}{2}$ —1 kg. szénát kell okvetlen etetni. A legjobb minőségű rétiszenát, vagy lucernát, lóherét biztosítsuk a fiatal bárányoknak. A toklyókat, ürüket és a meddő anyákat borsószalmával, tavaszi szalmával és kevés gyengébb minőségű szénával ki lehet teleltetni. Száraz hidegben legeltessünk.

A sertésenyésztésben a malacok, anyakocák és a fiatalabb süldők részére igen előnyös gyengén használt lucernát, vagy lóherét biztosítani, amelyet lisztte őrölve, vagy szecsátva ajánlatos etetni.

A mangalica malacokat télen 5 hónapos korig szemes árpával és 10—15% fehérjetakarmánnyal ajánlatos etetni, amelyet 2% szénsavas mésszel egészítünk ki. A malacokat intenzíven kell takarmányozni, mert csak így lehet előnyös takarmányértékesítést elérni. A téli gyenge takarmányozásértékesítés elkerülése végett gazdaságos a nagyobb malacokat és fiatal süldőket a répatarlók értékesítése után gyors hizlalásra befogni. A lábzsugordásnak elejét vehetjük a takarmány mézsóinak okszerű kiegészítésével, továbbá D vitaminkészítmény adagolásával.

Ha eladó terménye, állata, használó gépe stb. van, hirdesse a Gazda „apróhirdetés” rovatában.

A házinyúl tenyésztésének fontossága.

Írta: Anghi Balázs.

Mondjuk meg őszintén, hogy nem vagyunk tisztában a házinyúl-tenyésztés fontosságával. A világháború nagy pusztítást vitt véghez még a házinyulak között is. Ma viszont, ha a gazda két nyulat tart, olyan vérmes pénzügyi reményeket fűz a kis állatokhoz, mintha napi 30 liter tejet adó tehénről lenne szó. Mindehhez hozzájárul még az utóbbi téves felfogás is, hogy a nyúltenyésztést az angora fajtavál kezdik.

Többfajta nyulat ismerünk, amelyek egy része többé-kevésbé elfogadható szőrmét szolgáltat. És pedig bécsi fehér, bécsi kék, belga óriás és az ezüstszőrű nyulat. Ezeket

úgy a hús, valamint a prém szempontjából is érdemes tenyészteni. A jászlak alatt futkározó vörös és híghúsú, kicsinytestű, paraszt házinyulakat azonban teljesen számítás kívül kell hagynunk.

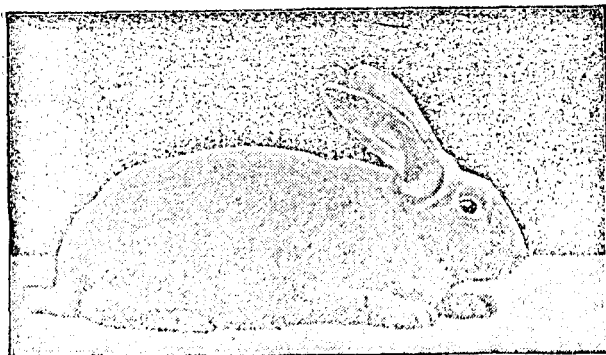
Elsősorban húsrá és prémmre és csak azután próbáljunk szőrmére tenyészteni. Természetesen sokan azt fogják mondani, hogy a házinyúl-tenyésztés gyermekeknek való, nem szolgál más célt, mint a szórakozást. A kételkedőknek álljon itt tanulságul a következő táblázat, mely az ehető húsú állatok húsnak, víz, fehérje, zsír- és hamutartalmát szemlélteti:

		Víz:	Fehérje:	Zsír:	Hamu:
	Tyuk	76.22 %	19.27%	1.42%	1.37%
I. oszt.	Borju	71.00 %	19.95%	8.00%	1.05%
	Közepes Marha	71.50 %	20.10%	7.40%	1.00%
	Kövér „	56.20 %	18.00%	25.00%	0.80%
	Sovány „	75.50%	20.50%	2.80%	1.20%
. oszt.	Juh	55.25 %	16.85%	27.00%	0.90%
„	Sertés	57.40 %	17.07%	24.00%	0.95%
	Ló	74.20 %	21.50%	2.50%	1.00%
	Nyul	74.16%	23.34%	1.13%	1.18%
	Ponty	73.47 %	16.67%	8.73%	1.22%

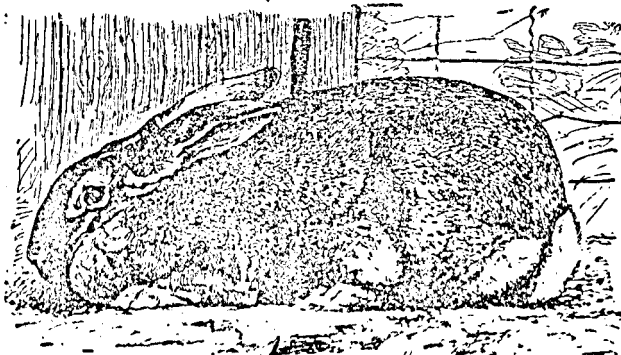
Könnyen megállapítható tehát, hogy az ehető hússok fehérjetartalmánál 23.34 százalékkal a nemes házinyúl húsa vezet. Víztartalom szempontjából is csak a tyúkhús előzi meg csekély 3 százalékkal és sovány marhahús 2 százalékkal. Zsírtartalma 1.13 százalékkal még a tyúkhúsnál is kevesebb. Ezek szerint a nemes házinyúl húsa, magas fehérje

anyaga, zsír- és víztartalmánál fogva az összes ehető hússok között a legelső helyen áll.

A házinyúl-tenyésztés minden vonatkozásban indokolt. A legjobb húsú nyúl a belga óriás, amelyből — a bőr és a belső rész nélkül 7 és fél kg.-os példányokat is kitenyésztettem. A bécsi fehér és bécsi kék nyúl amellet, hogy kitűnő és keresett prémnyúl, a húsa is kitűnő.

Bécsi kék.

Belga óriás.

A gyümölcsfavédelem munkájának menete télen.

Irta: Török Bálint.

A gyümölcsfa védelem munkája tulajdonképpen télen kezdődik, amikor a gyümölcsfán telelő összes állati és növényi kártevőket mind elpusztíthatjuk. A gyümölcsfa védelmi munkálatok sorrendje a következő:

1. A gyümölcsfák tisztogatása.

Rügyfakadás előtt a fán található összes hernyófészkeket, gyümölcsmúmiákat, elszáradt faleveleket gondosan leszedjük és elégetjük. A vastagabb ágokról és a fák törzséről a felrepedezett, lazán álló kéregrészeket kaparóvassal lekaparjuk, azután drótkéfével lekeféljük, a lehulló törmelékeket összeszedjük és szintén elégetjük. A száraz ágakat és felesleges hajtásokat, többől síma vágással, csonk hagyása nélkül levágjuk és a sebhelyt Pomrin gyümölcsfa-karbolineummal bekenjük.

2. A téli permetező levelek elkészítése.

Az állati kártevők ellen gyümölcsfa-karbolineummal, Neodendrinrel, a növényi, vagy gomba-betegségek ellen, amilyen pl. a ragya, lisztharmat, stb., réz- vagy kéntartalmu szerekkel permetezzünk. Hogyha a gomba-betegségek és állati kártevők ellen külön-külön akarunk permetezni, az esetben előbb mindenkor a réz- és kéntartalmu szerekkel permetezzünk és csak azután a gyümölcsfa-karbolineummal, mivel az utóbbi zsíros, olajos és így egyéb szerek nem férközhetnének hozzá a kártevő téli alakjához. A munka egyszerűsítése céljából azonban a gyümölcsfa-karbolineumot összekeverhetjük és egyszerre permetezhetjük ki a réztartalmu bordói-lével. Az állati kártevők ellen pedig 2 százalékos bordói-lével, vagy 2 százalékos kéntartalmu Amonillal permetezzünk. A Neodendrint és bordói-levet egy munkamenettel permetezhetjük ki. Az esetben, ha 100 liter permetező-levet akarunk kipermetezni, 50 lit. vízhez 5 kg. Neodendrint keverünk és külön edényben 50 liter

vízbe 2 kg. rézgálicot és 2 kg. szalonnás meszet oldjunk fel. Ha a két keverék elkészült, azokat összetöltjük és zurbolyva jól összekeverjük. A permet-levet az elkészítés napján ki is kell permeteznünk, mert ha az áll, a hatóerejéből veszít. Permetezni csak fagymentes napon szabad, a déli órákban, amikor a *kipermetezett lé rászárad, de nem fagy reá az ágakra és törzsekre.*

Amennyiben lisztharmat bántaná a fáinkat, a karbolineumos permetezés előtt előzetesen 2 százalékos kéntartalmu Amonillal permetezzük meg a fáinkat.

Itt említjük meg, hogy nagyon sok helyen Transilvániában fellépett az egresen az amerikai lisztharmat. Az ilyen egres-töveket is februárban bőven megpermetezzük 2 százalékos Amonillal és ha esetleg tavasszal mégis fellépne, azonnal 1 százalékos Amonillal permetezzünk. Ettől az alkalmatlan kártevőktől így rövidesen és könnyen megszabadulhatunk.

A téli permetezés mindig bőven, locsolás-szerűen történjék, hogy a permetlé minden kis repedésbe bejuthasson és hogy az ott meghúzódó kártevőket elpusztíthassa. A permetezés végeztével a gyümölcsfa alját istálló-trágyával jó bőven megtrágyázzuk, a kibontott gyökérnyakat betakarjuk, felhúzzuk és a fa alját csurgóig felássuk. Ezekkel a munkálatokkal rügyfakadás előtt legalább három héttel el kell készülnünk. Ha a fenti előírás szerint járunk el, akkor megtettünk mindent, amit a gyümölcsfán telelő kártevők ellen való védekezés terén tehetünk.

A permetező gépekről

kell még megemlékeznünk. Sokféle permetező-gép van ma már forgalomban. Ha új permetező-gépet veszünk, a következőkre legyenek figyelemmel: 1. A permetező-gép anyaga acélból legyen. Az acél kívül-belül legyen olmozott, hogy a folyadékok ne marják ki. 2. A gép legyen magasnyomású, vagyis *legalább 5-8 atmoszférát bírjon ki.* Azonban még ezeknél a gépeknél is minden töltés alkalmával újból kell a levegőt préselni és ez nagyon fárasztó és hosszadalmas. A legújabb szerkezetű gépek 15 atmoszférával készülnek oly módon, hogy

munkába induláskor belepréseljük a levegőt 15 atmoszféra nyomással és ez a nyomás egész munka alatt állandóan megmarad; mert a permetező-anyag fogytán az újabb töltések alkalmával automatikusan zárul az a szelep, amelyen a levegő bepréselhető, illetőleg kúcsájtatható. Ez a körülmény lényegesen megkönnyíti és meggyorsítja a munkálatokat. Figyelemmel kell lennünk még arra, hogy a pumpa ne legyen a gépbe beépítve, mert az

csak felesleges terhet jelent a permetező számára, hanem különálló pumpával legyen be-nyomható úgy a levegő, mint a permetező-anyag.

A védelmi szerek beszerzésére és alkalmazására, valamint a permetező-gépek beszerzésére és alkalmazására nézve mindenkor díjtalanul és készséggel szolgál bővebb felvilágosítással az E. G. E. Gyümölcsészeti Szakosztálva.

Etessük az éhező madarakat.

Írta: Veress István*gazd. iskolai tanár.

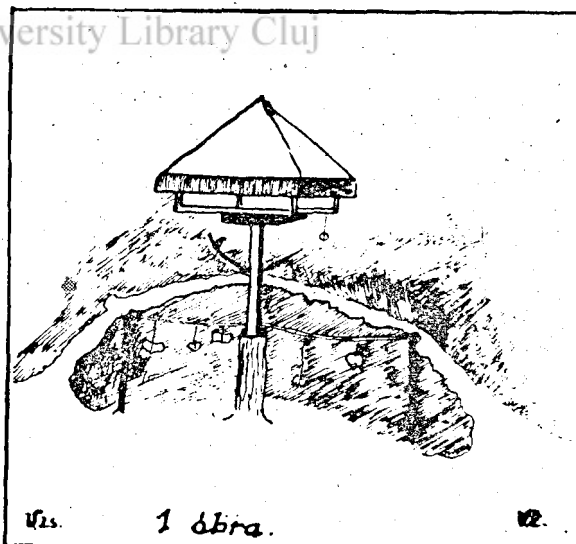
A madár ősidőktől fogva az ember egyik legjobb barátja. Értem ez alatt kertjeinkben lakó s a bogárvilág számát állandóan apasztó hasznos madarakat, amelyek nemcsak kecses mozdulataikkal és szép énekükkel gyönyörködtetik az embert, hanem szorgalmas ingyen munkájukkal

felbecsülhetetlen nagy hasznót hajtanak a gyümölcsös kertben. Ezeknek a kedves teremtetéseknek a legnagyobb része elvándorol tőlünk még az őszi folyamán, mert nekik két hazát adott az Ég Ura. De az első tavaszi nap-sugár megjelenésének ők a futárjai. A veszedelmek között is, de visszatérnek hozzánk. Űzi őket a velük született ösztönük, mely csodálatos vándor-útra készíti, sarkalja őket minden esztendőben kétszer: ősszel és tavasszal. Ezekkel nincs is baj. Jönnek, mennek, de mindig olyan helyre kerülnek, ahol terített asztal várja őket a természet ölen.

Figyelmet, támogatást és védelmet érdemelnek azonban azok a jórésztben magevő madaraink, amelyek abban a jóhiszemben, hogy télen is megtalálják sovány eledelüket, ittmaradnak környezetünkben. Amíg a hó le nem hull, nem igen hagyják el az erdőt, mezőt. A még le nem hullott falombok között csak találnak kis tápanyagot az erdőn, jobb magvakat a mezőn. Szomorúvá fordul sorsuk azonban, ha megérkezik a zordon tél. A hó ellepi a terített asztalukat és ilyenkor valóság-gal éheznek. A szerencsétleneket az éhség há-torságra buzdítja, kóborolnak az egyik határ-részből a másikba, de az utolsó mentsvár még is az ember környezete. Megközelítik a falut, a várost, csapatokba verődve első útjuk a szériuskerthez és a szemétdombhoz vezet, hol megtalálják éhségesillapító hitvány eledelüket. Nyomorult élet ez. Jobb sorsra érdeme-sek, hiszen az évnek háromnegyed részében

nekünk dolgoznak, a mi segítő társaink. Tehát ha megérkezik a tél és fehérbundát ölt a föld-re, fűre, fára, siessünk a madarak segítségé-re, mentjük meg őket az éhhaláltól, hadd le-gyenek továbbra is a mi hűséges munkatársai-nk a gyümölcsös kertben. Hiszen nagyon ki-csi értéket képvisel az az ételmyszer, amit nekik adunk és ők ezt százszorosan visszafize-tik. Most pedig lássuk a módját, hogyan le-hetünk segítségükre, ha beköszönt a tél.

A téli madáretetésnek első feltétele az, hogy rendszeres legyen, mert ha az etetést

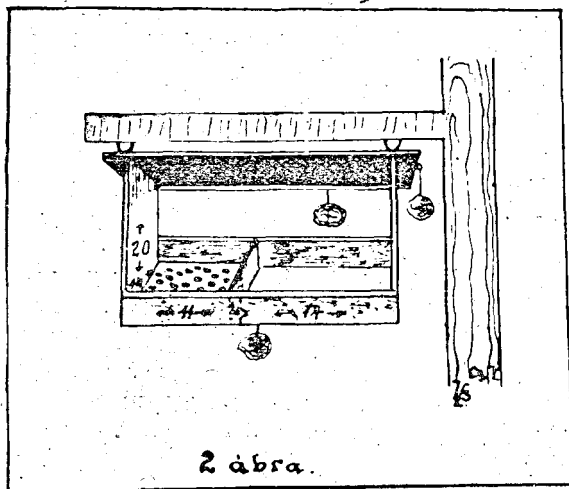
Berlepsz-galambdúc etető.

rendszeretlenül végezzük, akkor sokkal többet ártunk nekik, mint használunk. A terített asztalhoz hozzászokott madárkaink nem fognak úgy keresni, mint azok, amelyek még nem részesültek etetésben és éppen ez okozza a vesz-tüket.

A táplálék elhelyezésénél vigyázzunk arra, hogy bármikor hozzáférhető legyen, ne csak a hó- és esőmentes napokon, hanem a legzor-dabb téli napokon is hozzá tudjanak jutni ma-dárkaink. Ezt csak úgy érhetjük el, ha fedéllel ellátott madáretetőt alkalmazunk. A madár-

etetőik közül a legjobban bevált „Berlepszgalambdúc-etető”. — 1-ső ábra.

Nagy előnye az, hogy az oldala üvegvédővel van ellátva és így az asztalkára szórt táplálékot nem fújja el a szél és nem lepi el a hó. Szokás még a galambdúc-etető alá egy sa-

Ablakra szerelt etető.

torszerű ereszt is készíteni nádból, kukorica-szárból, vagy szalmából, ez az eresz nagyszerű menedékkül szolgál különösen a rigóknak és a különféle pintyféléknek. Az említett etetőt lehetőleg bokrokhoz közel helyezzük el, hogy ott védelmet találjanak a különböző ragadozók ellen.

Egy másik formája a madár-etetőnek az ablakra szerelt etető. — 2-ik ábra. — Ezeket már csak azért is érdemes alkalmazni, mert így a duruzsoló kályha mellől szemlélhetjük a madársereg odatódulását.

Az eleség megválasztására nagyon vigyázzunk, kenyérmorzsát, vagy kukoricakevertet sohase adjunk, mert ezek megduzzadnak, vagy megsavanyodnak a madarak begyében és azoknak elhullását is okozhatják. Legalkalmasabb erre a célra a vegyes madárceléség, amelyből nem hiányozhatnak az olajos magvak. Az olajos magvak etetése rendkívül fontos, mert a kalória-értékük igen magas. Különösen a cinkék etetésénél ne feledkezzünk meg a tök és napraforgó magvak etetéséről. A cinkék nagy előszeretettel csipkedik a szalonnát és a marha-faggyút is. Készíthetünk továbbá olvasztott marha-faggyút és olajos magvak keverékéből úgynevezett „Madárkalácsot” is. Ugy a madárkalácsot, mint a szalonnát és a marha-faggyút egy kis zsineggel köthetjük fel a madáretetőkre.

A rigók részére egy deszkalapra a galambdúc-etető eresze alá főt burgonyát, rizset, murkot, vagy sült almát adhatunk. Ezeket azonban a lehetőség szerint a déli órákban helyezzük ki, hogy ne fagyjanak meg. Tartós hideg esetén az itatásról se feledkezzünk meg, a víz lehetőleg langyos legyen, mert így nem fagyhat olyan gyorsan meg.

Az elmondottakat szívveljük meg és gondoljunk a szeretet ünnepén az éhez, fázó munkatársainkra is.

Lehet-e a Ciuc-i hegyek között gyümölcsöt termelni?

Irta: **Bányász Lajos.**

A világháborúból, mint hadirokkant tértem haza. Ilyen helyzetben, természetesen a gazdálkodás könnyebb ágaival foglalkoztam és igyekeztem gazdatársaim figyelmét felhívni a gyümölcstermesztésre. A falumban majdnem minden gazdának van néhány holdas erdei tanyája, ahol szénát gyűjtenek és bükk-, továbbá mogyorófát termesztenek. Ezeknek a területeknek gyümölcsfákkal történő beültetése érdekében több előadást tartottam. Érdekes volt a propaganda visszhangja. A fiatalabb gazdanemzedék lelkesedett, de attól félt, hogy a termést majd ellopják. Az idősebbek pedig nem tulajdonítottak különösebb jelentőséget a kérdésnek s azt hajtogatták, hogy már úgy sem élveznék a gyümölcsöt.

Első előadásaim alkalmával bemutattam az oltásnak különböző módjait és hangsúlyoztam, hogy csak az juthat olesó és a helyi viszonyoknak megfelelő gyümölcsfákhoz, aki kertjében egy kis faiskolát létesít. Az oltová-

nyokat pedig elültetik a megfelelő helyekre. A továbbiak során pedig felvilágosítottam gazdatestvéreimet arról is, hogy miképpen védhetők az oltoványok főleg a nyúlak kártétele ellen.

Örömmel állapítom meg, hogy a szerény munka eredménnyel járt, hiszen néhány év múlva már szép gyümölcstermés várható.

Abban az esetben, hogyha a hasznos tanácsot a falu egész gazdatársadalma megfogadta volna, nemesak szükségleteinket elégíthetnék ki, hanem eladásra is maradna bőven. Az útmutatónak mindig jó példával kell előljárnia, éppen ezért az általam megjelölt helyen egy 2 holdas területet kerítettem be, ahol négyes kötésben kezdtem meg az ültetéseket. Cardenpont körtefa az ültetés első évében már 18 db. körtét termett.

Ime, milyen eredményeket lehet elérni a lelkes, hozzáértő munkával. Az utánunk következő nemzedék bizonyára hálával fog visz-

szacmlékezni a szülőkre, akik megvetették az alapját a falu gyümölcstermesztésének.

A példa azt igazolja, hogy mindazon helyeken, ahol a föld és az éghajlati visz-

nyok alkalmasak a gyümölcstermesztésre, munkához kell látni.

1936. november 23.

Bányász Lajos.

KÖNYVISMERTETÉS

A gazdasági növények nemesítése. Irta: Grabner Emil. 325 oldalon, 145 képpel, az összes gazdasági növények nemesítésének kérdésével foglalkozik. Ára 6 Pengő.

Növénytermesztéstan. Irta: Dr. Bittera Miklós gazd. ak. tanár. 608 oldalon két kötetben, az általános és különleges növénytermesztés minden ágazatát felkarolja. Tárgyalja a talajjavítás, talajművelés, trágyázás, vetés, vetésápolás, aratás, betakarítás, továbbá az összes gazdasági növények művelésének kérdéseit. Ára 8 P.

Szálás takarmánynövények termesztése. Irta: Szilassy Zoltán és Grabner Emil. Több mint 300 oldal terjedelemben, 140 szöveggéppel a fűfélék, a pillangósvirágú, a leveles takarmánynövények, valamint a keverék vetések termesztésének általános szabályait fekteti le. Ára 6 P.

Virág és díszkertészet. Irta: Petrányi Ferenc. II. kiadás. A tanulmány 357 oldalon és 160 szövegfelvétellel tárgyalja a virág és díszkertészet összes fontos tudnivalóit. Részletesen foglalkozik a díszeserjék és díszfák szaporításával, a rózsák ültetésével, metszésével, szaporításával, fenyőfélék ültetésével, üvegházi vízinövényekkel, stb. Ára 8 P.

A burgonya termelése és nemesítése. Irta: Beke László. Figyelemreméltó tanulmány. 150 oldal terjedelmű, 140 kép illusztrálja. A burgonyatermelés és nemesítés összes kérdéseit felöleli, rámutat a talajjelőképzítés, trágyázás, ültetés szempontjaira, továbbá ismerteti a burgonya betegségeit és a védekezési lehetőségeket. Ára 3 P.

A gyümölcstermesztés jelentősége és haszna népiünk gazdasági életében. Irta: Patakfalvy Zsigmond tanító. Az érdekes füzetet számos felvétel díszíti. Részletesen foglalkozik a faiskola beállításával, a faiskolai események gondozásával, továbbá a kert teljes beosztásával, beültetésével, az oltványok ápolásával és a gyümölcsfák védelmével. Ez a szakmunka megrendelhető lapunk kiadóhivatala útján is. Ára 5 lej. Postai költségére 2 lej küldendő.

Gyümölcstermesztés. Angyal Dezső kertészeti munkája Mohács Mátyás átdolgozásában. Négy vaskos kötetben, több mint 300 szöveggéppel mutatja be a gyümölcstermesztés összes ágazatait. Ára 8 P.

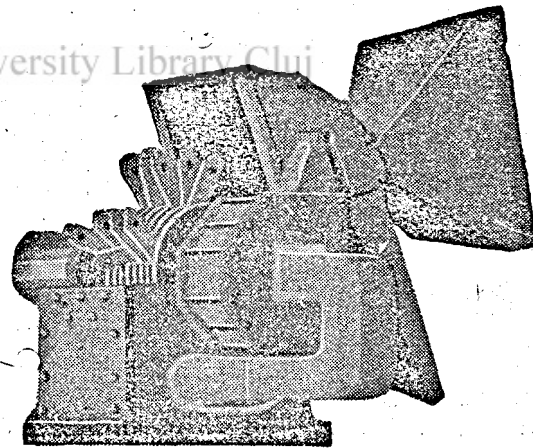
Méhészet. Irta: Ignác Sándor. Kizárólag gyakorlati jellegű munka. A méhészet összes kérdéseinek alapos tájékoztatója. A 290 oldal terjedelmű, 200 szöveggéppel rendelkező írás 4 P. és 80 fillér.

A fenti könyvek pengőárai 33 lejjel szórzandók, hogyha lej árát meg akarjuk kapni. A könyvek megrendelhetők az E. G. E. útján is. A könyvek ára és postai költsége a megrendeléssel egyidejűleg küldendő be.

Földbérletet keresek 300 holdig. Birtokleírast és ajánlatot a „Gazda” kiadóhivatalába kérek.

MEDICAGO

egyetemes őrlő- és zúzógép
a mezőgazdaság megsegítője

Egy munkafolyamattal tetszés szerinti finomságra őrlő lucernát, lóherét, baltacimet és minden egyéb szálás takarmányt, morzsolt és csöves tengerit, árpát, rozst és minden egyéb szemes terményt, tengeriszár-tépésre, olajpogácsa őrlésére is kiválóan alkalmas.

Teljesítménye rendkívül nagy, teljesen hidegen őrlő. Felülmúl minden eddigi őrlőgépet.

Ipari célokra is alkalmas!

Szén, koks, mész, kő, papír, parafa, faszén, csont, üveg, fűrészpor, cement, só, cukor, paprika, műtrágya, asbest, gipsz, téglák, égetett cserép, chamotte, andesit, bazalt stb. őrlésére és zúzására.

KÉRJEN AJÁNLATOT!

KÉRJEN AJÁNLATOT!

Vezérképpisele :

Román Gépkereskedelmi és Autóforgalmi Rt.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 63.

A szőlők trágyázása.

Írta: Schöppner Sámuel.

A szőlők okszerű trágyázásához szükséges először tudni, mennyi és milyen fajta tápanyagra van szüksége a szőlőtőkék termőképességének fokozására. Milyen fajta és mennyi tápanyagra van szüksége és milyen arányban — másfelől, — termésének jól fejlődéséhez és beéréséhez. Ismernünk kell szőlőtalajunk tápanyagtartalmát, hogy megteremthessük a szükséges tápanyagok egyensúlyát helyes trágyázással.

Mindezt nem tehetjük meg, részint, mert talajelemzési állomásaink nincsenek kellő számmal, (Németországban minden szakiskolánál és gazdasági kamaránál van), részint, mert szőlőbirtokosaink (tisztelet a kivételnek) nem ismerik még a talajelemzés értékét és előnyeit. Előbb nevelni kell őket erre.

Tekintettel erre, csak 40 éves tapasztalataim alapján fogok beszélni a szőlők trágyázásáról, úgy, hogy a legkisebb szőlőbirtokosnál is megértésre és meghallgatásra találjanak ezek a tanácsok.

Elsőrendű fontossága a termés mennyiségét és minőségét fokozni, ha azt akarjuk, hogy költéses és fáradságos szőlőművelésünk a kivánt jövedelemmel járjon. Ezt főként a helyes trágyázással érhetjük el.

Istállótrágyát és műtrágyaféléket használunk trágyázásra. Sokfajta műtrágya van használatban, ezek közül a nitrogén-, fosfor- és kálciumtartalmuk a fontosabbak. Benünket inkább a nitrogén- és fosfortartalmuk érdekelnek, miután az erdélyi hegyek talajában elég kálium van. A nitrogéntrágya, tartalma: mésznitrogén, (gyártják Di-ciosánmártinban) és fosfortrágya, tartalma: szuperfoszfát, (gyártják Braşovban és Mărăşestiben) jöhet számításba nálunk.

Lehetőleg ősszel kell elvégezni minden trágyázást, így a hatás — ha elég téli nedvességiünk volt — már a következő évben mutatkozik.

Talaj szerint fogom tárgyalni a trágyázást.

I. Trágyázás kötött, nedves, hűvös talajon.

Itt a növekedés rendszeren elég erős, csak a fa és szőlő érését kell elősegíteni a trágyázással. Minden 2—3 évben kell trágyázni *nagyon szalmás* istállótrágyával, semmiképp sem félerett, vagy érett trágyával. A szalmás trágya a földet lazává és így melegebbé teszi, tehát a fa és gerezd érését elősegíti. Ilyen talajokon jobb a trágyát tavasszal, a mély kapálás előtt elszórni, mint a szántóföldön és *jó mélyen* bekapálni.

Ha egyik évben szalmás trágyával és a másik évben szuperfoszfát műtrágyával felváltva dolgozunk, a fa és a gerezd érését még jobban előmozdítjuk az ilyen hűvösebb, kötött földben.

II. Trágyázás félkötött, melegebb földben.

Minden harmadik évben adunk trágyázást az ilyen földnek, jó szalonnás, félezett trágyával. A trágyát ősszel keresztbe vont árkokban (keresztben kell fedni) helyezzük el betakarva.

III. Trágyázás meleg, száraz földben.

Itt már csak egészen jól érett trágyával dolgozunk, mert a félerett trágya igen kiszáritaná a földet. Itt is ősszel, keresztárkokban helyezzük el a trágyát, minden harmadik évben.

Egyik szőlőmben, amely magasan, szárazan fekszik, 25 év óta nem használok istállótrágyát, csak műtrágyát és az eredmény kitünő. Magas, szárazabb fekvésekben minden évben trágyázzunk mésznitrogénnel, kifizeti magát. (Én minden évben megteszem.)

Ha az istállótrágya szalmásabb, minden 100—120 töre, ha félerett, minden 130—150 töre, ha egészen érett, minden 160—180 töre — egy jó szekérrel teszünk. A háznál és sütőkemencéből összegyűlő hamut, miután lényeges tápanyagokat tartalmaz a szőlőre nézve. trágyázására szánt istállótrágyához kell hozzákeverni. Az istállótrágyázás utáni évben,

különösen az alantasabb fekvésű és kötöttebb talaju szőlőkben — a peronospora hamar és veszedelmesen lép fel rendszeresen, mivel a talajt melegebbé tette a trágyázás és az alanti nedvességgel a két főkellék megadott erre.

A szőlősgazdák nem nagyon szeretik a műtrágyát, pedig olcsóbb, mint az istállótrágyával való trágyázás és még ma is, az olcsó borárok mellett, 4—5-szörösen megtérül az ára.

Általánosan ismert dolog, hogy a nitrogéntartalmu műtrágya a növekedést és a mennyiséget fokozza, míg a foszfortartalmu műtrágya a fa érettségét és a szőlő jobb beérését emeli. Ezért tanácsos szuperfoszfátot használni és nem mésznitrogént a barna, fekete és vörösszínű, tehát elég nitrogénnel rendelkező talajokban, hiszen ilyenfajta talajokban elég erős a növekedés, itt tehát a fa érését és a szőlő jobb beérését kell fokozzuk a foszfortartalmu műtrágyával. Ellenben a szürke, sárga és fehér színű talajokban, ahol a fa jól beérik, a szőlő jól megéri, mert kálium és foszfor van kellő mennyiségben, de nitrogén hiányában a fa növekedése gyenge, a gerezd, meg a bogyók sem fejlődnek ki elég nagyra, — mésznitrogént kell használni.

Bármilyen műtrágyát alkalmazunk, azt ősszel tegyük, a fedés alkalmával. A fedők előtt elszórjuk a műtrágyát, mint a búzavetéskor, úgy, hogy a tő körül, kb. egy női szalmakalap nagyságu területen ne legyen műtrágya, mert a tápanyagot felvevő gyökök a tőkétől messzebb vannak. Arra ügyeljünk, hogy ne nedves földre szórjuk a műtrágyát, mert különösen a mésznitrogén — nedves földön megkövesedik és hatását elveszti. Minden tőkére 5 dekát számítunk, akár a mésznitrogénből, akár a szuperfoszfátból. Egy csuporba teszünk 50 dkg.-ot és ezt 10 tőkére elszórjuk. A műtrágyázást tanácsos minden évben alkalmazni.

En minden évben műtrágyázom szőlőimet. Egyik szőlőm 35 éves, magas hegyen fekszik, a talaj szürke és a műtrágyázással, mésznitrogénnel párhuzamos kísérletek alapján 40 százalékos többtermelést értem el. A műtrágyára fordított kiadásom ötszörösen megtérült.

Ha a fedés alkalmával kiszórt műtrágya nem keveredett volna egészen össze a földdel, akkor egy gereblyével vagy kapával összekeverjük. Ha fedéskor nem szórtuk volna el a műtrágyát, akkor a tél folyamán a hóra kell elszórni, hóolvadáskor feloldódik és a hatása nagyon gyorsan fog mutatkozni. Sokkal jobb eredményt értem el így, mintha a földre szórtam volna el a műtrágyát.

Ha trágyázásra mésznitrogént és szuper-

foszfátot akarunk alkalmazni, a kettőt összekeverni nem szabad, elszórásuk között 2—3 heti időköz legyen.

Elsőrangú fontosságú a műtrágyázásnál, hogy finoman legyen elszórva, mert ha eszmósan szórjuk, akkor, különösen a mésznitrogén — megkövesedik és hatását veszti.

Minden táblában vannak gyenge tőkék, vagy tultermelésben levők, ezeket szüretkor meg kell jegyezni és a tél folyamán istálló- vagy trágyalevet öntünk a hóra azok körül, vagy 10 dkg. mésznitrogént szórunk a hóra. Tőkénk helyre fognak jönni és szőlőnk egyenletes lesz.

Olyan szőlőket trágyázni istállótrágyával, vagy mésznitrogénnel, ahol általában jó a tőkék növekedése, nagyon rossz következményekkel jár, mert a növekedés buja lenne, ami csökkenti az ellenálló képességet a peronoszpórával szemben és fokozza a bogyó rothadási hajlamát.

A mésznitrogén Diciosánmártinban kapható a Nitrogényárban, mázsája 620 lej.

A szuperfoszfát megrendelhető az E.G.E. utján is.

Szőlőbirtokosok! Jelszavunk: sokat és jól termelni! Ha olcsó is a bor, számításainkban nem csalódhatunk. Eredményt azonban csak alapos és célszerű trágyázással érhetünk el.

GAZDÁK! EXPORTŐRÖK!

Használjatok

kender, len, napraforgó, lencse, borsó, bab, repce, köles, mustár, tökmag, lucerna és lóhere

magvak szállításánál

valamint dió, gyógynövény, gyapju, liszt és minden árunál, amit eddig jutazsákban szállítottatok,

csak papirzsákok!

Minden jobban megáll a papirzsákban, amely jóval olcsóbb is.

„BATES“ R. Rt. București I.
Str. Cobălcescu 14.

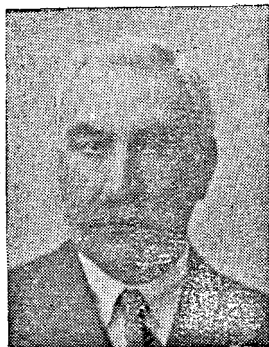
	I. év	II. év	III. év	IV. év
1. tábla	# Kókori kerével	Lóhere	Özibúza	+
2. tábla	Lóhere	Özibúza	Kókori	#
3. tábla	Lóhere	Özibúza	Kókori	#
4. tábla	Özibúza	Kókori	Lóhere	+

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM

A gazdálkodás módjáról.

Írta: Szász Ferenc.

Kedves Gazdatársaim!

Sok olyan községben fordultam meg, ahol a szántóföld egy része fekete ugar. Sokan kérdezték tőlem, hogy tagosítsák-e a határt s térjenek át a váltó gazdálkodásra, vagy maradjanak meg a forduló rendszer mellett? Bevallom, hogy

sehol sem adtam egyenes választ, mert ehhez nagy helyi ismeret, nagy helyi tájékozottság szükséges, mert ha bár óriási előnyei vannak a tagosításnak s ennek révén a váltó, illetve szabadgazdálkodásnak, mégis lehetnek okok és körülmények, amiért megvalósíthatatlan. Javíthatunk azonban a helyzeten tagosítás nélkül is, amint ezt az alábbiakban elmondom:

Nyomásos gazdálkodásnál a föld egyharmada bevetetlen marad, nem hoz termést, a bevetett kétharmadrészen pedig legtöbbször csak gabona terem, mégpedig őszi búza és tengeri, vagy valami tavaszi kalászos. A takarmánytermelésnek nyoma sincs s nagyon természetes, hogy ahol kevés a takarmány, kevés az állat, kevés a trágya s kevés a termés! Ezt mind tudjátok kedves Gazdatársaim, de amikor arról van szó, hogy változtatni kellene rajta, előállanak az ugarpártiak s azt mondják, hogy éppen azért kell az ugar, mert egész nyáron át ráérnek földjüket jól előkészíteni búza alá, amit különben nem tudnának megtenni. Másik indokuk pedig a legelő, a juh-legelő. Isten őrizzen tőle, hogy ne legyen juhok, mert hiszen jó annak sajtja, túrója, ordája, zsendicéje, savója, hát még a gypja. Mi lenne akkor, ha nem peregnének az orsók a szép gyanjúfonállal s az osztóvátákon nem szőnék asszonyaink sing számra a fehér meg szürke harisnyaposztót, melyből sok háznál a házisükségleten kívül eladásra is kerül. Aztán a juhval való legeltetéssel együtt jár kosarozással való trágyázás s ez sem megvetendő dolog. Én is ezt mondom, de

egyben kérdelem, hogy vajon hányadrészt kosarazzuk meg az ugarnak, hány gazda földjére kerül a kosarozás? Bizony nagyon kevés ez a terület! De menjünk még tovább s ne feledjük, hogy az ugar ugar, a legelő pedig legelő. Ugar alatt értjük az egy évig művelés alatt álló, de bevetetlen területet. Miért kell művelni az ugarföldet? Azért, hogy elősegítsük a talajban lévő tartalék-tápanyagok felbomlását s így a bevetendő növény kész tápanyagokhoz jusson. Hogy ezt elérhessük, tulajdonképpen már össze kellene megszántani a földet, hogy a tápanyag nagy bomlasztó mester — a tél is — dolgozhasson, de ha én ezt hrdetném, kinevetnétek, mert hiszen ugarlásra éppen a sok munka miatt csak júniusban kerül a sor. Itt már aztán elérkeztünk a forduló ponthoz, a mély ugar, a sekélyebb forgató és vetőszántás gyors egymásutánban követik egymást — bomlik-bomlik a föld tartalék tápanyaga, de mint réges-régen rájöttetek, ez kevés tápanyag ahhoz, hogy jó búzát termelhessetek, miélt is ugaraikat az ugar és forgató szántás között megtrágyázzátok. Tehát mégis csak van trágya! Most aztán ha elérkeztünk eddig a pontig, fordítsunk egyet a köpenyegen: Az ugarforduló, az úgynevezett nyomás legtöbb esetben a tenger-fordulót követi. Arról, hogy ősszel trágyázzam meg és alá is szántsam ősszel a trágyát; mint fentebb is említettem, szó sem lehet, de vajjon arról nem lehet-e szó, hogy a tél folyamán trágyázzuk meg és tavasszal alászántuk s bevessük egy éves takalmánnyal, például zabosbükönnyel. Ha ezt megtehetjük, fekete ugar helyett zöld ugart csináltunk, vagyis átmentünk tagosítás nélkül a nyomásos gazdálkodásról a váltó gazdálkodásra; de mi lesz a juhokkal, ezen bukik meg a kérdés, ha csak nem lehet a közlegelőből kihalítani egy silányabb darabot a juhok részére s azt rendszeres kosarozással és rendelkezésünkre álló más módokkal megjavítani. Ez nagyon sok helyen lehetséges, ahol pedig nem lehet keresztülvinni, lehetne talán a harmas fordulóból négyes fordulót csinálni s így mégis csak jut hely a takarmánynövényeknek is!

Akárhogy esürjük-esavarjuk is a dolgot,

azonban mégis csak meg van kötve a kezünk, nem azt vetünk, amit akarunk, s nem oda, ahová akarjuk, mint ahogy tagosított határban tehetjük, hol feloszthatjuk földünket annyi, lehetőleg egyforma táblára, ahányféle növényt akarunk termelni s ezeket a növényeket egymás nyomán olyan sorrendben termeljük, ami leginkább megfelel. Főcél, hogy egy és ugyanazon fajta növényt ne termeljük egymás után, mert régi és behizonyosodott igazság, hogy teljesen egyforma talajerőt feltételezve, többet teremnek az egyes növények, ha változtatva vetjük egymás után, mintha saját nyomukban termeljük. Ennek igen egyszerű oka van, nevezetesen:

a) Művelési növényeink egy részének, általában a gabonaféléknek, sekély a gyökérszete s inkább a feltalajt használják ki. míg a pillangós virágú takarmánynövények nagyrésze mélyen gyökerezik s ki tudja használni az altalaj tápanyagain, továbbá éppen ezáltal utat nyit az utánna termelendő gabonafélék gyökereinek az altalajban.

b) Különböző trágyaigényű növényeket sorakoztathatunk egymás után. Pl. a sok trágyát igénylő répa, tengeri, vagy burgonya után kevesebb trágyát igénylő szalmásgabonákat. A szalmásgabonák közül a kevésbé élelmes árpa és búza közelebb kerüljön a trágyához, mint a sokkal élelmesebb zab.

c) Beilleszthetjük vetésforgóinkban a Nitrogént gyűjtő s így talajt gazdagító pillangós virágú növényeket, melyek igen jó előveteményei a gabonaféléknek.

d) A gyomnevelő gabonafélék között termelhetünk gyomirtó kapásokat és takarmánypéléket.

e) A kapásokkal nemcsak a gyomot irtjuk, hanem a kikelt gyomok folytonos alákápalásával előmozdítjuk a talaj élőlényeknek, az úgynevezett talajbaktériumoknak az elszaporodását, egyben pedig a hajszálcsovesség megszüntetésével visszatartjuk a talaj nedvességét. Így a jólvált kapásnövény három okból is jó előveteménye a gabonaféléknek.

f) Többféle növényt termelünk s így nem akasztunk mindent egy szegre s ha egyik terményünk tönkre is megy, megmarad a többi. Gondoljunk csak az 1932-es rozsda-esztendőre, mikor a búzák nagyrésze elpusztult.

g) Nem szaporodhatnak el a növénybetegségek, mert ha fellép valamelyik növényünkön, a másik évben nem terjedhet tovább, mert egész másféle növényt termelünk.

h) Meghatározott terv szerint gazdálkodhatunk, előre megcsinálhatjuk egész költségvetésünket munka, vetési és trágyázási előirányzatunkat. Ezen tervnél sohase feledjük, hogy ne mi alkalmazkodjunk egy bizonyos vetésforgóhoz, hanem a vetésforgót építsük úgy fel, hogy az megfelelően éghajlat- és talajviszonyainknak s elsősorban zsebiünknek,

hogy az abban termelt növényeknek meg tudjuk adni a megfelelő trágyát s idejében végezzük el minden munkáját.

Messzire vezetne kedves Gazdatársaim, hogy most már különböző vetésforgókat soroljak fel aszerint, hogy több gabonát, vagy több takarmánynövényt, vagy esetleg kereskedelmi növényt akartok termelni.

Legjellegzetesebb vetésforgató az úgynevezett Norfolk-négyes, melynél a termelt növények sorrendje a következő: 1. Répa trágyázva. 2. Árpa lóherével. 3. Lóhere. 4. Őszi búza. Ennek a forgónak hibája talán, hogy a lóhere rövid időközben kerül vissza ugyanarra a helyre, de könnyen segíthetünk rajta, ha az őszi búza után ötödik évben kukoricát vetünk, hatodik évben pedig zabot. Ha pedig kevés a trágyánk, a lóherét hagyjuk meg második évben is, virágjában szántsuk alá és így nemcsak zöldtrágyát adtunk, hanem még fekete ugarunk is van, úgyhogy az őszi búza kitünő körülmények között kerül a földbe. Én ezt a hetes vetésforgót agrárreform előtt többféle láttam és igen jónak bizonyult, különösen hol az őszi búza alá nem sajnáltak egy kis szuperfoszfátot is. Nem feledkezhetem meg a kettős termelésről sem s ha van elég trágyánk, ezt is bevezethetjük, pl. trágyázott őszi rozsos borsó után jövő tavasszal vethetünk zabosbükönnyt, vagy csalmaládet.

Gazdálkodhatunk meghatározott vetésforgó nélkül is teljesen szabad gondolkodással, mindig olyan növényeket termelve, amelyek a legpiacosabbak. Csak arra vigyázzunk, hogy az általános szabályoktól ne térjünk el. Még csak a több évig tartó növények termeléséről akarok szólni, pl. a lucernáról. Egyforgón vessük, termeljük, s addig tartjuk, míg kifizet magát.

Nincsen hely arra, hogy leírhatnám mindazt, amit el szeretnék mondani kedves Gazdatársaim, de elmondom, ha majd elmegyek ti közétek s elbeszélgetünk egyről-másról. Addig is boldog karácsonyi ünnepeket és boldog újévet kívánok, gazdatársi szeretettel és üdvözlettel:
Szász Ferenc.

DÍSZ-

árjegyzékünk

megjelent, aki érdeklődik iránta, írja meg a címét.

Ambrosi, Fischer és Tsai
Aiad, Jud. Alba.

EGYLETI ÉLET GAZDAKÖRI ÉLET

A Gazdasági Egylet

által Clujon, 1937. évi február hó 21.—27. napjain rendezendő

vetőmagkiállítás és vásár tudnivalói:

A vetőmag-kiállítás és vásár célja:

Tavaszi gabona, takarmány, kapásnövény, vetőmagvak és egyéb vetőgumók termelésének és értékesítésének elősegítése. A nemesített vetőmagvak és vetőgumók újabb tenyésztési módok, termelési eszközök, anyagok stb. bemutatása.

A kiállítás csoportjai:

- I. Vetőmagvak és gumók.
- II. Kisebb mezőgazdasági gépek, eszközök, anyagok.
- III. Szakirodalom.
- IV. Műtrágyák, növényvédelmi és egyéb vegyi szerek stb.

A vetőmag-kiállítás és vásár helye és ideje:

Cluj, Mureșan-utca 10. szám. az E. G. E. székháza, 1937. február hó 21-én reggel 9 órától február hó 27-én d. u. 6 óráig naponta d. e. 9—1-ig és d. u. 3—6-ig.

A vetőmag-kiállítás és vásár tárgyai:

A tavaszi gabona-, takarmány-, kapásnövény-konyhakerti és virág vetőmagvak és vetőgumók, műtrágyák, növényvédelmi szerek, gazdasági gépek, eszközök, anyagok, stb.

A vetőmag-kiállítás és vásárra beküldendő vetőmag-minta mennyisége legalább 2—5 kg.

A vetőmag-kiállítás és vásár helydíja: m²-ként 50 L., azaz ötven lei, mely összeg a bejelentéssel egyidejűleg beküldendő. A beküldendő magvak díszes üvegekbe, tálakba stb. való elhelyezéséről és csinos kiállításáról, feliratainak kétnyelvű elkészítéséről az egyesület gondoskodik díjtalanul. Az E. G. E. tagjai helydíjat és kölcsöndíjat nem fizetnek. (A tagdíj egy évre 60 lej.)

Bejelentési határidő: 1937. február hó 10. A bejelentés és a minta az „Erdélyi Gazdasági Egylet Cluj, A. Mureșan-utca 10. szám” címre küldendő be.

Belépődíj a kiállításra személyenként 7 lej.

Eladási jutalék. A vetőmag-kiállítás- és vásáron eszközölt eladások vagy felvett megrendelések értéke után 2% jutalék az E. G. E. javára az iroda pénztárához befizetendő. Az értékesítést megbízás alapján az egyesület elvállalja.

Minden a vetőmag-kiállítás és vásárral kapcsolatos kérdésben díjtalanul nyújt felvilágosítást az E. G. E. titkári hivatala Cluj, A. Mureșan-utca 10. szám.

Az E. G. E. Elnöksége.

Készüljünk az E. G. E. február 21—27. napjain tartandó vetőmagkiállítására!

Az E. G. E. az 1937-ik évben is megrendezi a szokásos télutói vetőmag-kiállítását és vásárját Clujon, amely iránt évenként egyre fokozódó érdeklődés nyilvánul meg ország-résziünk közönsége körében. E kiállítás jelentősége abban áll, hogy a gazdaközönség eladó vetőmag feleslegét itt értékesítheti a legbiztosabban, a legjobb árban, viszont a kiállítás és vásár igen jó alkalom arra, hogy a vetőmagot vásárolni óhajtó gazdaközönség tavaszi gabona, kapás-takarmány, konyhakerti vetemény, virág-, gyógynövény-vetőmag, vetőburgonya és egyéb gumó szükségletét a köz-

vetítő kereskedelem kizárásával a legjobb minőségben, a legolcsóbb árban közvetlenül a termelőtől itt szerezheti be.

A kiállításra már is számos bejelentés érkezett. Több bel- és külföldi növény-nemeseitő gazdaság jelentette be részvételét. A kiállításra részt kell vennie egész Transilvania gazdaközönségének a birtokkiterjedésre való tekintet nélkül. A jobb vetőmagvak előrelátólag mind gazdát fognak cserélni, tekintettel a kiállítás iránt való nagy érdeklődésre. Ha a kisgazdák gyengébb minőségű vetőmagvak felett rendelkeznek, kívánatos volna abból

is behozni a kiállításra, hogy ezuton hű képet alkothassunk a mai helyzetéről. A kiállítás látogatására a gazdakörök csoportos kirándulásokat fognak rendezni, hogy annak tanulságait levonhassák a maguk számára.

Az E. G. E. elnöksége a C. F. R.-től 50 százalékos személy- és áruszállítási kedvezmény engedélyezését kérte, hogy ezáltal is megkönnyítse a gazdaközönség részére a kiállításra való részvételt.

A kiállítás tudnivalóit a „Gazda” korábbi

számaiban közöltük és lapunk mai számában is közöljük. Felkérjük az összes gazdaköri elnökségeket, hogy a kiállításra a gazdaköri tagok terményeivel, csoportos kiállítások keretében vegyenek részt.

A beküldött kiállítási anyag izléses és csinos elrendezéséről, a feliratok két nyelven való elkészítéséről a rendezőség díjtalanul gondoskodik. A kiállítás ügyében minden irányban készséggel és díjtalanul nyújt felvilágosítást az E. G. E. elnöksége.

Az E. G. E. igazgató-választmányának ülése.

Az E. G. E. igazgató-választmánya december hó 8-án dr. Szász Pál elnökletével rendes ülést tartott. Jelen voltak: *Máriaffi Lajos* e. alelnök, br. *Bánffy Dániel*, gr. *Teleki Adám*, *Dániel Elemér*, br. *Atzél Ede*, *Bocsányi Tódor*, *Gyalui Sándor*, dr. *Bibó Béla*, *Szász Ferenc*, dr. *Drexler Béla*, dr. *Szász Ferenc*, *Gidófalvy István* és *Tüzes Bálint*. Dr. Szász Pál elnök bevezető szavaiban bejelentette a kormányelnöknél tett látogatását, amelynek eredménye máris érezhető a szakminiszteriummal való szívélyes viszony kialakulásában. A továbbiak során beszámolt arról, hogy a tél folyamán 25 gazdasági tanfolyamot rendez az Egyesület. A tanfolyamok szervezése súlyos feladatot jelentett, de reméljük, hogy átütő erejével, óriási jelentőségével minden fáradtságért kárpótolni fog a siker. A 25 gazdasági tanfolyam rendezéséhez az engedélyt a földmívelésügyi miniszter megadta.

Török Bálint E. G. E. igazgató a különböző egyesületi akciókról tájékoztatta a választmányt. Beszámolt a tavaszi vetőmagkiállítás tervéről és jelentette, hogy a kiállítás rendezésének az engedélye már az E. G. F. birtokában van. Az egyesület nagyobb mennyiségű gazdasági gépet kötött le, amelyeket a tagok, illetve Gazdakörök kedvezményes áron és fizetési feltételek mellett vásárolhatnak meg. Eddig 1,400.000 lej összeg erejéig nyilvánult meg érdeklődés a gépvásárlások iránt és 250.000 lej értékű gépet vásároltak a kisgazdák. Az új munkatörvény a háziipart úzó kisgazdákat is a rendes iparosok közé sorozza, amiért napirenden volt a hatóságok részéről való állandó zaklatás. Emlékiratban kérte az egyesület a háziipar különleges védelmét és a fenti sérelmek megszüntetését. Eljárt az egyesület a kisgazdák érdekében a műtrágyák kedvezményes árak mellett való beszerzése ügyében is. Az egyesület útján a kisgazda tagok korlátolt mennyiségben 50 százalékos kedvezménnyel szerezhetik be a mésznitrogént, 6 százalékos kedvezménnyel a szuperfoszfátot.

A tejerősejtés érdekében külön tejszakértőt alkalmazott az egyesület és tanulmányozza a tejerősejtés időszerű kérdését. Ardeal rét- és legelőügyi kérdéseit tanulmány tárgyává tette az egyesület és egyes helyeken mintalegelőket és kaszálókat állít fel.

Megbeszélte a továbbiakban az a tavaszi vetőmagakciót, az egyesület által rendezett gazdanapok, kirándulások és gépbemutatók ügyét stb., valamint a telek- és házvásárlás kérdését is.

Tüzes Bálint kérte, hogy az E. G. E. terjessze ki működését a Szilágyságra is, majd br. *Atzél Ede* barcasági tanulmányútjáról számolt be. Dr. *Szász Pál* zárószava rekesztette be ezután a gyűlést.

Sürgős felhívás a gazdasági gépeket beszerezni óhajtó gazdakörök T. Vezetőihöz.

Lapunk múlt számában megemlékeztünk már arról, hogy az E. G. E. a Gazdakörök részére a mezőgazdasági gépek közösen való beszerzéséhez jelentős kedvezményeket nyújt. Ezek a kedvezmények a következőkből állnak: A megrendelésekor a gépek árának csak 50 százaléka fizetendő készpénzben. A vételár 30 százaléka 6 hónap múlva 5 százalékos kamattal fizethető. A vételár 20 százalékát az egyesület gazdaköri segély címén elengedi. A gépek iránt érdeklődő Gazdakörök részére rendelkezésre álló gépek árjegyzékét az egyesület levelezőlapon való megkeresésre díjtalanul megküldi. Az árjegyzékbe foglalt árak csak december 31-ig érvényesek! Ezért mindazon Gazdakörök, amelyek közös használatu gépeket óhajtanak beszerezni, megrendelésüket december hó folyamán kell feladni, mert már január hó 1-től az árak előreláthatólag körülbelül 12—15 százalékkal emelkedni fognak.

Kérjük az érdeklőt Gazdakörök Tisztelt Vevőit, hogy sziveskedjenek jelen soraink tartalmát haladék nélkül a gazdaközönség tudomására hozni.

25 kéthetes falusi gazdasági tanfolyamokat rendez az E. G. E.

Amint korábban is megírtuk, az idei tél folyamán az E. G. E. 25 községben fog országgrésziünkben két hetes gazdasági tanfolyamokat rendezni. Ezekre a tanfolyamokra a beiratások már megkezdődtek és eddig több mint ezer kisgazda és gazdafiú jelentkezett. Ha azt nézzük, hogy a négy gazdasági iskolából évenként 40—40 hallgató így a négy iskolából összesen csak 160 hallgató kerül ki, akkor látjuk csak igazán, hogy mennyire fontos és milyen rohamos lépésben való előhaladást jelentenek a mezőgazdasági kultura szempontjából ezek a kis tanfolyamok. Természetes, hogy a hallgatók olyan kiképzést nem kaphatnak két hét alatt, mint a két gazdasági iskolai év 12 hónapja alatt, de mégis több mint ezer kisgazda kap mezőgazdasági téren helyes irányú útmutatást, és számos kisgazdában ébred fel a tanulni és haladnivágyás érzése. A tanfolyami hallgatók vagy a fiúk közül bizonyára sokan fogják fölkeresni a gazdasági iskoláinkat, hogy tudásvágyukat fokozottabb mértékben kielégíthessék.

A kéthetes gazdasági tanfolyamok sikere érdekében az E. G. E. Elnöksége a szükséges lépéseket minden irányban megtette. A héten megérkezett a tanfolyamok engedélyezésére vonatkozó miniszteri leirat is. A tanfolyamok helyéről és idejéről az elnökség az érdekelt gazdakörökön és előadókon kívül értesítette az illetékes vármegyei prefektusokat és mezőgazdasági kamarákat is.

A tanfolyamok egységessé tétele érdekében az elnökség megbeszélésre hívta egybe a tanfolyamok előadóit, amelyen minden irányban tájékoztatta a tanfolyamok szervezésével és vezetésével kapcsolatos tudnivalók felől. Az oktatás szemléltetővé tétele tekintetében az Elnökség gondoskodott a tanfolyamok gya-

korlati órái számára megfelelő mennyiségű és minőségű demonstrációs anyagról: gazdasági gépekről, eszközökről, anyagokról, tenyészállatokról, vetőmagvakról, egyszerű és színes lenyomatu gazdasági tárgy ábrákról, gyapjúmintákról stb.

Ilyen felkészültség mellett minden reményünk meg van arra, hogy a tanfolyamok sikeresen és közmegelegedésre fognak befejeződni. A tanfolyamok beosztását az alábbiakban közöljük:

Január hó 11—23-ig a következő községekben fog tanfolyamokat tartani az egyesület: Sălaj megyében Nasfalaun, Bihor megyében Diosighen és Salontán, Târnava mică megyében Ganești és Bichişen, Someş megyében Decean, Cluj megyében Sarmaşon, Mureş megyében Paniton.

Január 15—28-ig Odorheiu megyében Bodogaián.

Február 1—13-ig Bihor megyében Bihorban, Arad megyében Zerindulon, Someş megyében Sicen és Buzabán, Târnava mică megyében Balauşerin, Târnava mare megyében Vănetorin, Hunedoara megyében Devan, Odorheiu megyében Chibeden és Zetean.

Február 15—27-ig Arad megyében Rovinén, Caraş megyében Bodon, Cluj megyében Capuşul mican, Ciuc megyében Lazarean, Mureş megyében Alunişon.

Március 1—13-ig Ciuc megyében Şanta Maria de joson, (Ciuc Sumleun).

A 25 tanfolyam 14 vármegyében fog megtartatni. Kérjük ezuton is a környék magyar gazdaközönségét, hogy a tanfolyam ügyét mindenhol szíveskedjék szeretettel fölkarolni és támogatni, hogy úgy az E. G. E.-nek, mint a tanfolyam előadóinak áldozatkész és önzetlen munkája meg hozza a kívánt eredményt.

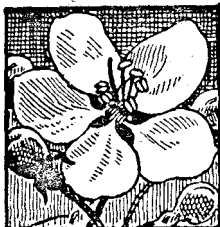
Most van az ideje a lóhere és lucernamagvak tisztításának, a tél folyamán, ezért nem mulaszthatjuk el nyomatékkal és ismételten is felhívni az érdekelt gazdaközönséget arra, hogy úgy eladásra, mint vetésre szánt heremag-készletét sürgősen tisztíttassa meg az illetékes vármegyei mezőgazdasági kamarák tisztító állomásain. Lapunk mult számában közöltük az egyes heremag-tisztító állomások árjegyzékét. A heremag-tisztítás kilogrammonként átlag 2—3 lejbe kerül. Tekintettel arra, hogy a tisztított mag ára kilogrammonként 40—60 százalékkal magasabb, mint a tisztítatlané, minden gazdának önmagával szemben tartozó kötelessége tisztíttatni eladó készletét, nem is beszélve arról, hogy a vetésre szánt magot feltétlenül tisztíttatni

kell, mert köztudomású, hogy az arankával vetett magból kikelő termést rövidesen tönkreteszi az aranka. Amíg a tisztítatlan mag ára 20—25 lej között mozog, addig a tisztított mag ára 35—40 lej és tavasszal az utóbbi években 60—75 lejre emelkedett. Ilyen árkülönbőség mellett az a 2—3 lej, amibe a tisztítás kerül, nem jöhet számításba.

A gazdakörök gépszukségele a legnagyobb kedvezményel szerezhető be december 31-ig az E. G. E. által lekötött elsőrendű gyártmányu mezőgazdasági gépekből. December 31-ike után az árak már 12—15%-al emelkedni fognak. Felhívjuk ezért a gazdakörök tisztelt vezetőit, hogy a közhasználatra beszerzendő gazdaköri gépeket legkésőbb folyó hó 31-ig rendeljék meg az E. G. E.-nél.

Az almavirág beporzása.

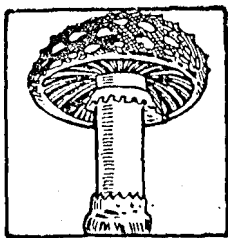

Az almafa virágja természetben tehát a gyümölcsösben is idegen virágporra szorul, mert az önbeperzés majdnem teljesen eredménytelen. Ugyanazon fajta két külön példánya alkalmatlan egymás megtermékenyítésére, amin senki csem csodálkozna, ha tudná, hogy a legtöbb almafajta ugynevezett klon vagyis egy egyén széttagolása. A beporzást főleg méhek végzik, a poszméheknek és legyeknek csak kis szerepük van az almavirág beporzásában. A gyümölcstermelők már régóta tapasztalták, hogy az almaültvényekben jobb többfajta tartani s az olyan almaültvény, amelyben csak egy fajtát ültettek, alig termett gyümölcsöt. A beporzás körülményeinek újabb tanulmányozása által megállapították, hogy vannak almafajták, amelyeknek virágpora termékenyítésre kiválóan alkalmas. Vannak azonban termékenyítésre alkalmatlan fajták is. Az almavirág porának egyszerű alaktani vizsgálata által ki lehet mutatni, hogy a különböző fajták virágporában mennyi az egészségesen fejlett és a csira tömlő fejlesztésére alkalmatlan virágporoszem. Ezen vizsgálatok alapján kimutatták, hogy például a téli arany-

pármen virágporának csak 37 százaléka jó, a többi 63 százalék terméketlen. A Török Bálint virágporában 75 százalék jó. A batul virágporúak 68—75 százaléka jó.

A virágpor termékenységét a magelosztódás is befolyásolja. Az almamag elemeinek rendes száma 34. Ezeket nevezzük diploid almáknak, ilyen a legtöbb almafajta. Vannak olyan fajták is, melyeknek sejtmagjaiban a magelemek száma 51, ezek a triploid almák. A külföldi vizsgálatok eredményei szerint a legrosszabb a triploid fajták virágpora. Ilyenek például Baldwin, Gravenstein, Baumann renettje és a Boskopi szép stb. A triploid almák virágporának nagyfokú terméketlenségét a magelemek szabálytalan száma idézi elő, mert megakadályozza a csökkentő magosztódás rendes lefolyását, s így a virágpor anyasejtekből csupa rendellenes virágporoszem fejlődik. Vannak azonban rosszul termékenyítő fajták a diploid almák között is. Ezekről azt tartják, hogy diploid és triploid kereszteződésből származnak. Gyakorlatban azt a tanulságot kell levonjuk ezekből, hogy almáskertünket legalább három fajtaival kell telepíteni. Ezek közül egy lehet olyan, amelynek a virágpora terméketlen, a másik kettőnek azonban termékenynek kell lenni.

A galocamérgezés gyógykezelése.

Ismeretes, hogy a halálos gombamérgezések legnagyobb részét a gyilkos galoca és néhány közeli rokona okozza. Sokan fizettek már életükkel azért, hogy nem tudták megkülönböztetni a gyilkos galocát a csiperkétől vagy más jó gombától. A gyilkos galocától eredő mérgezés első jelei csak későn, 12—24 óra múlva, sőt még későbbben is jelentkeznek. Hosszú ideig tehetetlen volt az orvosi tudomány az ilyen mérgezésekkel szemben, melyektől csak a halál váltotta meg a szenvedőt. Limousin H., Clermont-Ferrand orvosi iskolájának tanára újabban olyan gyógykezelést

állapított meg, melynek sikerét nemcsak állatokon, hanem embereken is megfigyelte. Eljárása a következő: A megmérgezetteknek mérgezés első jele után olyan gyorsan, amennyire csak lehetséges, de mindig gyomormosás után bead egy olyan keveréket, amely három házi-nyulnak gyomrát és hétnek az agyvelejét nyers állapotban tartalmazza.

A házi-nyulak gyomrát fel kell nyitni. Tartalmuktól mosás nélkül meg kell tisztítani, azután finoman összeválni. A három nyulnak így elkészített gyomrát egyenletesen össze kell keverni hét nyulnak az agyvelejével és a keveréket nyers állapotban kell a beteggel megéltetni. A hatás gyors és meglepő. Megszűnik a szinte szakadatlan hányás, a beteg állapota rohamosan javul, annyira, hogy néhány nap

mulva teljesen meggyógyul. Ha a beteg mégis kihányná a keveréket, újabb nyomor mosás után újból meg kell kísérelni egy ilyen keverék beadását. Mivel némely beteg a nyers keverék megevésétől irtózik, célszerű titkolni előtte az orvosság összetételét. Apró gombócokat gyurhatunk belőle, melyeket cukorral vagy más édességgel adhatunk be a betegnek.

Limousin tanítványa, Dequèant, 1934-ben megjelent doktori értekezésében több érdekes esetet ír le, ahol sikeresen alkalmazták ezen gyógykezelési eljárást. Ezek közül az egyik esetben egy négytagú család betegedett meg. Egy vasárnap este főtt gombát ettek. Másnap reggel mind a négyüknél fejfájás és enyhe émelygés jelentkezett. Délutánra az állapotuk annyira rosszabbodott, hogy a helység orvosa a kórházba szállíttatta őket. A betegség tünetei ekkor a következők voltak: tiszta eszmélet mellett szünni nem akaró hányás és hasmenés, a máj duzzadt és érintésre fájdalmas, gyengébb sárgaság, elkékülés, a végtagok hidegek és a szemek karikásak, az érverés gyors. Az egyik leány, akinél e tünetek fokozottabb mértékben mutatkoztak, másnapra meg is halt.

Limousin tanár, aki ekkor szerzett tudomást a betegek ottlétéről, azonnal megkísérelte a méreg közömbösítését. És a három betegnek beadott egyenként három gyomorból és hét agyvelőből készült nyers keveréket. Egy órával ezek elfogyasztása után a három beteg kolikás hasfájása megszűnt. A keveréket egyikük sem hányta ki. Egy hét mulva gyógyultan hagyták el a kórházat. A többi esetben is hasonló eredménnyel alkalmazta ezen gyógykezelési módot. Kivéve egy esetet, mikor is egy alkoholistát kezelt gombamérgezés ellen és annak dacára, hogy a beteg háromszor is vett be a fent említett keverékből, mégis meghalt. Limousin most azon fáradozik, hogy a házi-nyul gyomrából és agyvelejéből csökkentett terjedelmű állandósított készítményt állítson elő, mely ugyanazt az eredményt nyújtja, mint három gyomornak és hét agyvelőnek nyers keveréke.

Január 1.-én jelenik meg

a

Gazdák Zsebnaptára

Megrendelhető a Gazda kiadóhivatalában.

Ára 20 Lei.

Postai küldés esetén portóra 4 Lei küldendő.

**Állattenyésztők!
Sertéshizlalók!**

25

**Olcsó!
Kiadós!**

DE-VIT

**D-vitamin
tápszer-takarmánypótló
készítmény**

MEGGYÓGYIT:

étvágytalan disznókat,
lesántult hizókat,
koszos malacokat,
terméketlen teheneket,
baromfiak gyengeségét,
tyukok lágyeltozását,
kecskék nyalakodását,
juhok gyapjurágását,
csirkék tolltépését

és minden csontbetegséget megszüntet,
vagy fellépését megakadályozza.

Díjtalan szaktanács és
utastítás az Ardeal-i propagandairodánál:
AGRICULTURA, CLUJ
Calea M. Foch 39.

Gyártlja:
Moskovits Ipartelepek Rt. Oradea

A földművesek házadómentessége.

Összeállították **Dr. Asztalos Sándor** és **Tauffer Ferenc** ügyvédek.

Az egyenesadó törvény 17. szakasz 1. d) pontjában kimondja, hogy a földművesek falusi házai — amennyiben nincsenek bérbe adva és nem nagyobbak három szobánál, valamint a mezőgazdasághoz szükséges és azzal szorosan összefüggő épületek mentesek a házadó alól.

A miniszteri utasítás részletezi a mentesség feltételeit. Kimondja, hogy a 3 szoba családunként értendő s így amennyiben egy házban több család lakik, úgy mindegyik családnak engedélyeztetik a 3 szoba adómentesen. Ha a birtok is haszonbérben van, a lakás adómentes, ha a haszonbérlet lakik benne. Mentés a lelkész és tanító lakása is, a földműveléssel foglalkozó lakósokkal lakott községekben. A 3 helyiségben csak a lakható szobák értendők:

kamarák, raktárak, stb. nem. Amennyiben a házban családonként 3 szobánál több van, úgy az egész adó alá esik.

Fürdőhelyeken lévő házak, melyeket nyár folyamán bérbe adnak, adókötelesek. Ha azonban 3 szobánál nincs több bennük és földműves lakja, csak a bérjövedelem után adózandó, mint alkalmi jövedelem. Egész évre bérbeadott házak, még ha 3 szobánál kisebbek is, adókötelesek.

Mentesek még a földműveléssel szorosan összefüggő gazdasági épületek is. Ide tartoznak a saját termények elraktározásához szükséges épületek, az alkalmazottak lakásai, istállók stb., amennyiben azok szükségesek a terület nagyságához viszonyítva.

A szőlőtelepítési engedély megszerzése.

Lapunk szeptemberi számában megjelent „A szőlőtermelési törvény végrehajtási utasításának” ismertetése. Miután többen érdeklődtek az engedély megszerzéséhez szükséges eljárásról, a törvény ismertetésünk kiegészítéseként közöljük az alábbiakat.

A vármegyei Mezőgazdasági Hivatal (Serviciul agricol județean) engedélyével pótolhatók 10 százalékgig az oltott szőlőkben előforduló hiányok. Az engedély megszerzésére a fenti hivatalhoz egy kérést kell beadni. Mielőtt azonban az engedélyt megadná, kikéri a Mezőgazdasági Kamara véleményét az illető birtokra vonatkozólag.

A 10 százalékon felüli pótlásra, a lakóház melletti bekerített kertekben 500 tőkének ültetésére, valamint szőlőtermelő vidéknek nyilvánított helyeken való nagyobb ültetésre, az engedélyt a vármegyei Mezőgazdasági Hivatal előterjesztésére a Minisztérium adja meg.

Az engedélyek iránti kérések a következőket kell tartalmazzák:

1. A tulajdonos vezeték és keresztnévét.
2. A szőlő területe, annak megjelölésével, hogy a szőlőültetvény amerikai, oltott belföldi, vagy direkt termő tőkékéből áll.
3. A község vagy diőlő, ahol a szőlő fekszik, a szőlőfajták megjelölésével.
4. A birtokon levő nemes szőlőfajták és azok arányszáma a többiekhez viszonyítva.
5. Hány százalékgig a hiány?

A kéréseket azon évben, amelyben az ültetsét vagy a pótlást eszközölni akarják, legkésőbb február 1.-ig kell a megyei Mezőgazdasági Hivatalhoz benyújtani.

Az Odorheiu-megyei Mezőgazd. Kamara ügye.

Ismeretes, hogy a mezőgazdasági kamarai választások rendjén Odorheiu-megyében a magyar névsor teljes fölénnyel került ki győztesként és így biztosított a megye magyar gazdatársadalmának vezető szerepe a mezőgazdasági élet vezetésében. A választások eredménye természetesen nem elégitette ki a kisebbségben maradt többi jelöltek óhaját, akik a megválasztottakkal tárgyalásokat kezdtek az irányban, hogy nagyobb számú helyet engedjenek át a kormánypárti jelöltek részére. A tárgyalások megindultak, azonban a választott vezetőség a túlzott követelésekkel szemben arra a megállapításra jutott, hogy a választók kifejezett akaratával szembe nem helyezkedhetik és a választás eredményét nem hamisíthatja meg azzal, hogy a többséget átengedje a választásban elbukott jelölteknek. Miután így a békés tárgyalások eredményre nem vezettek, maradt a választott vezetőség, melynek többsége magyar. Miután az eredmény megfelel a lakosság számaránybeli megoszlásának, csak megnyugvással vehetjük tudomásul az ügy állását és sikert kívánunk a vezetőségnek gazdatársadalmunk javát szolgáló munkája tekintetében.

NÉPMŰVÉSZET HÁZIIPAR

A lenvászorról.

Irta: D. Berde Amál.

A háziipar fellendülése magával hozta a len-termesztés szükségességét.

A legnemesebb vászonanyag, a len, megapadt a kereskedelmi forgalomban és majdnem eltűnt a gazdasszonyok fehérneműs szekrényéből. Elfoglalta helyét az olcsóbb és könnyebb fajtájú pamutárú és a selyem. Elhittük, hogy ezek szebbek, olcsóbbak és tartósabbak. Most, miután mindent végigtapasztaltunk, visszatérünk a lenvászhoz. Különösen készlet erre az, hogy magunk akarjuk házilag ellátni fehérnemű, asztalnemű, ágynemű készletünket.

Népünk ősidők óta a kendertermesztéshez ragaszkodik. Mindenesetre ez adja a szalmazsákok, törölkők, vastagneműek számára a legerősebb anyagot. De ami a felsőruhát illeti, már maga a nép is rájött arra, hogy a kendervászon viselet nehéz s ezért igyekezett a szövésben a kendert először pamuttal keverni, később pedig áttért a tiszta pamut-szövésre. Ma a boltból készen megveszi a könnyű pamutgyártmányokat. Ha azt akarjuk, hogy ezt a felesleges kiadást elkerüljük és a magunk erejéből kellemes viseletet szerezzünk, termesszük a kender mellett a lent is. Az eljárás ugyanaz vele, mint a kenderrel és hogy ugyanúgy ki is fizeti magát mint a kender, bizonyítja az, hogy Csehszlovákiában, ahol igen sok lent természetnek, méterét 30 lejben tudják adni.

A len birja a mi éghajlatunkat és talajunkat, bár inkább a hidegebb helyeket szereti. itt-ott természetek és ma már a mezőségi gazdák közül is vállalkozott néhány arra, hogy tüzetesebben foglalkozik a len-termesztéssel.

A lenvászón előnyei: először, hogy rostjai finomabbak a kenderénél és így vékonyabb fonalat és puhább vásznat ad. Tapintata kellemesebb a pamuténál, mert nem bolyhoz. Összes anyagjaink között ez a leghüvösebb és így igen megfelelő ágyneműhöz. A ma divatos vászonviselet férfi- és női ruhák, továbbá férfi ingek számára is elsősorban a lenvásznat írja elő. Szép fehér himzést pedig egyébre, mint lenvászonra, nem is érdemes tenni. Ezekkel az előnyökkel szemben szeretik a lenvászon ellen azt felhozni, hogy egyszerre megy tönkre. Ez igaz. Csakhogy

mint a jó állat, még halála után is szolgál a gazdának. A megviselt lenruha elnyűtt alakjában is hasznos szolgálatot tesz az embereknek. Faluhelyen, ahol nem lehet minden kellő alkalommal a gyógyszerárba futni, a kifőzött lenruha a legjobb kötöző anyag sebre, beteg szemre, náthás orrhoz, csecsemő ruhának, szüléshez stb. Széttépett rostjaiból készíthető a tépés, amit vatta helyett használhatunk.

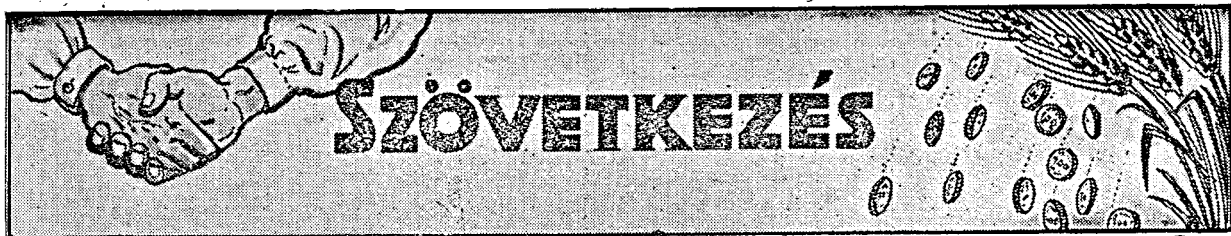
Kérjük tehát gazdatestvéreinket, hogy foglalkozzanak ezzel a növényvel, ahol csak a körülmények engedik. Asszonyaink ne sajnáljanak ismeretséget kötni vele. A megmunkálása éppen úgy történik, mint a kenderé. Hogy ebben az országban tere és jövője van a lentermelésnek, bizonyítja az, hogy a földművelésügyi miniszter Dambovita megyében 2000 orsós üzemet állít fel kender- és len feldolgozására. Igyekezzünk tehát termelni elsősorban a saját használatunkra, ahol a háztartás felesleget enged, a kereskedelem céljaira is. Ne legyünk kénytelenek az idegen-behozatalra szorulni és idegen anyagokkal dolgozni, mikor istenáldotta földünk megtermi és asszonyaink gondossága elő tudja állítani a finom anyagokat is.

A háziipar az új ipartörvény tükrében.

A háziipar segítése mindenkor az állam egyik fontos feladatát képezte már csak azért is, mert ennek a révén volt átmenthető évszázadokon keresztül népművészetünk, mely minden más művészet szülőanyja.

Sajnos, az új ipartörvény mindezen szempontokat figyelmen kívül hagyta és e tekintetben semmiféle intézkedést nem tartalmaz. Nem kivételezi az általános kötelezettségek alól a háziiparral foglalkozó földműveseket s így szoros törvényértelmezés szerint azok is kötelesek iparigazolványt váltani és általában a többi iparosokra kötelező intézkedéseknek eleget tenni.

Egyesületünk vezetősége az egyes Gazdakörök kérésére emlékirattal fordult az iparügyi minisztériumhoz, hogy e tarthatatlan helyzeten a törvény végrehajtási utasításában, vagy egy szakaszon törvényben változtasson. Mái semmi intézkedés nem történt, de reméljük, hogy a kormány rájön e kérdés fontosságára és megoldja azt. v

A hitelszövetkezeti élet fehér karácsonya.

Írta: **Dr. gróf Bethlen László.**

Szinte hihetetlenül hangzik, de mégis valóság, hogy csak a szövetkezeti szervezeteknél látjuk azt amit törvényszerűséggel kimutathatunk a mozgalom megindulásától napjainkig; minden súlyos gazdasági megrázkódtatás és válság után a szövetkezeti eszme megerősödve, megizmosodva kerül ki a viharból. Természetes folyamat ez, hiszen a szövetkezeti tábor elsősorban kisemberekből áll, akik közvetlenül érzik a súlyos gazdasági helyzet következményeit, s így önkéntelenül is keresik a kivezető utat. A kivezető út pedig nem lehet más, mint a kis erők összefogása, a kölcsönös segítség és az önszegély gondolata. Amikor a megismerést tett követi, adva van a lehetőség, hogy helyes vezetés és irányítás mellett a különböző feladatokat szövetkezeti úton oldjuk meg. Az ilyen munka a tagok érdekében történik és törvényszerűen eredményezi a mozgalom megerősödését.

Az utóbbi évek gazdasági eseményei alatt, amelyek számos hatalmas pénzügyi intézetet semmisített meg, teljesen megbénítva a hiteléletet, csak a hitelszövetkezetek birkóztak meg a súlyos pénzügyi viharokkal. Több, mint háromnegyed részük a kiegyezés során, visszanyerte egyensúlyi helyzetét. A szövetkezetek fele pedig már saját erejéből a rendes kerékvágásban halad és rendszeresen működik. Öröndetes jelenség, hogy a különböző vidékeken egyre több egészséges hitelszövetkezet alakul, hogy átvegyék a válság áldozataivá lett más hitelszervek szerepét. A hitelszövetkezeti hálózat — igaz, hogy csak évek alatt behozható súlyos veszteségek árán, — de mégis kiállotta a tűzpróbát, bebizonyította életképességét, létjogosultságát és a kisemberek összefogásában rejlő hatalmas erőt.

A gazdasági helyzet komolyságának súlya alatt és a hitelélet hosszú időn át tartó megbénulásának következményeképpen, rendkívül értékes szempontok kerültek előtérbe. A vezetők és a tagok felfigyeltek más gazdasági

ágak lehetőségeire s ennek következtében új, hatalmas munkaterület tárult fel szövetségünk és tagjaink előtt. Más és más célok megvalósítására a legkülönbözőbb szövetkezetek alakultak már eddig is és tekintetbe véve az általános érdeklődést, továbbiaknak alakulása várható. Tejszövetkezeteink révén rövid múlt után ma már évi 25 millió lejt fizetünk ki a tejszállító gazdáknak, fakitermelő szövetkezeteink működése folytán a közbirtokossági erdők tőarai csaknem 100 százalékkal emelkedtek, a háziipari termelés és főleg az értékesítés megszervezése nemrég vette kezdetét és nagy érdeklődés mutatkozik közösen értékesítő gazdasági szövetkezetek megalakítása iránt is.

Szövetségünk vezetősége, látva az új élet jeleit, kisebb körzetekben közvetlenül kereste fel f. évben tagszövetkezeteit és mindenütt volt alkalma tapasztalni az élniakarást, egyszerűsített, új tervek és megvalósítható eszmék felvetődését, úgyhogy nyugodtan állíthatom, hogy Szövetségünk a maga 118.000 tagjával és 429 szövetkezetével, a konverzió következtében előállott súlyos helyzeten túljutott, sőt éppen a válság folytán új erőkkel, munkalehetőségekkel, célokkal és máris jelentkező eredményekkel gazdagodott.

Ötévi bizonytalanság, aggodalom, küzdelem és munka után győznie kellett az ügyünkbe vetett Hitnek és hosszú, gondterhes idők után köszöntött be ismét szövetkezeti táborunkra az első Fehér Karácsony.

Olvassuk és terjesszük a Gazdát!

~~~~~

Biztosítsunk

a mi intézetünknel, a

Minerva

Biztosító Rt.-nál, Cluj.

Népszerű feltételek! Olcsó díjak!

~~~~~

Miért alakítsunk fogyasztási Szövetkezetet?

Írta: **Dósa Albert**, a Hangya Szövetkezetek Szövetsége igazgatója.

Erre a kérdésre mindenütt más és más feleletet adnak. Talán a legtöbb helyen azzal lehet a tagokat szövetkezetbe tömöríteni, ahol azt ígérik, hogy a fogyasztási szövetkezet mindenből a legjobbat és mindenkinél olcsóbban adja. Aztán ahol a szövetkezet megalakul, igen hamar bekövetkezik a csalódás. Hogy jót ad a szövetkezet, abban legtöbbször nem csalódik senki, de az olcsósággal már kevésbé vannak megelégedve. A piaci lehetőségek között bármilyen olcsón árusít a szövetkezet, gyakran felmerül az az óhaj, hogy még olcsóbban kellene árusítania s gondolatban igen sok szövetkezeti tag elmegy egész odáig: milyen jó volna, ha a fogyasztási szövetkezetből minden árút ingyen lehetne megkapni.

Ahol egy szervezet tagjait a feleségázott várakozás után csalódás éri, ott napról-napra lanyhul az érdeklődés és a szépen indult kezdet után hamar bekövetkezik a vég. Ezért kívánatos, hogy szövetkezetekbe való tömörülés kezdetén pontosan és helyesen mutassunk rá arra az igazi célkitűzésünkre, hogy mindenki a kezdet kezdetén tisztában legyen, hogy miért tömörül és mihez adja ki-kí a maga elhatározását — közreműködését.

Alakítsunk tehát fogyasztási szövetkezetet azért, amiért a rochdali takácsok a maguk szövetkezetét megalakították. A rochdali takácsok amidőn az első zsák lisztet megvásárolták és maguk között szétosztották szövetkezeti alapon, az volt az elgondolásuk, hogy semmivel sem adják olcsóbban önmaguknak a lisztet, mint ahogy a piacon más kereskedésben meg lehet kapni. Tehát már az első nekindulásnál a rochdali takácsok szövetkezete „napi áron” árusított. A további elgondolás az volt, hogy a fogyasztásból származó hasznot, amit eddig a kereskedelem a maga részére biztosított, attól kezdve szövetkezeti alapon ezt a hasznot a szövetkezetbe tömörült fogyasztók javára biztosítsa.

Ezzel az elgondolással pontosan és híven körülíródott a fogyasztási szövetkezetek alakításának miértje. Azért alakítsunk tehát fogyasztási szövetkezetet, illetve a falu fogyasztását azért igyekezzünk szövetkezeti alapon megszervezni és teljessé tenni, hogy a fogyasztásból várható hasznot a magunk részére tartsuk meg és biztosítsuk.

Az, aki különbséget tud tenni, hogy a fogyasztás terén mi történt akkor, ha magánke-

reskedőnél vásárolt és mi történik akkor, ha a fogyasztása szövetkezeti alapon történik, az könnyen el tudja dönteni, hogy a fogyasztás melyik módját alkalmazza a maga családi életében.

Mi hát a különbség a magánkereskedelem útján eszközölt fogyasztás és a megszervezett szövetkezeti fogyasztás között? A magánkereskedelem keretében történő fogyasztásnál a magánkereskedő által adott vételár és az általa alkalmazott piaci, vagy a napi ár közötti különbség, amely mint haszon, vagy felesleg jelentkezik, az kizárólagosan a magánkereskedő tulajdonává válik. Ebből fizeti az üzleti költségeket s az azonfelüli rész, mint tiszta haszon, ugyancsak az tulajdona. Ebből szolgálja a maga érdekeit, kényelmét, ebből emel a „maga részére” házat, szerez birtokot, egy szóval: ha jó kereskedő, évről-évre gyarapodik anyagiakban. Viszont az ő fogyasztói mind egytől-egyig az ő jólétének munkásai, anélkül, hogy ebből a jólétekből bármi is visszatérülne az ő részére. Ezzel szemben a szövetkezeti alapon megszervezett fogyasztásnál éppen a ellenkezője áll. A szövetkezet beszerzési és eladási ára közötti különbségből levonván az üzleti költségeket, a fennmaradó rész a közösség tulajdona marad évről-évre. Ugyancsak házat, gazdasági gépet, birtokot szerezhet be, de a *fogyasztás terén szövetkezett fogyasztók részére*. Aki ezt a különbséget meg tudja látni, aki ezt a nagy különbséget, mint egy kiáltást meg tudja hallani, annak részére könnyű az elhatározás.

A falukban mindenütt megindult a gazdaköri élet. A Gazdakörök vezetőire vár tehát a feladat, hogy mindenütt megindítsák a szervezést, ahol még nincs fogyasztási szövetkezet.

A fogyasztás mindennapi folyamat. Szinte megszokás nélküli dolog s ez azt jelenti, hogy a falu szükségletének kielégítését folyamatosan lehet munkálni és felhasználni a fogyasztás megszervezése által a lakosság gazdasági és művelődési előhaladása érdekében.

Minden E. G. E. tag szerezzen egy új tagot az egyesületnek, mert csak úgy szolgálhatjuk eredménytel a gazdaérdekeket, ha „mindnyájan egyért és egy mindnyájunkért” elve alapján valamennyien dolgozunk a köz javára,

NÉPEGÉSZSÉGÜGY

A mosás története.

A fehérnemű szennyeződését, durva esetektől eltekintve, az okozza, hogy piszokszemcsék rakódnak le a fehérneműre és azok különböző burkolóanyagokba ágyazva reátapadnak. Ezek a burkolóanyagok főként a zsír és fehérje (veríték).

A mosás célja elsősorban a burkolóanyag művi és vegyi úton való feloldása, az ily módon szabaddá tett piszokszemcske művi úton való lazítása és a fehérneműről való eltávolítása.

A burkolóanyagok oldásának eszközei: a szóda és a szappan. A szóda hozzáadásával a zsírnemű burkolóanyagok elszappanosodnak, a szappan pedig a zsírokat lazítja (emulgeálja). a rostokat sikamlóssá teszi és így a piszokszemcsék művi lazítását és eltávolítását nagy mértékben eszközözi. Ezek szerint a szódával és szappannal való kezelés tulajdonképpen a művi mosás előművelete, tehát a mosás kivitelének egy fejlettebb fokát tetelezi már fel. A mosás is végigjárta a fejlődés útját, a legkezdetlegesebb eljárástól kezdve a mai majdnem tökéletes műveletig.

Az ókori irodalmi emlékek, mint egészen egyszerű mosási eljárásra engednek következtetni, amikor is rendszerint folyóvízben, kézzel mosták a ruhát. Már egy magasabb művi mosási mód az, amit Homeros ír le Odysszejában a Nausikaánál levő nagymosásról szólva. A mosás folyamata itt az volt, hogy a ruhát vízzel telt gödörbe hordták és a vízben való taposás után kézzel mosták át és ezután öblintették.

Természetes, hogy a mosás művi folyamatának kézzel, illetve lábbal való végzése helyett később ilyekeztek ezt a munkát szerszámok segítségével elvégezni. A legegyszerűbb ily célt szolgáló szerszám egy darab kő volt, amellyel a beáztatott és valamely kemény alátétre helyezett ruhát verték: Ennek csak továbbfejlesztése volt a még ma is sok helyen használt sulykoló fa. Hogy a fehérneműt mily káros mértékben vette és veszi igénybe ez az eljárás, nem szorul részletes magyarázatra.

A hideg vízzel való tisztán művi mosás megkönnyítése végett korán kezdik alkalmazni a különböző természetes mosószereket (különböző szappangyökerek, kalloföld, hamuzsír, sziksó stb.). A rómaiak egyeseknek

engedélyt adtak utcai illemhelyek felállítására és az itt összegyűlő vizet használták fel rothadó állapotban ruhák mosására. A vizet bomlási terméke (ammoniak), hamuzsírral vagy szódával keverve, oleosága mellett egészen jó mosóanyagot szolgáltatott, amit bizonyít az, hogy ez a mosási eljárás még ma is sok helyütt használatos. (Gyapjúmosás.)

A mai értelemben vett szappan használata kb. 1000 évre vezethető vissza, azonban csak finomabb ruhák mosására használták, míg durvább ruhanemű mosása lúg felhasználásával történt, amelyet úgy nyertek, hogy fahamuból kioldották a benne levő sókat, a Leblanc-féle szódagyártási eljárás közismertté válása után, 1794 óta lett általánossá.

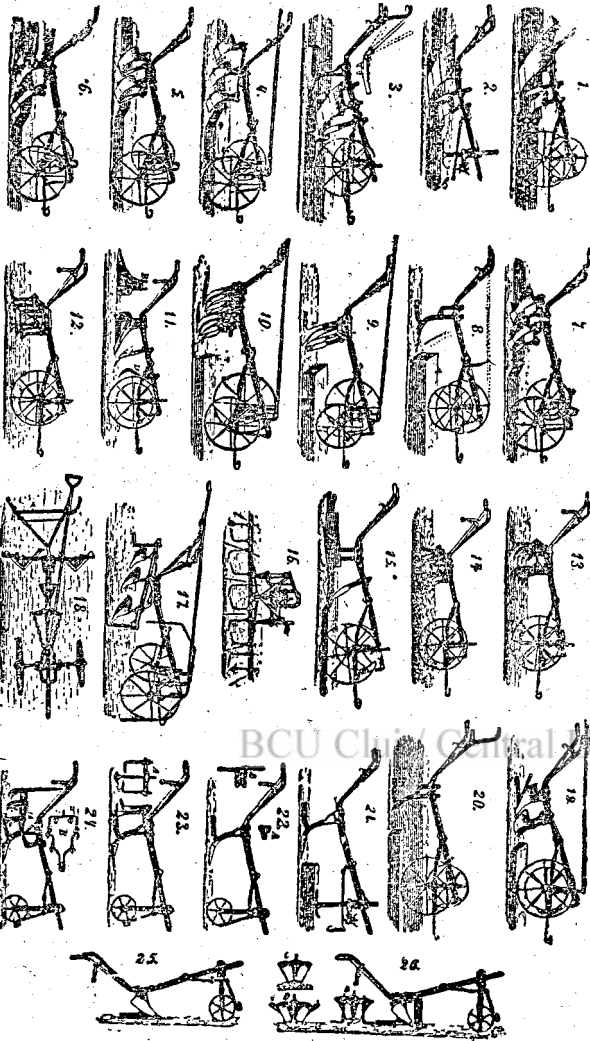
Mint érdekességet kell megemlíteni, hogy a forró víznek mosásra való felhasználása aránylag későn, kb. a XVII. évszázadban vette kezdetét. Ezelőtt a mosásra szánt ruhát nem főzték és a mosás megkönnyítésének és tökéletes elvégzésének ezt az egyszerű módját nem alkalmazták.

A művi mosás módszereinél ismeretes a ruha kefélése, ennek modern eszköze a mosógép.

Használatban vannak mosóporok is. Ezek rendszerint 90%-os kristályvizes szóda és 10% szappankeverékből állanak, vagyis a szappanmennyiséghez viszonyítva, igen nagy a szódatartalmuk, ami a fehérneműkre nem előnyös. Fontos a mosáshoz felhasznált víz minőségének kérdése is. A kemény, természetes vizekben levő mész (kalcium és magnézium) mosás közben egyesül a szappannal és úgynevezett mész-szappan képződik, mely igen káros a fehérneműkre. A mész-szappan ugyanis nem öblíthető ki a ruhából, hanem rátapadva a rostokat körülveszi, megszáradva rideggé és törékennyé teszi azokat. A rostok törése pedig egyértelmű a fehérneműnek rohamos pusztulásával. A fehérneműn a mész-szappan jelenlétét mutatja kellemetlen, tapadó fogása. A kemény vizet lágyítani szokták. E célra a közhasználatban szódát alkalmaznak. De ez nem adja meg a kívánt eredményt.

**Hirdessünk
a Gazdában!**

Rejtvények

Az Egyetemes eke milyen szerelvényeit mutatja be a képünk? Megfejtéshez elegendő 12 kép jelentésének beküldése:

A megfejtést 1937 január 15-ig kell beküldeni a „Gazda” szerkesztőségének, Cluj, Mureşan András-utca 10. szám.

A december 1-i számunkban közölt kép egy túl mélyen ültetett, nem megfelelő esenevész görbe gyümölcsoltványt ábrázol. A karó is rosszul van behelyezve és a kikötés hiányzik.

Helyes megfejtők közül sorshúzás útján a következő négy nyerte el a kitűzött díjat: Dr. Balogh Ernőné, Székely Mihály, Bálint Mózes és Dancs Kálmán.

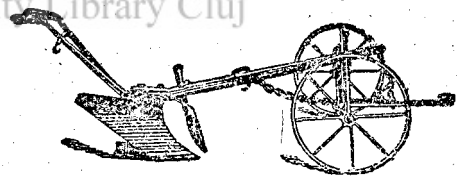
*

Mai rejtvényünk helyes megfejtői részére négy jutalmat tűzünk ki és pedig: 1. három darab gazdasági tárgyú füzet; 2. két darab gazdasági tárgyú füzet; 3. egy darab gazdasági tárgyú füzet; 4. egy darab gazdasági tárgyú füzet.

A szabadon áttelelő zöldségek. Az évelő zöldségfélék általában jól telelnek át a szabadban. De az egynyári zöldségfélékből is a spenót és az összel ültetett téli fejessaláta is jól kitelel. Ha azonban nincs szigorú fagy van, ilyenkor a spenót és saláta, kiváltképpen a laza talajban, könnyen kipusztul. Ilyen esetben száraz falommal vagy szalmával ajánlatos az ültetvényt behinteni. A gyengébb (fiatalabb) palánta, tapasztalat szerint, jobban kitelel, mint az erősebb, nagyobb levelű, mert a levelek közé összegyűlt víz megfagyása miatt pusztul el a saláta, ha az enyhe időt erős fagy követi. A kétnyári zöldségek közül jól telel termőhelyén: a bimbóskel, a télelő fejes- és kelkáposzta („Adventi”), levelés kel, petrezselyem, paszternák, fekete gyökér, torma, gümös zeller és a párhagyma.

SACK EKÉK

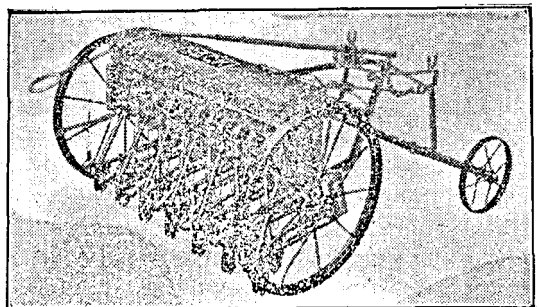
és azok szerelvényei

SACK Gyomirtó fésű

országszerte kipróbálva és számos elismerő nyilatkozattal.

SACK VETŐGÉPEK

Évtizedes tapasztalatok alapján teljesen acélból készül. Vezetéséhez elegendő egy ember. Pontosan vet. Egyszerű beállítás. A gép pillanatok alatt kiüríthető.

A gondos gyártást és évtizedekig tartó minőséget a **Rud. Sack** név garantálja. Díjtalan felvilágosítást nyújt: **Klusch János, Cluj**

Sr. Masarik 21. Telefon 512.
és Str. Regele Carol II. 106.

Búza. Előző számunkban jeleztük, hogy a vasút igazgatósága egyelőre letiltotta a kikötők felé irányuló búza szállításokat. Az utóbbi napokban újból megkezdődött a kivitel ennek következtében, árszilárdulás, illetve emelkedés észlelhető. Az eladásra kerülő búzamenyiség lényegesen megcsappant s így természetesen a kínálat meglehetősen gyenge. Ma a 78 kgr.-os búza ára, kiviteli rendeltetéssel, bármelyik transilvániai feladó állomáson 435-440 lej. A készletek csökkenése miatt, további áremelkedés várható.

Kukorica. A piacot élénkség jellemzi. Főleg az örlőképes árut keresik. Ilyen minőségű kínálatban azonban nincs túltengés. Az örlőképes tengeri ára feladó állomáson 250-260, de így is alig lehet kapni. A teljesen nyers kukorica ára pedig 200-210. Ó-kukoricáért még 330 lejt is fizetnének. A jelek szerint tavaszra lényeges áremelkedés következik be.

Árpa. Szilárd, nagy kereslet, de hiányzik a kínálat. — A 66 kgr.-os árpa mai ára 315-325 lej.

Zab. Érdekes, hogy ebben a cikkben is nagyon nagy a kereslet, de aránytalan a kínálat. Úgy az Ó-királysági, valamint az erdélyi termés nagyrésze már fogyó félben van. Ma a 42-43 kgr.-os zab ára Clujon 280-290 lej.

Mák. Az ünnepekre való tekintettel minden vonalon nagy a kereslet, de amint azt előre jeleztük, a termelők már régn eladták s így csak az kerül eladásra, ami a kereskedők birtokában van. Ma Clujon a mák ára 29-30 lej.

Fehér bab. Az utóbbi időben soha nem tapasztalt kereslet indult meg. Főleg a Spanyolor-

szág felé irányuló kivitel emelkedett, de a baj ott van, hogy gyenge volt az idei termés és minőségileg még se közelíti a tavalyit. Ma a 3%-os fehér bab feladó állomásokon 58.000-59.000 lej. Még a 12%-osért is 50.000 lejt fizetnek. Rövidesen olyan áremelkedés várható, amire alig volt példa az utóbbi néhány évben.

Lóhere, lucerna. A német piacokon nem következett be a remélt árváltozás. Különbben az idei termés 90%-át már eladták. Szinte érthetetlen azonban, hogy ennek ellenére még sincs különösebb kereslet. Ma a lóhere ára 90%-os alapon 25 lej. A lucernáé pedig 26 lej.

Burgonya. Clujon a burgonya ára. Átlagminőség 1.80 lej. I. oszt. áru 2 lej. Nyári rózsa 2.50-3 lej.

Állatárak Clujon. Élősúly: sertés, teljesen hizott 22-24 lej. Sertés, félhizott 19-20 lej. Teljesen hizott tehén 12-14 lej. Teljesen hizott ökör 14-15 lej. Vékony, feldolgozásra alkalmas növendékborju kgr.-ja 10-12 lej. Nehéz igásló párja 18-20 ezer lej. Kocsiló párja 15-18 ezer lej. Igás ökör párja 14-16 ezer lej. Fejős-tehén ára, szavatolás mellett, napi 25 liter tejfel 14-15 ezer lej darabja. Szavatolás nélkül 8-9 ezer lej. Szopós. borju ára 1600 lej.

Január havi országos állatvásárok:

1. Gărlăneș, Teregova, Ulmeni, Ardihat dec. 31., jan. 1.
2. Căraseu jan. 2., Făget, Văradia de Mures, Apoldul Mic, Nădlac.
4. Turulung.
6. Colțău, Iclod.
7. Clopodia, Criș, Frumoasa, Ilia, Marghita jan. 5-7., Zerind, Rupea.
8. Ciocman, Ciucea, Șeini, Cluj jan.
9. Buza jan. 9-10., Sibiu 9-11.
10. Gherteniș, Ilieni, Ineu, Nu fălău, Saschis, Sovata.
11. Ungheni jan. 9-11., Chizătau, Lupșa, Hodod, Deva, Tg.-Săcuesc.
12. Bonțida, Vișoara 10-11-12.
13. Berchez, Sântemaria de piata, Camăr, Lueta 13-15.
14. Gornești, Negreni, Nimigea de jos, Șieu.
15. Birchiș, Buziaș, Corund, Dragomirești, Crasna, Cărbou.
16. Socodor, Șiria, Surduc.
18. Vaida Recea, Târgul-Lăpușului, Șarmășu 18-19.
0. Lozna, Ohabaforgaci, Petriș, Ghi meș-Făget, Șiclod 20-21., Telciu 20-22.
21. Băjanii-Mari, Huedin, Satu-Mare, Miheșu 21-22.
22. Halmei, Simisna, Criș.
23. Bețug, Gătaia, Livada, Lona, Cozmeni 23-24.
24. Ilva-Mare 23-24., Râșnov Săcueni.
25. Hideaga, Secusigiu, Sicula, Turții.
26. Regele Carol.
27. Mehadica, Păncota, Toplița-Română 27-30.
29. Săcărâmb.
30. Borlești, Lăpușel, Comana de jos.
31. Chirpăr.

APRÓHIRDETÉSEK

Jó karban Tejszeparátor eladó Cluj, Str. Reg. Maria 5. sz. üzlethelyiségben.

Saját termelésű virágmagvak, veteménymagvak, virággumók, virágpalánták, évelőnövények, sziklanövények, rózsák, újdenságok, jutányos áron portómentesen szá litva. Árjegyzék díjtalan. Gáspár kertgazdaság Hoghiz, Fărnavamare.

Sajtmestert keresek, ki tehén- és juhtej feldolgozásában nagy gyakorlattal rendelkezik. Seehtal Ferenc, Micloșoara. P. u. Aita-Mare, jud. Trei-săune.

Vincelléri, vagy pincemesterei állást keres ménesi vincellériskolát végzett, rom. kath. vallású vincellér, szerény igényekkel. Cim: Kalapis Sándor Cluj, Calea Mănăștur 36.

Tőzsdei árak

December hó utolsó hetéből. Árak tőzsdei helységeken értendők.

Tőzsde helysége	Buza	Rozs	Árpa	Ku- korica új	Ku- ko rica tavalyi	Zab	Mák	Napra- forgó	Fehér- bab	Lóhere mag	Lucerna mag	Lóhere és lucerna széna	Széna	Megjegyzések
CLUJ	420	—	325	240	330	300	26	—	520	24	25	160 170	120 130	
ORADEA	410	312	—	290	—	270	—	430	—	24	26	—	—	
TIMIȘOARA	420	—	—	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
BUCUREȘTI	490	—	350	280	—	290	—	—	630	—	—	—	—	
SATMAR	420	328	—	290	—	270	—	450	—	—	—	—	—	

H I R E K

Olvasóinknak, az egész magyar gazdatársadalomnak kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánunk!

Nyugdíjba vonult dr. Kóos Mihály. A napokban nyugalmába vonult dr. Kóos Mihály ny. államtitkár, a Magyar Országos Mezőgazdasági Kamara igazgatója és a Mezőgazdasági Közlöny főszerkesztője. Kóos Mihályt Transylvániában is mindenki jól ismeri. 1902-ben, az úgynevezett Székelyföldi Kirendeltség élén állott, s 15 éven keresztül széleskörű tudásával és önfeláldozó tevékenységével felbecsülhetetlen szolgálatokat tett országrészünk mezőgazdaságának. Egyike volt a legértékesebb mezőgazdasági alkotó embereknek. Távozását őszinte sajnálkozással vesszük tudomásul.

Orvost, állatorvost és gyógyszerészt kapnak a falvak. Costinescu egészségügyi miniszter törvényjavaslatot terjesztett be, mely szerint az összes orvosok, állatorvosok és gyógyszerészek 2 hónapi katonai szolgálat után 8 hónapot falun fognak tölteni. A falu lakosságát és állatállományát veszélyeztető betegségek leküzdése érdekében.

Hamis piros paprikát hoztak forgalomba. A bányási piacon rendkívül nagymennyiségű hamisított piros paprikát hoz-

nak forgalomba. A hamis paprika lisztfinomságúra őrölt szárított kenyérmorzsából készült, amit Dux ételfestékekkel festenek pirosra és kevés valódi paprikát tesznek hozzá. A hatóságok szigorú nyomozást vezettek be. Mint érdekességet említjük meg, hogy a bucaresti magyar követség közölte a kormánnyal, hogy Romániában hamisított szegedi paprikát hoznak forgalomba.

Cérnakartellek versenye. A belföldi cérnagyarak, az Industria Cucirili R. T. Arad és a Progress R. T. Timișoara, amelyek nem olvadtak be a Romunofir társaságba ár s kondíció egyezményt kötöttek. Az egyezményhez csatlakozott a bucaresti Fidum cérnabeosztali vállalat is. Ez a három gyár nem emelte fel a cérnaárakat, mint a többiek.

100 beiuși román gazdálkodót telepítenek az elárverezett sárlontai mintagazdaságba. Cosma Bihor-megyei képviselő indítványára 100 beiuși román gazdálkodó szövetkezetet alapított, melynek igazgatósága 5 millió lejtv szavazott meg földvásárlási célokra. Ezzel a pénzzel meg akarják vásárolni a 1025 kalasztrális hold ingatlant és 100 román gazdálkodót akarnak odatelepíteni.

150 millió lej értékű mezőgazdasági gépet vásárolt a szövetkezeti miniszterium. A szövetkezeti miniszterium a mezőgazdaság feljavítása érdekében

a jövő év tavaszára a szövetkezetek útján nagyszabású mezőgazdasági gépkiosztást tervez. A miniszterium Németországból akarta behozatni a gépeket, ez ellen azonban a belföldi vállalatok tiltakoztak, arra hivatkozva, hogy a belföldi mezőgazdasági gépek nemcsak minőségileg veszik fel a versenyt a külföldi hasonló gépekkel, hanem azoknál olcsóbbak is. A szövetkezeti minisztérium végül is úgy döntött, hogy 150 millió lej értékben a belföldi szakmai vállalatoktól vásárolja meg a szükséges mezőgazdasági gépeket.

Gorceiu földművelésügyi államtitkár a külföldi len- és kenderfonó üzemeket tanulmányozza. Ismeretes, hogy a kormány len- és kenderfonó üzemek felállítását határozta el. E célból megbizta Cicero Gorceiu földművelésügyi államtitkárt, hogy tanulmányozza az ausztriai és jugoszláviai nagyobb len- és kenderfonó üzemeket.

A MAI NAPTÓL 20 LEJ A GAZDÁK ZSEBNAPTÁRÁNAK AZ ELŐFIZETÉSI DIJA. Akik eddig megrendelték a naptárt a korábban hirdetett 10 lejes árban fogják kapni korai rendelésük jutalmául. A naptár megrendelhető a Gazda kiadóhivatala útján. A mernedeléssel egyidejűleg beküldendő a 20 lej előfizetési díj és 4 lej postai portóra.

Dohánytermelési engedélyek iránti kérvények benyújtási határideje 1937 január 20. A dohányjövedék vezérigazgatósága 1937-ben 20.000 hektárnyi területen szándékszik a dohánytermelést megengedni. A termelési engedélyek iránti kérvényeket 1937 január 20-ig kell az illető helység előljáráshoz, vagy a dohányügynökökhöz benyújtani. Az esetleges kivételből származó haszonból a dohányjövedék a termelőknek haszonrészesevé ad.

A hadirokkantak és özvegyek helyzetének szabályozása. A közegészségügyi minisztérium a napokban rendeletet bocsátott ki, mely a hadirokkantak, özvegyek és árvák helyzetét szabályozza. Rokkant ügyekben közvetlen hatóság a vármegyei főorvosi hivatal. Minden hadirokkantnak, özvegynek és árvának csak az említett intézményen keresztül veszik figyelembe kérvényeiket. Bélyegmentességet csak a nyugdíj- és állásügyekben benyújtott kérvények élvezhetnek. A minisztertanács intézkedett, hogy a nyugdíjakat pontosan fizessék. A nyugdíjpénztár pedig 1936. évi okt. hó 2-án kelt rendeletével utasította alant közéget, hogy a községekben élő legénységállománybeli 80 százalékos rokkantak havi 1000 lej-es nyugdíját 1936. április hó 1-től visszamenőleg kifizessék. Az IOV. kötelékébe tartozó egyének engedély nélkül foglalkozhatnak tojás, baromfi és elsőrendű élelmicikkek vándorkereskedelmével. Mentésítve vannak mindennemű személyes, vagy közmunkakötelezettség alól, hasonlóképpen az útdó és a jövedelmi taxák fizetése alól is. Ezt a kérdést az 1935. szept. 25-én kelt 177327. számú pénzügyminiszteri rendelet szabályozza. A rokkantak felülvizsgálása április-május hónapban történik. A 20-40-60 százalékos rokkantak felemelt nyugdíját ebben a pénzügyi évben nem fizetik, mert nincs előirányozva. A 75 százalékos utazási könyvecskéik érvényességét 1937. ja-

nuár hó 1-től a vármegyei főorvosi hivatalok intézik el. Az állami erdők igazgatósága 1936. okt. 20-án 54850. sz. alatt rendelkezést adott az összes erdőigazgatóságoknak, amelyben a hadirokkantak, özvegyek és árváknak tűzifával való ellátására utasítja. A 100 és 80 százalékos rokkantak 3 öl ingyen tűzifát kapnak. A körjegyzők kötelesek a rokkantak, özvegyek és árvák tűzifaszükségletéről készített táblázatokat be-terjeszteni az erdőgazdónokhoz.

A Szociális Misszió Turda-i Tagozata gr. Bethlen Ödönné vezetésével, elsőrangú tanerőkkel háztartási tanfolyamokat rendez, ezzel akarván lehetővé tenni kisebbségi leányainknak az életben való jobb elhelyezkedést és boldogulást.

A női, férfi és gyermekfehérneműk szabásának és varrásának tökéletes elsajátítása után 1937. január 8-án kezdetét veszi egy öt hónapos főző-, ezzel párhuzamosan egy tíz hetes felsőruha szabási és varrási tanfolyam.

Tandíjak: az egész szövő-, valamint felsőruha szabási és varrási tanfolyamért egyenként 800 lej, a főzési tanfolyamért pedig havi 300 lej. A teljes ellátás díja havi 1000 lej.

A házirend mindenkire nézve kötelező.

Jelentkezni lehet Albert Árthurné titkárnál, Turda, (Piata Mihai Viteazul 31).

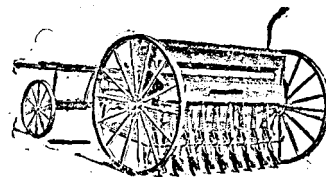
A szamosvidéki almatermés. A Szamos mentén jó, közepes almatermés volt és a felvásárlás folyamatban van. Az alma napi ára 4-6-8 lej kilónként. Az árak, a hűvösödő idő következtében, emelkedő irányzatot mutatnak.

A borkivitel súlyos nehézségei. Az Argus hosszú cikkben foglalkozik Románia borkiviteli lehetőségeivel és megállapítja, hogy a bürokratizmus és a törvényszék százféle értelmezése valósággal lehetetlenné teszik a borkivitel. Egy nagy bucaresti társaság egy német cég kérésére engedélyt kért, hogy 25 üveg

pezsgőt és ugyanannyi bort küldhessen ki a berlini román kereskedelmi hivatalnak, hogy bemutassa az érdekelteknek. A kereskedelmi és iparügyi minisztérium azonban megadta a vámkedvezményt, ezáltal lehetetlenné tette, hogy a német piacra bort szállíthassunk ki. Éppen ezért már ideje volna, hogy a kormány szakítson ezzel a kereskedelmi struccpolitikával, amelyből az ország termelőinek felbecsülhetetlen kára származik.

Új búzakiviteli engedélyek. A gabona értékesítő hivatala legutóbbi ülésén több mint ezer vagon búzakivitelre adott néhány kiviteli cégnek engedélyt.

A vadászati kihágások után kivetett bírságok megosztása. Az Igazságügyi Minisztérium közölte az ország bíróságaival, hogy az új büntetőtörvénykönyv 57. és a vadászati törvény 93. szakasza értelmében a vadászati kihágások után kivetett bírságok összegét a következőképpen kell kiosztani: 1. A bíróság által kirótt bírság fele részben az Igazságügyi Minisztérium által kezelt u. n. bírság-alapra megy. 2. Az összeg másik felét pedig éppen úgy, mint ahogy az eddig is történt, szétosztják a kihágások leleplezői között, miután a feljelentők az adóhivatal pénztárába befizették az összeg 5 százalékát. Az elmarasztaló ítéletekben világosan fel kell tüntetni, hogy mekkora összeg esik a bírság-alapra, illetőleg a leleplezésre.

MELICHAR-rendszerű,
merítokanalas

VETŐGÉPEK

12, 14, 16, 18, 20, 22 sorosak
és azok összes alkatrészei.

Holczmann József
géplakatos, CAREI, jud Sălaj.

Állást keresők

Az apróhirdetések közlési díja szavanként 2 lei, vastag betűkkel szedett szavak 4 lei. Legkisebb apróhirdetés díja 10 szóig 20 lei. Az állást keresők részére apróhirdetést négyszer díjtalanul közlünk. Minden beküldendő hirdetésre lejes repülőbélyeg ragasztandó, vagy annak értéke a hirdetés díjához hozzászámítandó. — A hirdetések a „Gazda” kiadóhivatala — Cluj, Strada A. Mureşan 10. — címre küldendők.

Kertészet és a gazdaság összes ágaiban több évi gyakorlattal bir, állást keres. K. Nagy Miklós, Turda, Str. N. Iorga 18.

Allást keres Dancs Kálmán nőtlen, 25 éves, ref. vallású I. G. Duca-i gazdasági iskolát végzett egyén. Címe: Turda, Str. Cheii 14.

Kratochwil Arthur gazd. akadémia-t végzett 42 éves nős, róm. kath. Uzun, jud. Treiscaune. — Elvállalnék ugyanis a gazdálkodás keretébe vágó bármilyen állást, u. m. gazdatiszti, számtartói stb. állást, szerény fizetés mellett.

Gazdálkodás, gyümölcs és szőlőtermelés minden ágában teljesen jártas gazdatiszt 1937. január 1-től állást keres. Cím: Vincei Béla, Gâmbis, pu. Aiud, jud. Alba.

Gazdatiszt mezőgazdaság, szőlő, pince, gyümölcs, állattenyésztésben hosszú gyakorlattal, gyermektelen, állást keres. Megkeresést a kiadó továbbít. Kubinyi Béla, Cluj, Str. Pietroasa 35.

Allást keres Csia Péter algyógyi földmives iskolát végzett 28 éves, nőtlen, református egyén. Atid, jud. Odorheiu.

FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Br. Atzél Ede, Dr. Gróf Bethlen László, Br. Bánffy Ferenc, Bodor Kálmán, Boroczky László, Csomós János, Dancs Sándor, Dóczyiné Berde Amál, Demeter Lajos, Dr. Eöry István, Farkas Árpád, Dr. Gaál Alajos, Dr. Gergely Endre, Gyalui Sándor, Gyarmathy Piroska, Haáz Rezső, Hirsch Ernő, Korponay Kornél, Korponay Ferenc, Koós Károly, Kama-

rasi Szász Ferenc, Dr. Konopi Kálmán, Br. Kemény János, Klözel Oszkár, Dr. Nagy Endre, Dr. Oberding József, Dr. Parádi Kálmán, Dr. Páter Béla, Pohl Béla, Récsy Lajos, Dr. Schilling Dezső, Schöppner Sámuel, Seyfried Ferenc, Stief Ottó, Dr. Szentkirályi Samu, Tauffer Ferenc, Tempfli János, Urmánczy János, Veress István, Vita Sándor.

Gyümölcsstermelők!

Féregmentes, hibátlan gyümölcsöt

25

NEODENDRIN

áttelelő hernyó- és tetűtojások, bábok elpusztítója!

permetezéssel lehet termelni!

Minden gyümölcsstermelő részére nélkülözhetetlen.

Díjtalan szaktanáccsal és felvilágosítással szolgál az Ardeal-i propaganda iroda:

AGRICULTURA, Cluj, Calea M. Foch 39. szám.

Gyártja a MOSKOVIIS IPARTELEPEK Részvénytársaság, ORADEA